

ศึกษาคารมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประกอบการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศึกษาร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประกอบการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**A STUDY OF PEOPLE PARTICIPATION IN HAND WEAVING PROCESS OF THAI
MON PEOPLE IN BAN MUONG SUB-DISTRICT, BAN PONG DISTRICT,
RATCHABURI PROVINCE**

By
Pimonporn Watchanathepin

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

Program of Entrepreneurship

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2010

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ ศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ” เสนอโดย นางพิมลพร วัจนเทพินทร์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัตน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม รัตนโชติ

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.กฤษณา พัชรานิช)

...../...../.....

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อาคม เจริญสุข)

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

...../...../.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม รัตนโชติ)

...../...../.....

51602342 : สาขาวิชาการประกอบการ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/ผ้าทอมือ

พิมพ์พร วจนเทพินทร์ : ศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร. สุธรรม รัตนโชติ. 206 หน้า.

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 240 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรเป็นรายกลุ่ม และรายคู่โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.4 มีเชื้อสายมอญทุกคน มีสถานภาพแต่งงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 74.2 เชื้อสายคู่สมรสส่วนใหญ่มีเชื้อสายมอญ คิดเป็นร้อยละ 98.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 31.7 มีระดับรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.1 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 32.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 4 - 6 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลา 26 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 52.5 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านผลิตภัณฑ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ และด้านการมีส่วนร่วมกระทำอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมคิด การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญ เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ พบว่ามีความแตกต่างกัน จำนวน 13 รายการ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า อาชีพหลักของครัวเรือน ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน เครื่องข่ายของสังคม ปทัสถานทางสังคม ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาด ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าทอมือ ได้แก่ ควรให้โอกาสชาวบ้านได้แสดงความสามารถในการแบบลวดลายของผ้าและมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาขาย

สาขาวิชาการประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2553
ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

51602342 : MAJOR : ENTREPRENEURSHIP

KEY WORD : PARTICIPATION / HAND WEAVING

PIMONPORN WATCHANATHEPIN : A STUDY OF PEOPLE PARTICIPATION IN HAND WEAVING PROCESS OF THAI MON PEOPLE IN BAN MUONG SUB-DISTRICT, BAN PONG DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.SUDHAM RATTANACHOT, Ph.D., 206 pp.

This research has the purpose for studying the participation of people in hand weaving process of Thai Mon people in Ban Muong sub-district, Ban Pong district, Ratchaburi province by using the questionnaire as a tool for collecting data from people in Moo 5, Ban Muong sub-district, Ban Pong district, Ratchaburi province about 240 people. The statistics used for analyzing was the mean, the standard deviation and the analysis of the different variables in each group and each couple by using the analysis of one-way ANOVA.

The results were found that sample mostly was female (53.3%); aging between 36-50 years old(40.4%); Mon's nationality having gotten married (74.2%); their couple mostly Mon(98.5%); educated level as intermediate school(31.7%); salary as less than 20,000 baht(52.1%); mostly daily payment employee (32.1%); 4-6 members per family (45.0%); and lived in this area for more than 26 years(52.5%). The level of knowledge about the process of Thai Mon hand weaving generally was less. The social capital of the participation in hand weaving Thai Mon process generally was less. The participation in determining the marketing mix generally was medium. When considering the level of factors of the participation in determining the marketing mix in each side found was medium especially in promotions, prices, places and products were in less level. The level of the participation was also medium. When considering the participation of people in each category was medium. The participation in emotionally involved, sense of belonging and physically involved were in less level also the participation of intellectually involved. By testing hypothesis, it was found that there were significantly affected the level of participation differences in 13 factors. By 13 factors, such as sex, education, knowledge, family income, family occupation, family social network and marketing promotion. There are 2 importance recommendations. Firstly the people should be allowed to involve in designing the pattern of clothes and secondly, the people more involve in pricing.

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

Program of Entrepreneurship

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2010

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยการได้รับความกรุณาช่วยเหลือและความอนุเคราะห์จากบุคคลเหล่านี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม รัตนโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา คำแนะนำการใช้แบบสอบถาม เครื่องมือทางสถิติ และให้ความรู้ทางด้านทฤษฎีการวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับการวิจัย และข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมถึงให้ความดูแลเอาใจใส่ติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กฤษณา พัทธราวิช ที่กรุณาให้คำแนะนำการใช้แบบสอบถาม เครื่องมือทางสถิติ และข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อาคม เจริญสุข ที่กรุณาให้คำแนะนำ การกำหนดวัตถุประสงค์เพิ่มเติม และการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนของการวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณ ข้าราชการสำนักทะเบียนอำเภอบ้านโป่ง, ผู้ใหญ่สง่าพงศ์ พรหมอินทร์, เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานบ้านม่วง, คุณจำเนียร เข้มอ้อม ประธานกลุ่มห้ามฉวยทอมือ, ป้าตุ้ย เข้มแข็ง และสมาชิกกลุ่มทอผ้าของตำบลบ้านม่วงที่กรุณาให้ข้อมูลรายละเอียดอันเป็นประโยชน์แก่งานวิจัย รวมถึงให้การต้อนรับเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วงอำเภอบ้านโป่งทุกท่านที่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลวิจัยและตอบแบบสอบถามการทำวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายผู้วิจัยใคร่กราบขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และบุคคลในครอบครัว รวมถึงเพื่อนที่เป็นกำลังใจคอยให้คำแนะนำและสนับสนุนผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้น จนวิจัยฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
สมมติฐานของการวิจัย.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิด.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ข้อมูลทั่วไปและการคัดเลือกข้อมูลของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด	21
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	25
แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน	29
แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคมในบริบทสังคมไทย.....	35
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์กระบวนการ	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63

ผลงานวิจัยนี้ขึ้นกับทุนการวิจัยระดับปริญญาตรี

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	67
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ	71
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ทุนทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	72
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสม การตลาด.....	73
ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ การผลิตฝ้ายมอญทอมือ	77
ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน	81
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	162
สรุปผลการศึกษา	162
อภิปรายผล	169
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	170
ข้อเสนอแนะ ในการวิจัยครั้งต่อไป	173
บรรณานุกรม	174
ภาคผนวก	177
ภาคผนวก ก ประวัติความเป็นมาและวิธีการถ่ายทอดการผลิตฝ้ายมอญทอมือ	178
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย	189
ภาคผนวก ค ค่าทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	198
ประวัติผู้วิจัย	206

สารบัญญัตราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงระยะเวลาขั้นตอนการวิจัย	64
2	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้ เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ	71
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับทุน ทางสังคม.....	72
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการ กำหนดส่วนประสมการตลาด	73
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการ กำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์	74
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการ กำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านราคา.....	74
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการ กำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	75
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการ กำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด	76
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ	77
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ.....	78
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด	78
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก.....	79
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ ...	80
15	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ จำแนกตามเพศ	82

ตารางที่		หน้า
16	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามอายุ	84
17	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	87
18	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	89
19	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ	94
20	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ ผลิตผ้าผืนทอมือเป็นรายคู่	96
21	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน.....	98
22	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามระดับรายได้รวมต่อเดือน ของครัวเรือนเป็นรายคู่	101
23	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามสถานภาพสมรส	106
24	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า	108
25	ผลงานวิจัยขั้นต้นที่ศึกษา ระดับปริญญาตรี ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามอาชีพหลักของครัวเรือน	111
26	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามอาชีพหลักของครัวเรือน เป็นรายคู่.....	113
27	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามขนาดของครัวเรือน.....	117

ตารางที่		หน้า
28	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามขนาดของครัวเรือน เป็นรายคู่.....	119
29	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน.....	120
30	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน เป็นรายคู่.....	122
31	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามเครือข่ายของสังคม.....	125
32	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามเครือข่ายของสังคมเป็นรายคู่..	127
33	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามพื้นที่สถานทางสังคม.....	130
34	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามพื้นที่สถานทางสังคมเป็นรายคู่..	132
35	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์.....	136
36	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์เป็นรายคู่.....	138
37	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคา.....	141
38	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคาเป็นรายคู่.....	143

ตารางที่		หน้า
39	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	147
40	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นรายคู่	149
41	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด	153
42	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นรายคู่...	155
43	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวม	158

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2	ภาพฝ้ามอญทอมือของกลุ่มอาชีพฝ้ามอญทอมือ ตำบลบ้านม่วง.....	11
3	ฝ้ามอญ สิ้นค้าสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของตำบลบ้านม่วง.....	13
4	พระเจดีย์มอญ ของตำบลบ้านม่วง	14
5	พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง	14
6	วัดม่วง เป็นวัดประจำหมู่บ้าน ของตำบลบ้านม่วง	15
7	ตัวแบบการสร้างพลังพนักงาน (Employee Empowerment Model).....	26
8	ตัวแบบความเข้มแข็งของประชาชน (A People Empowerment Model).....	27
9	ตัวแบบความเข้มแข็งของชุมชน (Community Empowerment Model)	32
10	ลำดับการแทรกแซงของการปฏิบัติการทางสังคม.....	40
11	ตัวอย่างของแผนภูมิการดำเนินกระบวนการ.....	44
12	กระบวนการแบบขั้นเดียว (Single-Stage process).....	46
13	กระบวนการแบบหลายขั้นต่อเนื่อง (Simultaneous activities).....	46
14	กระบวนการแบบหลายขั้นมีจุดชะลอ (Multiple processes with buffer)	46
15	กระบวนการแบบหลายขั้นมีหลายทาง (Alternative paths)	47
16	กระบวนการแบบหลายขั้นมีผลผลิตแตกต่างกัน (Different product produced)	47
17	แสดงฝ้ามอญทอมือของชุมชนบ้านม่วง.....	179
18	แสดงก๊อผ้าที่ทอกันตามบ้าน	180
19	แสดงการทอผ้าด้วยกี่กระตุก ของกลุ่มฝ้ามอญทอมือในปัจจุบัน	181
20	แสดงไหมประดิษฐ์ที่เป็นหลอดเสร็จเรียบร้อยแล้วพร้อมที่จะนำไปทอ	182
21	แสดงกระวีงที่ใช้กรอผ้า.....	183
22	แสดงภาพการร้อยพันหวี	184
23	แสดงการหวีผ้า	184
24	แสดงตะกอเขาที่เก็บร้อยพร้อมจะยกขึ้นกี่	185
25	แสดงผ้าโสร่งมอญ.....	186
26	แสดงผ้าซิ่นมอญ.....	186
27	แสดงผ้ายกดอก.....	187
28	แสดงผ้าลายปักนก	187

ภาพที่		หน้า
29	แสดงการแต่งกายของชาวมอญตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี.....	188
30	แสดงการแต่งกายของชาวมอญ	188

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผ้าและงานทอผ้าจัดเป็นศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สามารถสืบค้นไปถึงอดีตกาล จากหลักฐานที่ปรากฏว่าดินแดนที่เป็นราชอาณาจักรไทยในปัจจุบันมีการทอผ้าขึ้นมาใช้ มาไม่ต่ำกว่า 2,500 ปี โดยชุมชนที่อาศัยกระจุกกระจายกันอยู่ทั่วไปในเขตแหลมทองนี้ จากประวัติศาสตร์ที่มีการทอผ้ามาอย่างยาวนานของไทย ผ้าเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย นอกเหนือจากการเป็นปัจจัยสี่ที่จำเป็นสำหรับการนุ่งห่มแล้ว ผ้ายังเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคม ศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของคนไทย ผ้ามีบทบาทเป็นตัวกำหนดตำแหน่ง ยศถาบรรดาศักดิ์ของคนในสมัยก่อนอีกด้วย ผ้าทอบางชิ้นที่ทอขึ้นมาจะแฝงไว้ด้วยความรัก ความผูกพันระหว่างคนในครอบครัว พ่อแม่กับลูก หญิงสาวกับชายหนุ่ม หรือคนในชุมชนเดียวกัน ดังนั้น ผ้าจึงมีความสำคัญกับวิถีชีวิตของคนเราทุกคนที่เกิดขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นบนชิ้นหรือเชือกสายผ้าใดก็ตาม (ปาณี เดชวิทยาพร 2548 : 114-115) ในอดีตการทอผ้าใช้เองในครัวเรือนเคยมีความสำคัญมากในสังคมไทย ชุมชนน้อยใหญ่ในหมู่บ้าน และแม้แต่ในเมืองต่างก็มีธรรมเนียม การทอผ้าไว้ใช้สอยเอง และสำหรับมอบให้ผู้อื่นเป็นของขวัญในโอกาสต่าง ๆ เช่น สงกรานต์หรือในการไหว้ผู้ใหญ่ในงานแต่งงานและยังมีประเพณีการทอผ้าถวายวัด ถวายพระในงานทำบุญประจำปีอีก เช่น ในประเพณีทอดผ้ากฐิน และทอดผ้าป่า เป็นต้น

ชุมชนบ้านม่วงและบริเวณสองฝั่งลุ่มน้ำแม่กลองมีประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายมอญ ที่อยู่ร่วมกับกลุ่มชนอื่น ๆ เช่น ไทยจีน ลาวขอม (โยนก) เขมร และกะเหรี่ยงด้วยความสงบสุขมาเป็นเวลาช้านาน และยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างน่าชื่นชม ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่กระทบสังคมวัฒนธรรมของชุมชนบ้านม่วง ยังมีการสืบทอดมรดกการทอผ้าด้วยมือและลวดลายดั้งเดิมไว้ ผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อาจจะไม่เป็นที่คุ้นเคยมากนักทางสื่อต่าง ๆ เหมือนกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ เช่น คนไทยขวน คนในภาคเหนือแถบล้านนาไทยและชาวไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้สร้างชื่อเสียงเลื่องลือมากกว่า ชาวมอญตำบลบ้านม่วงมีความรู้เรื่องการทอผ้าด้วยมือมาช้านานตั้งแต่อดีตและยังคงสืบทอดต่อกันมาถึงปัจจุบัน โดยรูปแบบการทอยังใช้ที่ซัด คือเป็นเครื่องทอที่กางไว้กับก่ แล้วใช้มือชักกระสวยไปมาทางขวา แทนการใช้ที่กระตุกซึ่ง

ได้รับการพัฒนาขึ้นมาภายหลัง ผ้าทอมือของชาวมอญตำบลบ้านม่วง ยังคงใช้แปรงหวีเครื่องทอที่ทำจากแกนของดอกเตยป่า ซึ่งการใช้หวีทอนี้ เพื่อไม่ให้เครื่องทอพันกัน โดยการใช้แปรงตะไชมะพร้าว แล้วหวีไปตามแนวยาว รูปแบบเนื้อผ้าและลวดลายผ้าทอมือของชาวมอญตำบลบ้านม่วง จึงยังคงเสน่ห์เดิม ๆ แบบชาวบ้าน ไม่ได้แต่งลวดลายจากภายนอกให้เก๋งาม ด้วยความร่วมมือของคนในชุมชนที่พยายามอนุรักษ์การทอผ้าอันเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่เคยพึ่งพาตัวเองได้ในอดีต มาเป็น กลุ่มอาชีพผ้ามอญทอมือ ตำบลบ้านม่วง โดยทอเป็นผ้านุ่งและผ้าขาวม้าสีศดใสแบบชาวมอญ ทำให้ปัจจุบันผ้ามอญทอมือของชุมชนบ้านม่วงเริ่มเป็นที่รู้จักและเป็นสินค้าสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ 2549 ประเภทผลิตภัณฑ์ ผ้า เครื่องแต่งกาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อเสนอแนะแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

2.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

2.4 เพื่อเสนอแนะในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

3. สมมติฐานของการวิจัย

3.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยรวมแตกต่างกันไปตามเพศ

3.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยรวมแตกต่างกันไปตามอายุ

3.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยรวมแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา

3.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

3.5 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

3.6 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามสถานภาพการสมรส

3.7 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

3.8 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามอาชีพหลักของครัวเรือน

3.9 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามขนาดของครัวเรือน

3.10 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

3.11 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

3.12 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามที่พักถนนทางสังคม

3.13 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

3.14 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคา

3.15 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

3.16 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

4.1 ขั้นตอนของการศึกษา

4.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา

4.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.4 การสรุปผลการศึกษา

4.1.5 การเสนอแนะ

4.2 ขอบเขตเนื้อหา

4.2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

4.2.1.1 สถานภาพทางประชากร ได้แก่ เพศ, อายุ, เชื้อสาย, ระดับการศึกษา, ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

4.2.1.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

4.2.1.3 สถานภาพทางสังคม ได้แก่ สถานภาพสมรส, เชื้อชาติของกลุ่มสมรส, การเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า, อาชีพหลักของครัวเรือน, ขนาดของครัวเรือน และระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

4.2.1.4 ทูทางสังคม ได้แก่ เครือข่ายของสังคม, ปทัสถานทางสังคม

4.2.1.5 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์, ราคา, ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมกระทำ (Physically Involved), ด้านการร่วมคิด (Intellectually Involved), ด้านการร่วมรู้สึก (Emotionally Involved) และด้านความเป็นเจ้าของชุมชน (Sense of Belonging)

4.3 ขอบเขตเชิงประชากร การศึกษาครั้งนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง ซึ่งมีชาวบ้านจำนวน 599 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง : 2553) จากจำนวน 8 หมู่บ้าน การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่ม

ตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 240 คน

4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาพื้นที่ชุมชนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

4.5 ขอบเขตเชิงเวลา ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัย โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 จนถึง เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554 รวมระยะเวลา 7 เดือน

5. กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้ทราบประวัติความเป็นมาของกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

6.2 ได้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

6.3 ได้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

6.4 ได้ทราบเสนอแนะในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1.1 ชาวมอญบ้านม่วง (รามัญ) หมายถึง ผู้ที่สืบเชื้อสายมอญ จากคนมอญที่อพยพมาจากพม่าที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งยังคงสืบทอดรักษานับธรรมเนียมประเพณี และวิถีวัฒนธรรมของชาวมอญ โดยปัจจุบันมีสถานภาพเป็นพลเมืองของประเทศไทยหรือเรียกว่า “ไทยรามัญ”

7.1.2 ผ้ามอญทอมือ หมายถึง ผ้าทอพื้นบ้านของชุมชนมอญ ส่วนใหญ่จะใช้เส้นใยจากธรรมชาติ โดยมีรูปแบบการทอผ้าด้วยมือที่ใช้ กี่ซัด เป็นเครื่องทอที่ทากไว้กับกึ่งแล้วใช้มือชดกระสวยไปมาทางขวา แทนการใช้กึ่งกระตุกซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นมาภายหลัง รูปแบบเนื้อผ้าและลวดลายผ้าทอของชาวมอญ คงเสน่ห์เดิม ๆ แบบชาวบ้าน ไม่ได้แต่งลวดลายจากภายนอกให้เกินงาม

7.1.3 ผู้ประกอบอาชีพทอผ้า หมายถึง บุคคลที่ทำการประกอบอาชีพทอผ้ามอญทอมือเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม โดยใช้แรงงานรับจ้างทอผ้า หรือทอผ้าจำหน่ายเอง

7.1.4 การประกอบอาชีพทอผ้ามอญทอมือ หมายถึง เรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินการประกอบอาชีพทอผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ในเรื่องเกี่ยวกับ สภาพโดยทั่วไปของแหล่งประกอบอาชีพ วิถีชีวิต สถานประกอบอาชีพ เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุ การออกแบบลวดลาย การทอ การจัดจำหน่าย เป็นต้น

7.1.5 คุณลักษณะของผ้ามอญทอมือ หมายถึง คุณสมบัติของเนื้อผ้า ลักษณะและคุณค่าของลวดลายประโยชน์ใช้สอย ผลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

7.1.6 กระบวนการผลิต หมายถึง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ อันได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input), กระบวนการแปลงสภาพ (Conversion Process) และผลผลิต (Output)

7.1.7 ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรขององค์กรที่ใช้ผลิตทั้งที่เป็นสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Tangible Assets) เช่น วัตถุดิบ เครื่องจักร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน (Intangible Assets) เช่น แรงงาน ระบบการจัดการ ข่าวสาร ทรัพยากรที่ใช้จะต้องมีคุณสมบัติและประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ เพื่อให้สินค้าสำเร็จรูปสามารถแข่งขันทางด้านราคาได้ในท้องตลาด

7.1.8 กระบวนการแปลงสภาพ (Conversion Process) หมายถึง ขั้นตอนที่ทำให้ปัจจัยนำเข้าที่ผ่านเข้ามามีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้แก่

1. รูปลักษณ์ (Physical) โดย การผ่านกระบวนการผลิตในโรงงาน
2. สถานที่ (Location) โดย การขนส่ง การเก็บเข้าคลังสินค้า
3. การแลกเปลี่ยน (Exchange) โดย การค้าปลีก การค้าส่ง
4. การให้ข้อมูล (Informational) โดย การติดต่อสื่อสาร
5. จิตวิทยา (Psychological) โดย การนันทนาการ ฯลฯ

7.1.9 ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลได้จากกระบวนการผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่าปัจจัยนำเข้าที่รวมกันอื่นเนื่องมาจากที่ได้ผ่านกระบวนการแปลงสภาพ ผลผลิตแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สินค้า (Goods) และบริการ (Service)

7.2 นิยามเชิงปฏิบัติการ

7.2.1 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายทอมือ หมายถึง ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายทอมือ เช่น มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าทอมือ มีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าทอมือ มีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าด้วยกี่กระตุก มีความรู้เกี่ยวกับการย้อมสีผ้า เป็นต้น

7.2.2 ทูมทางสังคม หมายถึง ระบบสังคม ที่มีลักษณะพิเศษทางสังคม เช่น เครือข่ายของสังคม (Social network) ปทัสถานทางสังคม (Social norms) และการแทรกแซง (Sanctions) เป็นผู้กระทำ (Acting) ทำงาน (Working) ช่วยเหลือ (Helping) ปรุ้งแต่ง (Shaping) หรือให้การสนับสนุน (Facilitating) ให้สังคมบรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น (Pursue more effectively) มีประสิทธิผลมากขึ้น (Work more effectively) การปฏิสัมพันธ์ดีขึ้นทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ (Shape social interaction) หรือความร่วมมือดีขึ้น (Better cooperation) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของทุนทางสังคมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายทอมือ เฉพาะด้านเครือข่ายของสังคม และปทัสถานทางสังคม เท่านั้น มิได้ศึกษาในองค์ประกอบของทุนทางสังคมด้านการแทรกแซง

7.2.3 เครือข่ายของสังคม (Social network) หมายถึง การติดต่อซึ่งกันและกันของประชาชนในตำบลบ้านม่วงและระหว่างตำบล เช่น มีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าในหมู่บ้านเดียวกัน และ มีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าระหว่างหมู่บ้านด้วยกัน เป็นต้น

7.2.4 ปทัสถานทางสังคม (Social norms) หมายถึง ข้อตกลง ระเบียบ กฎ หรือกฎหมายที่ใช้กำหนดแบบแผนของการติดต่อระหว่างประชาชนในตำบลบ้านม่วง เช่น มีข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกันในชุมชนและมีข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกันกันระหว่างชุมชน เป็นต้น

7.2.5 การมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด หมายถึง ประชาชนมีความรู้สึกว่าคุณเอง คือส่วนหนึ่งของการกำหนดส่วนประสมการตลาด สามารถวัดได้จากองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด

7.2.6 ด้านผลิตภัณฑ์ หมายถึง ประชาชนมีความรู้สึกว่าคุณเอง คือส่วนหนึ่งของการออกแบบลวดลายของผ้าทอ การเพิ่มคุณค่าด้วยบรรจุภัณฑ์ ในรูปแบบถุงที่ใส่สวยงาม เลือกใช้วัสดุที่ใช้ทำผ้าทอจากวัตถุดิบธรรมชาติ มีผ้าจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ

7.2.7 ด้านราคา หมายถึง ประชาชนมีความรู้สึกว่าคุณเอง คือส่วนหนึ่งของการกำหนดราคาผ้าทอ ทำป้ายบอกราคาชัดเจน ทำราคามาตรฐานเทียบกับตลาดอื่น มีผ้าที่ราคาถูกกว่าที่อื่น

7.2.8 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย หมายถึง ประชาชนมีความรู้สึกว่าคุณเอง คือส่วนหนึ่งของการเลือกทำเลที่เหมาะสมในการขาย เลือกสถานที่จอดรถสะดวกสบาย เลือกทำเลที่มีรถโดยสารประจำทาง เลือกสถานที่ที่มีพื้นที่จอดรถที่กว้างขวาง เพียงพอ

7.2.9 ด้านการส่งเสริมการตลาด หมายถึง ประชาชนมีความรู้สึกว่าคุณเอง คือส่วนหนึ่งของการการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ / ทีวี ให้ข้อมูลเพิ่มเติมและรับเรื่องร้องเรียนหลังการขาย จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ร้าน เช่น วันออกพรรษาวันสงกรานต์ การโฆษณาตัวอย่างสินค้าให้ชมหรือทดลองใส่ก่อนซื้อ

7.2.10 ความเข้มแข็งของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ หมายถึง ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการที่ประชาชนมีความตระหนัก การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของประชาชน (People involvement) ในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือที่เกิดขึ้นด้วยตัวของประชาชนเอง สามารถวัดได้จากองค์ประกอบ 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ 1) ด้านการร่วมกระทำ (Physically involved) 2) ด้านการร่วมคิด (Intellectually involved) 3) ด้านการร่วมรู้สึก (Emotionally involved) 4) ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน (Sense of belonging)

7.2.11 ด้านการร่วมกระทำ (Physically involved) หมายถึง การที่ประชาชน ได้ร่วมกระทำการผลิตผ้าผืนทอมือ เช่น ไล่เส้นผ้าโดยเป็นผ้าทอจากชุมชน มีส่วนร่วมในกระบวนการทอผ้า ซ้อมผ้าทอมือของชุมชน เคยทอผ้าผืนทอมือ เป็นต้น

7.2.12 ด้านการร่วมคิด (Intellectually involved) หมายถึง การที่ประชาชนคิดพิจารณาการปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิตผ้าทอมือให้ดีขึ้น เช่น ช่วยออกแบบลวดลายผ้าทอมือ ช่วยปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิตผ้าทอมือให้ดีขึ้น ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและราคาถูก ที่มีขายทั่วไป ช่วยในการพัฒนาผ้าทอมือที่ได้จากชุมชนไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าที่สวยงาม เป็นต้น

7.2.13 ด้านการร่วมรู้สึก (Emotionally involved) หมายถึง ความรู้สึกของประชาชนที่พอใจหรือไม่พอใจต่อปัญหากระบวนการผลิตผ้าทอ เช่น รู้สึกเต็มใจและยินดีที่จะถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการทอผ้า รู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจที่ตนเองไม่มีโอกาสในการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน รู้สึกไม่พอใจและคอยดักเตือนเมื่อเห็นคนในชุมชนไม่ช่วยกัน อนุรักษ์ผ้าของชุมชน รู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจเมื่อคนในครอบครัวไม่สวมใส่ผ้าของชุมชน

7.2.14 ความเป็นเจ้าของชุมชน (Sense of Belonging) หมายถึง ความรู้สึกของประชาชน ที่มีความรู้สึกว่าตนเอง คือ ส่วนหนึ่งของชุมชน ที่มีบทบาทในการร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือชุมชน อย่างไม่หวังสิ่งตอบแทน โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มีความพร้อมที่จะให้การปกป้องรักษาและพัฒนาสังคมอยู่เสมอ มีความพร้อมที่จะเข้าไปรับผิดชอบในความผิดพลาด ที่เกิดขึ้นจากผลกระทบที่ตนเองไม่ได้ก่อขึ้น พร้อมที่จะยอมรับทั้งประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชุมชน ด้วยตัวของตนเอง

7.2.15 เพศ หมายถึง การแบ่งเพศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย เพศชายและ

เพศหญิง

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

7.2.16 อายุ หมายถึง อายุของกลุ่มตัวอย่าง โดยระบุเป็นช่วงคือ น้อยกว่า 20 ปี, 21-35 ปี, 36-50 ปี และ 50 ปีขึ้นไป

7.2.17 เชื้อสาย หมายถึง เชื้อสายของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ไทย, จีน, ลาว, ยวน (โยนก), เขมร, กะเหรี่ยงและมอญ เป็นต้น

7.2.18 สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งสถานภาพสมรสออกเป็น 6 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ โสด, แต่งงานแล้ว, หย่าร้าง, แยกกันอยู่, หม้ายและสถานภาพสมรสอื่น ๆ

7.2.19 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยระบุเป็นระดับคือ ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า, มัธยมศึกษาตอนต้น, มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช, อนุปริญญา/ปวศ, ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี และระดับการศึกษาอื่น ๆ

7.2.20 ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน หมายถึง ระดับรายได้รวมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งระดับรายได้รวมต่อเดือนออกเป็น 5 ช่วง ได้แก่ น้อยกว่า 20,000 บาท, 20,001 - 30,000 บาท, 30,001 - 40,000 บาท, 40,001 - 50,000 บาท และ 50,000 บาทขึ้นไป

7.2.21 อาชีพหลักของครัวเรือน หมายถึง อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งลักษณะอาชีพออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรรม, รับจ้างทั่วไป, รับราชการ, พนักงานบริษัทเอกชนและอาชีพอื่น ๆ

7.2.22 ขนาดของครัวเรือน หมายถึง ขนาดของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพิจารณาได้จากจำนวนสมาชิกที่อยู่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขนาดของครอบครัวออกเป็น 4 ช่วง คือ 1-3 คน, 4-6 คน, 7-9 คนและ 10 คนขึ้นไป

7.2.23 ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน หมายถึง ช่วงเวลาตั้งแต่ที่กลุ่มตัวอย่างเริ่มที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน จนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนออกเป็น 6 ช่วง คือ 1-5 ปี, 6-10 ปี, 11-15 ปี, 16-20 ปี, 21-25 ปี และ 26 ปีขึ้นไป

7.2.24 การเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า หมายถึง การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าของ ตำบลบ้านม่วง ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลงานวิทยานิพนธ์ศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร ศึกษาหลักการ แนวคิดและ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น เอกสาร ตำรา งานวิจัยและระบบสืบค้นทาง อินเทอร์เน็ต เพื่อนำมากำหนดขั้นตอนของการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปและการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง
2. แนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน
5. แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคมในบริบทสังคมไทย
6. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์กระบวนการ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2 ภาพผ้ามอญทอมือของกลุ่มอาชีพผ้ามอญทอมือ ตำบลบ้านม่วง

1. ข้อมูลทั่วไปและการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง

ข้อมูลทั่วไปและการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

1.1.1 ความเป็นมาของชุมชนมอญ “บ้านม่วง” จากการบอกเล่าของชาวบ้าน เชื่อกันว่าบรรพบุรุษของพวกตนติดตามพระมหาเถระคันฉ่อง เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำแม่กลอง ตั้งแต่สมัยกรุงศรี รัชสมัยพระนเรศวร และเพื่อรำลึกถึงบ้านเก่าที่จากมา จึงเรียกบ้านใหม่ด้วยชื่อเก่า “บ้านม่วง” เช่นเดียวกับชื่อวัดที่สร้างใหม่ว่า “วัดม่วง” ภาษามอญว่า “เพลียเกริก” มอญบ้านม่วงใช้เวลา 30 กว่าปีในการบุกเบิกที่ทางทำมาหากิน ก่อสร้างชุมชนและวัดวาอาราม คัมภีร์ไบเบิลเก่าที่สุดของวัดม่วง จารึกเมื่อศักราช 1000 ตรงกับ พ.ศ. 2181 ชุมชนมอญบ้านม่วงเป็นชุมชนที่เก่าแก่กว่า 354 ปี (มหาวิทยาลัยศิลปากร 2536 : 93)

1.1.2 ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขตและเขตการปกครองตำบลบ้านม่วงมีลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเอียง ลาดชันน้อย มีทรัพยากรดินและน้ำสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูกทางด้านตะวันออกของตำบลมีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านเป็นแนวเขตตำบลบ้านม่วงกับตำบลนครชุมน์ (สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง 2553)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลคู้งพยอมและหนองปลาหมอ

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลชะแอะ อำเภอโพธาราม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลนครชุมน์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลหนองปลาหมอ

ตำบลบ้านม่วงมีเนื้อที่ประมาณ 12.67 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,918.75 ไร่ อยู่ในเขตการปกครองของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง มีจำนวนหมู่บ้านในเขตทั้งหมด 8 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านวังมะนาว

หมู่ที่ 2 บ้านบัวงาม

หมู่ที่ 3 บ้านม่วง

หมู่ที่ 4 บ้านม่วง

หมู่ที่ 5 บ้านม่วง

หมู่ที่ 6 บ้านหนองคา

หมู่ที่ 7 บ้านหนองไม้ท่อน

หมู่ที่ 8 บ้านรับน้ำ

1.1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักที่ทำรายได้ให้กับประชาชนในตำบล โดยมีพืชที่ปลูกกันมากได้แก่ ข้าว ทำไร่อ้อย ไร่ข้าวโพด ไม้ดอกต่าง ๆ การกสิกรรม ได้แก่ การเลี้ยงโค เป็ด ไก่ อาชีพรองลงมาคือ อาชีพค้าขายและรับจ้าง สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วงมีอาชีพ ดังนี้

อาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่

อาชีพเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงสุกร และการเลี้ยงปลา เลี้ยงโค

อาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การเพาะเห็ดนางฟ้า

อาชีพค้าขาย ได้แก่ ค้าขายผัก ขายของชำ

อาชีพรับจ้าง ได้แก่ รับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และรับจ้างทั่วไป

ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของตำบล เป็นสินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 2549 ประเภทผลิตภัณฑ์ ผ้าเครื่องแต่งกาย ที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนคือ ผ้าทอมือ ของกลุ่มอาชีพผ้าทอมือ ตั้งอยู่เลขที่ 125 หมู่ 5 บ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 3 ผ้าทอมือ สินค้าสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของตำบลบ้านม่วง

ที่มา : ไทยตำบล ดอท คอม, ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2553. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaitambon.com/tambon/tprdsdesc.asp?Prod=9474132840&ID=700510&SME=947413272>

1.1.4 แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ของตำบลบ้านม่วงส่วนใหญ่เป็นโบราณสถานที่มีอายุเก่าแก่ของชุมชนมอญประกอบไปด้วยดังนี้

พระเจดีย์มอญ เป็นเจดีย์ทรงกลมแบบเจดีย์มอญ เจดีย์ประธานมีขนาดใหญ่ตั้งอยู่ภายในเขตกำแพงแก้ว องค์กระฆังรูปทรงคล้ายจอมแห มีการตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นสังวาล และการทาสี ส่วนยอดเป็นปล้องโกลนขนาดใหญ่ ปลียอดมีลวดลายปูนปั้นประดับ บนสุดมีฉัตร

โลหะปักอยู่ เจดีย์บริเวณเป็นเจดีย์ขนาดเล็กจำนวน 3 องค์เรียงกันเป็นแถว ก่ออิฐถือปูนประดับ
กระเบื้องลักษณะรูปทรงคล้ายกับเจดีย์ประธาน แต่บริเวณองค์เจดีย์ไม่มีลวดลายปูนปั้นตกแต่ง

ภาพที่ 4 พระเจดีย์มอญ ของตำบลบ้านม่วง

พิพิธภัณฑสถานบ้านวัดม่วง สร้างขึ้นเมื่อปี 2535 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเสด็จเป็นประธานเปิดเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2536

ภาพที่ 5 พิพิธภัณฑสถานบ้านวัดม่วง

วัดม่วง เป็นวัดประจำหมู่บ้าน มีพระอุโบสถ หน้าบันปูนปั้นลวดลายเรขาคณิตระบายสีคล้ายรูปมังกร กรอบประตูเขียนเป็นรูปซุ้ม บานประตูเป็นไม้ มีภาพเขียนสีเป็นทวารบาลรูปยักษ์ยืนถืออาวุธเหยียบอยู่บนสัตว์พาหนะบนผนังด้านหน้าพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรม พระอุโบสถวัดม่วง สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2427 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และอาจได้รับการปฏิสังขรณ์ครั้งแรกในปี พ.ศ.2469 ตามอักษรที่ระบุไว้ที่ซุ้มประตูกำแพงแล้ว

ภาพที่ 6 วัดม่วง เป็นวัดประจำหมู่บ้าน ของตำบลบ้านม่วง

1.2 การผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง รูปแบบการทอผ้าของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง ยังใช้กี่ซัด คือเป็นเครื่องทอที่กางไว้กับกึ่ง แล้วใช้มือซัดกระสวยไปมาทางขวา แทนการใช้กี่กระตุกซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นมาภายหลัง และยังคงใช้แปรงหวีเครื่องทอที่ทำจากแกนดอกเตยป่า ซึ่งการใช้หวีผูกนี้ เพื่อไม่ให้เครื่องทอพันกัน โดยการใส่แปรงและไขมะพร้าว แล้วหวีไปตามแนวยาว รูปแบบเนื้อผ้าและลวดลายผ้าทอของชาวมอญ จึงยังคงเสน่ห์เดิม ๆ แบบชาวบ้านไม่ได้แต่งลวดลายจากภายนอกให้เกินงาม

1.2.1 ลักษณะของวัตถุดิบในการทอผ้ามอญทอมือ ในการทอผ้าพื้นเมืองนั้น กว่าจะเป็นผืนผ้าจะต้องผ่านกระบวนการ หลายขั้นตอนด้วยกัน เริ่มจากวัตถุดิบที่ใช้ในการทอ ในสมัยก่อนวัตถุดิบส่วนใหญ่จะมาจากฝ้ายและไหมซึ่งกว่าจะเป็นเส้นฝ้ายและไหมมีขั้นตอนการผลิตเส้นใยที่ซับซ้อนหลายขั้นตอนด้วยกัน ปัจจุบันกลุ่มอาชีพผ้ามอญทอมือจึงนำวัตถุดิบที่เรียกว่าไหม

ประดิษฐ์ มาเป็นวัตถุดิบในการทอผ้าอัญมณีมือ ซึ่งไหมประดิษฐ์ มีคุณลักษณะของเส้นด้ายที่เหนียว คงทน มีความเงางามเหมือนเส้นไหม ผ้าที่ทอจากไหมประดิษฐ์มีคุณสมบัติพิเศษ คือ สีไม่ตก ระบายอากาศได้ดี แต่มีข้อด้อยอยู่บ้างตรงที่ไม่ซับน้ำ สำหรับฝ้ายนั้นเป็นไม้พุ่มในสกุล *Goosypium* วงศ์ *Malvaceae* เรานำปุยหุ้มเมล็ดมาปั่นเป็นเส้นใยทอผ้าได้ ส่วนเมล็ดฝ้ายนำไปสกัดทำน้ำมันได้ ต้นฝ้ายเป็นพืชที่ทนทานต่อความแห้ง ขึ้นมากในภูมิภาคที่อากาศร้อน

คำว่า ฝ้าย หรือ cotton มาจากภาษาอาหรับว่า *qutum* หลักฐานทางโบราณคดีที่เก่าแก่ที่สุดเกี่ยวกับฝ้าย คือ ฝ้ายฝ้ายอายุประมาณ 5000 ปี ก่อนคริสกาลพบที่ประเทศเม็กซิโก ส่วนในทวีปเอเชีย นั้น พบหลักฐานอายุประมาณ 3000 ปี ก่อนคริสกาลที่บริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในเขตประเทศปากีสถาน ในประเทศไทยพบหลักฐานทางโบราณคดีเป็นเวดินเผาที่ใช้ปั่นฝ้ายสมัยก่อนประวัติศาสตร์อายุประมาณ 3000 ปี ที่บ้านเชียง อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี

พันธุ์ฝ้ายพื้นเมืองที่ปลูกกันโดยทั่วไปในประเทศไทยแยกตามสีของปุยฝ้ายออกเป็น 2 ชนิด คือพันธุ์สีด่อน ปุยฝ้ายมีสีด่อนคือสีน้ำตาลอ่อน ๆ และพันธุ์สีขาวมีปุยฝ้ายสีขาวฤดูกาลปลูกฝ้ายในประเทศไทย คือประมาณช่วงเดือนพฤษภาคม เพื่อให้ต้นฝ้ายได้รับน้ำฝนในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคมได้เต็มที่ในฤดูฝนเมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูหนาวฝ้ายจะแก่และแตกปุยราวเดือนพฤศจิกายนหรือเดือนธันวาคม ซึ่งนับเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมเพราะอากาศในฤดูหนาวจะแห้ง มีความชื้นน้อยช่วยให้ปุยฝ้ายแห้งดีขึ้น ปุยฝ้ายที่นำมาทำเส้นใยนี้เป็นพัฒนาการขั้นสุดท้ายจากดอกฝ้าย เมื่อดอกฝ้ายผสมเกสรแล้วเติบโตเป็นลูกฝ้ายหรือเรียกกันทั่วไปว่า สมอฝ้าย เมื่อต้นฝ้ายแก่เต็มที่สมอฝ้ายจะแตกออกเป็นปุยฝ้าย เก็บปุยฝ้ายมาปั่นเป็นเส้นใยฝ้าย กลุ่มวัฒนธรรมที่นิยมใช้เส้นใยฝ้ายทอผ้ามักปลูกฝ้ายเองและปั่นเส้นใยมาทอผ้าเพื่อเป็นทั้งเครื่องนุ่งห่ม เคะหะสิ่งทอ และสิ่งทอในพระพุทธศาสนา กลุ่มชนเหล่านี้ ได้แก่ ไทยวน ไทลื้อ และไทพวนในภาคเหนือ ไททรง และไททรงดำในภาคกลาง กูไทหรือผู้ไทย ไทลื้อ และไทลื้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

ไหม ได้จากตัวไหม โดยนำรังไหมที่ฟ้งแคดแล้ว มาต้มในน้ำร้อนแล้วสาวขึ้นมาทำเป็นใจไหม จากนั้นนำมาฟอกให้เส้นนิ่ม ตากแห้ง แล้วนำมาทอเพื่อให้เส้นใยไหมติดต่อกันเป็นเส้นเดียวกันตลอด ย้อมสีแล้วจึงนำไปทอเป็นผืนผ้า ในการย้อมสีนั้น ในอดีตนิยมย้อมด้วยสีที่ได้จากวัสดุธรรมชาติ โดยสกัดมาจากส่วนต่าง ๆ ของพืชที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น เปลือกของลำต้นแก่น ราก ลูก ผล ดอก ใบ พืชที่ใช้ย้อม เช่น ครั่ง คราม ลูกหว้า ใบหูกวาง แดง หรือจากสัตว์บางชนิด ปัจจุบันมีการนำสีวิทยาศาสตร์หรือสีเคมีมาใช้ในการย้อมมากขึ้นเนื่องจากราคาไม่แพง หาได้ง่าย ใช้สะดวก และควบคุมน้ำหนักของสีได้ง่ายกว่า สำหรับ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ กี่หรือหูก ฟันหวี ตะกอหรือเขากระสวย และเขาหูก ตามปกติเส้นไหมพื้นบ้านจะแบ่งขนาดออกเป็น 3 ขนาดคือ ไหมหัว ไหมกลาง ไหมน้อย

1. ไหมหัวหรือไหม 3 เป็นเส้นไหมที่สาวจากเปลือกนอกของรัง ตามปกติจะมีจี๊ไหมหรือมีปมปมติดอยู่ด้วย

2. ไหมกลางหรือไหม 2 เป็นเส้นไหมที่สาวจากรังไหมภายหลังจากสาวไหมเปลือกนอกออกแล้วแต่ได้เส้นไหมที่มีขนาดใหญ่หน่อยตามปกติจะเป็นเส้นไหมในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั่วไป

3. ไหมน้อยหรือไหม 1 เป็นการสาวไหมที่ได้จากเส้นไหมที่สาวเปลือกไหมออกแล้วและได้เส้นไหมขนาดเล็กเรียบสม่ำเสมอ โดยมากจะได้จากเส้นไหมที่สาวในท้องที่จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้แถว จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ

ที่กล่าวมาเป็นการแบ่งขนาดเส้นไหมอย่างหยาบแต่บางแห่งจะมีการแบ่งเส้นไหมแต่ละขนาดออกเป็น 2 ขนาด อีก เช่น ไหม 2 เอ ไหม 2 บี หรือ ไหม 1 เอ ไหม 1 บี ทั้งนี้แล้วแต่ความละเอียดปราณีตของผู้ที่จะใช้ประโยชน์จากเส้นไหม

1.2.2 การข้อมลัดขัยในการทอ ขั้นตอนการข้อมลัด

1.2.2.1 การข้อมลัดธรรมชาติ

1.2.2.1.1 การข้อมเครื่องทอให้ต็มน้ำสี่ที่สกัดจากธรรมชาติประมาณ 5 ลิตรตามต้องการและนำเครื่องไหมลงข้อมในหม้อ ส่วนการข้อมปอยเพื่อก่อเป็นหลอดไว้ทอผ้า ถ้าจะให้เกิดสีมีเงาสวยงามควรเลือกคนละสีจากเครื่องทอ

1.2.2.1.2 ค่อย ๆ เร่งความร้อนขึ้นจนเดือด หมั่นพลิกไหมกลับไปกลับมาเพื่อป้องกันลัดขัย

1.2.2.1.3 ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง นำออกผึ่งลมให้แห้งแล้วนำไปซักด้วยน้ำให้สะอาด

1.2.2.2 การข้อมลัดเคมีสำเร็จ การข้อมผ้าพื้นโดยใช้สีเคมีสำเร็จ สามารถทำได้เช่นเดียวกันกับวิธีการข้อมลัดจากธรรมชาติ แต่ควร ลดเวลาในการข้อมลงเหลือ 40-50 นาทีเท่านั้น

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าทอมือ อุปกรณ์ที่ใช้เตรียมด้าย ประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1.2.3.1 ดอกหวี เป็นอุปกรณ์สำหรับหมุนเพื่อกรอเส้นด้ายสีต่าง ๆ เข้าหลอดด้าย มีลักษณะคล้ายกังหันลมแกนกลางวางบนฐานไม้สองข้าง ส่วนกลางของดอกหวีมีช่องสำหรับใส่เส้นด้าย

1.2.3.2 ใน เป็นอุปกรณ์กรอเส้นด้ายอย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นช่องสำหรับใส่แกนม้วนด้ายซึ่งผูกโยงกับดอกหวี ปัจจุบันมีการนำมอเตอร์ไฟฟ้ามาเป็นตัวช่วยหมุน เมื่อมอเตอร์ไฟฟ้าทำงาน เส้นด้ายในดอกหวีจะหมุนด้ายมาเก็บไว้ในแกนม้วนด้าย

1.2.3.3 หลอดด้ายคั่น (ลูกคั่น) เป็นอุปกรณ์สำหรับใช้ในการคั่นเส้นด้าย โดยเส้นด้ายทุกเส้นจะถูกม้วนหรือพันเก็บไว้ในหลอดคั่น ซึ่งมีลักษณะเป็นหลอดยาวประมาณ 8 นิ้ว เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้ว จำนวน 152 หลอด หลอดคั่นทำจากไม้ไผ่ แต่ปัจจุบันใช้ท่อน้ำพลาสติกแทน

1.2.3.4 รางคั่น เป็นอุปกรณ์สำหรับเรียงหลอดด้ายคั่น เพื่อเตรียมไว้สำหรับขั้นตอนการเดินเส้นด้ายต่อไป รางคั่นมีลักษณะเป็นแถว 2 ชั้น มีแกนสำหรับใส่หลอดด้ายคั่นจำนวน 152 แกน อยู่บนเสาสูงประมาณ 1.5 เมตร ยาวประมาณ 5-8 เมตร

1.2.3.5 หลักคั่น เป็นอุปกรณ์สำหรับพันเส้นด้ายที่คั่นตามจำนวนความยาวที่ต้องการมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมคี่นผ้า กว้างประมาณ 2 เมตร 5-8 เมตร ที่หัวหลักคั่นมีหลักสูงประมาณ 6 นิ้ว จำนวนประมาณ 20 หลักอยู่ทั้งสองด้าน

1.2.3.6 ฟืม หรือ ฟันหวี มีลักษณะคล้ายหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้า ทำด้วยโลหะมีลักษณะเป็นซี่เล็ก ๆ มีกรอบทำด้วยไม้หรือโลหะ แต่ละซี่ของฟืมจะเป็นช่องสำหรับสอดด้ายยืนเข้าไป เป็นการจัดเรียงด้ายยืนให้ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า เป็นส่วนที่ใช้กระทบให้เส้นด้ายที่ทอเรียงติดกันแน่นเป็นผืนผ้า ฟืมสมัยโบราณทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นรูปนกหรือเป็นลวดลายต่าง ๆ สวยงามมาก

1.2.3.7 ตะขอเกี่ยวด้าย (เบ็ดเข้าฟืม) เป็นอุปกรณ์สำหรับเกี่ยวเส้นด้ายเข้าฟืม ทำด้วยเหล็ก ยาวประมาณ 8 นิ้ว ส่วนปลายทำเป็นตะขอไว้สำหรับเกี่ยวเส้นด้ายเข้าฟืม ซึ่งเส้นด้ายทุกเส้นจะต้องใช้ตะขอเกี่ยวด้ายสอดไว้ในฟืมจนเต็มทุกช่อง

1.2.3.8 เครื่องรองตอนเข้าฟืม

1.2.3.9 ลูกหัด(ระหัด) เป็นอุปกรณ์สำหรับม้วนเก็บเส้นด้ายที่คั่นเสร็จแล้ว มีลักษณะคล้ายระหัดวิดน้ำ ซึ่งอยู่ด้านปลายของแกนระหัดทั้งสองด้าน โดยหมุนม้วนเส้นด้ายเก็บไว้เพื่อเตรียมใส่ในเครื่องทอผ้า

1.2.3.10 ไม้คัด เป็นไม้ที่สอดอยู่ในช่องด้ายยืน เพื่อช่วยให้ด้ายไม่พันกัน

1.2.3.11 ไม้ขัดด้าย หรือ ฟันปลา เป็นอุปกรณ์สำหรับขัดระหัดม้วนผ้าเพื่อไม่ให้ระหัดม้วนผ้ายับเขยื้อนได้ ทำให้เส้นด้ายตั้งอยู่ตลอดเวลา เมื่อถึงขั้นตอนการทอผ้าก็จะง่ายขึ้น

1.2.3.12 เครื่องม้วนด้าย ใช้สำหรับม้วนด้ายเข้าหลอดด้ายยืน

1.2.4 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้า ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1.2.4.1 ฟืม หรือ ฟันหวี มีลักษณะคล้ายหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้า ทำด้วยโลหะ มีลักษณะเป็นซี่เล็ก ๆ มีกรอบทำด้วยไม้หรือโลหะ แต่ละซี่ของฟืมจะเป็นช่องสำหรับ

สอดด้ายขึ้น เข้าไป เป็นการจัดเรียงด้ายขึ้นให้ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า เป็นส่วนที่ใช้ กระทบให้เส้นด้ายที่ทอเรียงติดกันแน่นเป็นผืนผ้า พิมพ์ย้อมโบราณทำด้วยไม้ แกะสลักเป็นรูปนก หรือเป็นลวดลายต่าง ๆ สวยงามมาก

1.2.4.2 เขาหูก หรือ ตะกอ / ตะกรอ คือส่วนที่ใช้สอดด้ายเป็นด้ายขึ้น และ แแบ่งด้ายขึ้นออก เป็นหมู่ๆ ตามต้องการ เพื่อที่จะพุ่งกระสวยเข้าหากันได้สะดวก เขาหูกมีอยู่ 2 อัน แต่ละอันเวลาสอดด้ายต้องสอดสลับกันไปเส้นหนึ่งเว้นเส้นหนึ่ง ที่เขาหูกจะมีเชือกผูกแขวนไว้กับ ด้านบน โดยผูกเชือกเส้นเดียวสามารถจะเลื่อนไปมาได้ ส่วนล่างผูกเชือกติดกับคานเหยียบหรือตีน เหยียบไว้ เพื่อเวลาต้องการดึงด้ายให้เป็นช่องก็ใช้เท้าเหยียบคานเหยียบนี้ คานเหยียบจะเป็นตัวดึง เขาหูกให้เลื่อนขึ้นลง ถ้าหากต้องการทอเป็นลายๆ ก็ต้องใช้คานเหยียบหลายอัน เช่น ลายสองใช้ คานเหยียบ 4 อัน เรียก ทอ 4 ตะกอ ลายสามใช้คานเหยียบ 6 อัน เรียก ทอ 6 ตะกอ ผ้าผืนใดที่ทอ หลายตะกอก็ว่ามีคุณภาพดีมีลวดลายที่ละเอียด สวยงาม และมีราคาแพง

1.2.4.3 กระสวย คือไม้ที่เป็นรูปรียาวตรงปลายทั้งสองข้าง ตรงกลางใหญ่ และมีร่องสำหรับใส่หลอดด้ายพุ่ง ใช้สำหรับพุ่งสอดไปในช่องด้ายขึ้นระหว่างการทอผ้า หลังจาก ที่ช่างทอเหยียบคานเหยียบให้เขาหูกแยกเส้นด้ายขึ้นแล้ว

1.2.4.4 ไม้แกนม้วนผ้า หรือ ไม้ก้ำพัน เป็นไม้ที่ใช้ สำหรับม้วนผ้าที่ทอแล้ว ไม้แกนม้วนผ้ามีขนาดความยาวเท่ากับหรือเท่ากับความกว้างของหน้าผ้า

1.2.4.5 คานเหยียบ หรือ ตีนเหยียบ เป็นไม้ใช้สำหรับเหยียบเครื่องบังคับ ตะกอ เพื่อให้เชือก ที่โยงต่อมาจากเขาหูกหรือตะกอดึงด้ายขึ้นให้แยกออกเป็นหมู่ ขณะที่ช่างทอพุ่ง กระสวยด้ายพุ่ง เข้าไปขัดด้ายขึ้นให้เกิดเป็นลวดลายต่าง ๆ

1.2.4.6 สายกระดูก หรือ เชือกดึงเวลาพุ่งกระสวย จึงเกิดศัพท์ว่า “กึ่งกระดูก” โดยช่างทอผ้าจะใช้มือข้างหนึ่งกระดูกสายเชือกนี้ กระสวยก็จะแล่นไปแล่นมาเอง และใช้มืออีกข้าง ดึงพิมพ์ให้กระแทก เนื้อผ้าที่ทอแล้วให้แน่น

1.2.4.7 ระหัดถักด้าย เป็นไม้ระหัดสำหรับม้วนด้ายขึ้น

1.2.4.8 หลอดด้ายพุ่ง เป็นหลอดไม้ไผ่ที่บรรจุด้ายสีต่าง ๆ สอดอยู่ในราง กระสวยเพื่อใช้พุ่ง ไปขัดด้ายขึ้นในขณะที่ช่างทอกำลังทอผ้าและกระดูกสายกระดูกไปหลอด เส้นด้ายพุ่งก็จะพุ่งไปขัดกับ เส้นด้ายขึ้นเกิดเป็นลายผ้าตามต้องการ

1.2.4.9 หลอดด้ายขึ้น เป็นหลอดด้ายหลักที่ตั้งอยู่ในที่โดยสอดผ่านพิมพ์ เรียบร้อยแล้ว มีลักษณะ อยู่ในแนวตั้ง

1.2.4.10 ผัง เป็นไม้สำหรับค้ำความกว้างของผ้าให้หน้าผ้าตั้งพอดีกับฟิม เพื่อว่าจะได้สะดวก เวลาทอ และเส้นด้ายตรงลายไม่คดไปคดมา ด้านหัวและด้านท้ายของผังจะผูกเข็มไว้เพื่อใช้สอดริมผ้าทั้งสองข้าง

1.2.4.11 ไนปั่นด้าย เป็นอุปกรณ์ที่แยกออกมาจากที่ทอผ้า ใช้สำหรับปั่นด้ายเข้ากระสวย และปั่นด้ายขึ้นเข้าระหัดถักด้าย

1.2.5 ขั้นตอนในการทอผ้าทอมือ

1.2.5.1 วิธีการทอผ้า ปัจจุบัน ถึงแม้ว่ายังไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดบ่งบอกถึงต้นกำเนิดของการทอผ้า แต่ก็สามารถเทียบเคียงกับหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน โดยมีเหตุผลหลายอย่างสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การทอผ้ามีวิวัฒนาการมาจากการทำเชือก ทอเสื่อ และการจักสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลายเชือกทาบที่ปรากฏ ร่องรอยให้เห็นบนภาชนะดินเผา ซึ่งพบเป็นจำนวนมากตามแหล่ง โบราณคดี ก่อนประวัติศาสตร์สมัยหินใหม่ เรื่อยมาจนถึงแหล่ง โบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุนี้เอง จึงกล่าวได้ว่าการทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมที่เก่าแก่ที่สุด ในโลกงานหนึ่ง หลักของการทอผ้าก็คือการทำให้เส้นด้ายสองกลุ่มขัดกัน โดยทั้งสองพวกตั้งฉากกัน เส้นด้ายกลุ่มหนึ่งเรียกว่าด้ายยืน และอีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายพุ่ง ลักษณะของการขัดกันของด้ายพุ่งและด้ายยืน จะขัดกันแบบธรรมดาที่เรียกว่าลายขัด หรืออาจจะเพิ่มเทคนิคพิเศษเพื่อให้ผ้ามีลวดลาย สีลันที่สวยงามแปลกตา

1.2.5.2 ขั้นตอนในการทอผ้า

1.2.5.2.1 สืบเส้นด้ายยืนเข้ากับแกนม้วนด้ายยืน และร้อยปลายด้ายแต่ละเส้นเข้าในตะกอกแต่ละชุดและพันหวี ดึงปลายเส้นด้ายยืนทั้งหมดม้วนเข้ากับแกนม้วนผ้าอีกด้านหนึ่ง ปรับความตึงหย่อนให้พอเหมาะ กรอด้ายเข้ากระสวยเพื่อใช้เป็นด้ายพุ่ง

1.2.5.2.2 เริ่มการทอโดยกดเครื่องแยกหมุมตะกอก เส้นด้ายยืนชุดที่ 1 จะถูกแยก ออกและเกิดช่องว่าง สอดกระสวยด้ายพุ่งผ่าน สลับตะกอกชุดที่ 1 ขกตะกอกชุดที่ 2 สอดกระสวยด้ายพุ่งกลับ ทำสลับกันไปเรื่อย ๆ

1.2.5.2.3 การกระทบพันหวี (ฟิม) เมื่อสอดกระสวยด้วยพุ่งกลับก็จะกระทบพันหวี เพื่อให้ด้ายพุ่งแนบติดกัน ได้เนื้อผ้าที่แน่นหนา

1.2.5.2.4 การเก็บหรือม้วนผ้า เมื่อทอผ้าได้พอประมาณแล้วก็จะม้วนเก็บใน แกนม้วนผ้า โดยผ่อนแกนด้ายยืนให้คลายออกและปรับความตึงหย่อนใหม่ ให้พอเหมาะ

1.2.6 ขั้นตอนการทอผ้าในกี่กระตุก

1.2.6.1 ชั้นที่ 1 สับตะกอกให้ด้ายแยกออกจากกัน โดยใช้เท้าเหยียบคานเหยียบที่อยู่ข้างล่างเพื่อเปิดช่องว่างสำหรับให้ด้ายพุ่ง ผ่านเข้าไปได้

1.2.6.2 ขั้นที่ 2 ใช้มือพุ่งกระสวยด้ายพุ่งให้สอดไปตามหว่างด้ายที่มีช่องสอดกระสวยซึ่งทำด้วยไม้

1.2.6.3 ขั้นที่ 3 ปล่อยเท้าที่เหยียบคานเหยียบออก เพื่อให้ด้ายพุ่งรวมเป็นหมู่เดียวกันตามเดิม จากนั้นกระทบพื้นหวีโดยแรง พื้นหวีจะพาด้ายพุ่งให้เข้ามาประชิดกันเป็นเส้นตรง

1.2.6.4 ขั้นที่ 4 เหยียบคานเหยียบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งตรงกันข้ามกับขั้นที่ 1 กระทบพื้นหวีโดยแรงอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นจึงพุ่งด้าย เส้นที่ 2 จะทำให้ได้ผ้าเนื้อแน่นขึ้น

โดยช่างทอผ้าจะต้องทำตามขั้นตอนตั้งแต่ ขั้นที่ 1 ถึง ขั้นที่ 4 สลับกันไปจนกว่าจะได้ผืนผ้าตามความต้องการหรือ จนหมด ความยาวของด้ายยืน แรงกระแทกของฟืม หรือพื้นหวีจะมีผลต่อความยาวของผ้าที่ทอคือทำให้เนื้อผ้าแน่นหนาหรือบางได้ คือ ช่างทอผ้าบางคนก็กระทบพื้นหวีแรงจะมีอัตราการทอผ้าได้ประมาณ 4-5 หลาต่อวัน และเนื้อผ้าจะหนาแน่นในขณะที่ ถ้ากระทบพื้นหวีเบาจะทอได้ถึง 6-7 หลาต่อวันและได้เนื้อผ้าจะบางเบา ดังนั้น คุณภาพและราคาของผ้าจึงต่างกันเพราะ แรงกระแทกในการทอด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด

ส่วนประสมทางการตลาดเป็นแนวความคิดที่สำคัญอย่างหนึ่งทางการตลาดเพราะการบริหารการตลาดเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า นักการตลาดจะใช้ส่วนประสมทางการตลาดเป็นเครื่องมือหลักสำคัญ ซึ่งจะต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับตลาดเป้าหมาย (Target market) ที่ได้เลือกสรรไว้

ความหมายของการตลาด

การตลาด หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทางธุรกิจที่มีผลให้เกิดการนำสินค้าหรือบริการจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการนั้น ๆ ให้ได้รับความพอใจ ขณะเดียวกันก็บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการ (สุชาติวงษ์ เรื่องธุรกิจระ 2543 : 2)

การตลาด หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับตลาดโดยตรง กระทำขึ้นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน และสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสรรค์คุณค่า สนองความจำเป็น และความต้องการของลูกค้า (พิบูล ทีปะปาล 2545 : 11)

ความหมายของส่วนประสมทางการตลาด

ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สมจิตร์ ล้วนจำเริญ 2527 : 12) ผลกระทบต่อการดำเนินงานของภาคธุรกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจด้านการผลิตสินค้าและธุรกิจด้านการให้บริการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการแข่งขันทางธุรกิจที่ความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ธุรกิจเหล่านี้จึงต้องมี

การปรับตัว และพัฒนาคุณภาพการผลิต และการบริการอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงและสภาวะการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ธุรกิจต้องมุ่งให้ความสำคัญแก่ลูกค้าและตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด ซึ่งธุรกิจส่วนใหญ่ที่ผ่านมา ในอดีตจะเน้นไปที่ส่วนประสมทางการตลาด 4P's (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ 2541:25) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) จากสภาวะการแข่งขันที่รุนแรงส่วนประสมทางการตลาด 4P's คูเหมือนจะไม่เพียงพอที่ทำให้ธุรกิจจะสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ ปัจจุบันธุรกิจต่าง ๆ อาทิ ธนาคาร โรงแรม ห้างสรรพสินค้าโรงพยาบาล เป็นต้น ได้เพิ่มส่วนประสมทางการตลาดเข้าไปอีก 3 ด้าน จนกลายเป็นส่วนประสมทางการตลาด 7P's (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ 2546) ได้แก่ บุคลากร (People) กระบวนการให้บริการ (Process) และลักษณะทางการภาพ (Physical) ส่วนประสมทางการตลาดที่เพิ่มเข้ามาธุรกิจมีเป้าหมายเพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด อันนำมาซึ่งความได้เปรียบทางการแข่งขันต่อไป

สำหรับค่านิยมและความหมายของส่วนประสมทางการตลาด มีผู้ให้นิยามไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

คอตเลอร์ ฟิลลิป 1997 (อ้างถึงใน พิบูล ที่ปะปาล 2545 : 42) ได้ให้นิยามไว้ว่า “ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ชุดของเครื่องมือต่าง ๆ ทางการตลาด ซึ่งบริษัทนำมาใช้เพื่อปฏิบัติการให้ได้ตามวัตถุประสงค์ทางการตลาดในตลาดเป้าหมาย”

แลมบ์ แอร์ และ แมคดาเนียล 1997 (อ้างถึงใน พิบูล ที่ปะปาล 2545 : 42-43) ได้ให้ค่านิยมของส่วนประสมทางการตลาดได้ว่า “ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง การนำกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด และการกำหนดราคา มาประสมกันเป็นหนึ่งเดียว จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนกับตลาดเป้าหมายและทำให้เกิดความพึงพอใจซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย”

เซอร์ซิลล์ และ ปีเตอร์ 2005 (อ้างถึงใน พิบูล ที่ปะปาล 2545 : 43) ได้ให้นิยามไว้ว่า “ส่วนประสมทางการตลาด คือ การนำเครื่องมือกลยุทธ์ทางการตลาด มาใช้ร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์คุณค่าให้กับลูกค้าและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เครื่องมือหรือองค์ประกอบหลักของส่วนประสมการตลาดมี 4 อย่าง คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด”

จากนิยามความหมายของส่วนประสมการตลาดดังกล่าวข้างต้นก็พอสรุปสาระสำคัญได้ว่า เป็นการสร้างเครื่องมือทางการตลาดทั้งกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัด

จำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาด นำมาใช้ร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท และสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับลูกค้า

ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ตัวแปรทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ ที่องค์กรจะต้องนำมาใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจของตลาดเป้าหมาย ด้วยเครื่องมือต่อไปนี้ การพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดเป็นส่วนสำคัญในการตลาดมาก เพราะการที่จะเลือกใช้กลยุทธ์การตลาดให้ตรงกับตลาดเป้าหมายได้ถูกต้องนั้นจะต้องสร้างสรรค์ส่วนประสมทางการตลาดขึ้นมาในอัตราส่วนที่พอเหมาะกัน ซึ่งในการกำหนดส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) นั้น ประกอบด้วย เครื่องมือต่อไปนี้

1. **ผลิตภัณฑ์ (Product)** เป็นสิ่งอะไรก็ตามที่ธุรกิจเสนอขายให้แก่ลูกค้า เพื่อตอบสนองความจำเป็นหรือความต้องการของลูกค้า เพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด สิ่งเหล่านี้ อาจมีตัวตนที่เรียกว่า สินค้า และ ไม่มีตัวตน ที่เรียกว่า บริการ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจต้องทราบให้ได้ก่อนว่าความต้องการด้านผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงของลูกค้ามีองค์ประกอบอย่างไร (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ 2543 : 40) ได้แก่ ประโยชน์ คุณภาพ รูปร่างลักษณะรูปแบบ ตรายี่ห้อ การบรรจุภัณฑ์ และคุณสมบัติอื่น ๆ ทั้งนี้ก่อนจะมีการออกผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ๆ ธุรกิจจำเป็นต้องมีการทำวิจัยตลาดก่อนเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ออกมาตรงกับความต้องการของลูกค้ามากที่สุด สิ่งที่ได้ก็คือความพึงพอใจของลูกค้าต่อไป

2. **ราคา (Price)** เป็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์ในรูปของตัวเงิน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ 2543 : 40) เพื่อทำให้เกิดความสะดวกในการซื้อขาย ถ้ามองอีกด้านหนึ่งราคาถือว่าเป็นต้นทุนของลูกค้า โดยพฤติกรรมการซื้อของลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่าของผลิตภัณฑ์กับราคาของผลิตภัณฑ์ก่อนมีการตัดสินใจซื้อเสมอ ถ้าคุณค่าสูงกว่าหรือเท่ากับราคาลูกค้าก็จะตัดสินใจซื้อและจะนำมาซึ่งความพึงพอใจ แต่ถ้าราคาสูงกว่าคุณค่าลูกค้าจะไม่ซื้อและทำให้ลูกค้าเกิดทัศนคติที่ไม่ดีส่งผลต่อภาพลักษณ์ของธุรกิจโดยรวมได้ ดังนั้นการกำหนดราคาธุรกิจต้องคำนึง ถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การยอมรับคุณค่าของผลิตภัณฑ์ในสายตาของลูกค้า ต้นทุนและค่าใช้จ่าย สภาพการแข่งขันและสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งราคาที่ดีนั้นควรเป็นราคาซึ่งสมเหตุสมผลจะทำให้ลูกค้ายอมรับได้อันนำมาซึ่งความพึงพอใจและทำให้เกิดลูกค้าประจำได้

3. **ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)** เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังลูกค้า หรือเป็นการกระจายสินค้าไปยังลูกค้า งานด้านนี้ครอบคลุมถึงการขนส่ง การเก็บรักษาสินค้า และการบริหารสินค้าคงเหลือ ปัจจุบันราคาน้ำมันสูงขึ้นมากทำให้ต้นทุนด้านการขนส่งของธุรกิจสูงขึ้นตามไปด้วยทำให้ธุรกิจจำเป็นต้องปรับราคาสินค้าขึ้น ส่งผลกระทบต่อยอดขายสินค้าที่ลดลงและเสียเปรียบด้านการแข่งขัน ในปัจจุบันธุรกิจส่วนใหญ่บางแห่งหันมา

ให้ความสำคัญต่อส่วนประสมด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมากขึ้น เพื่อลดต้นทุนด้านการขนส่ง
ลง ธุรกิจได้นำระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานร่วมกับระบบลอจิสติกส์ (วิทยา สุหฤทธำรง
2546 : 25) มาใช้ในการกระจายสินค้า ประโยชน์ก็คือค่าขนส่งโดยรวมลดลง สินค้าคงคลังลดลง
และการส่งมอบสินค้าตรงตามเวลา ซึ่งจะทำให้ธุรกิจได้เปรียบคู่แข่งในด้านต้นทุน และลูกค้าจะ
เกิดความพึงพอใจ

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและจูงใจ
ให้ลูกค้าเกิดความต้องการและพฤติกรรมที่ซื้อเกิดขึ้น เครื่องมือการส่งเสริมการตลาดประกอบ
ด้วย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ 2541:26)

- 4.1 การโฆษณา (Advertising)
- 4.2 การขายโดยพนักงานขาย (Personal Selling)
- 4.3 การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion)
- 4.4 การประชาสัมพันธ์ (Public Relation)
- 4.5 การตลาดทางตรง (Direct Marketing)

จากเครื่องมือทั้ง 4 ข้างต้น ในอดีตที่ผ่านมาธุรกิจจะเลือกใช้เพียงหนึ่งหรือสอง
เครื่องมือในการส่งเสริมการตลาดในแต่ละครั้ง ผลก็คือข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่ม
ลูกค้าเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง ปัจจุบันธุรกิจส่วนใหญ่ใช้หลาย ๆ เครื่องมือผสมผสานกัน ในการ
ส่งเสริมการตลาดแต่ละครั้งที่เรียกว่า การติดต่อสื่อสารแบบผสมผสาน จะทำให้ข้อมูลข่าวสาร
สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้มากขึ้น แต่ต้นทุนการทำตลาดก็สูงขึ้นด้วย ซึ่งการใช้เครื่องมือการ
ส่งเสริมการตลาดต่าง ๆ ธุรกิจต้องคำนึงถึงงบประมาณที่มีอยู่ด้วย ถ้าธุรกิจมีงบประมาณน้อย
ควรเลือกใช้เครื่องมือที่คิดว่าสามารถเข้าถึงลูกค้าได้มากที่สุด

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนผสมทางการตลาดทั้ง 4 อย่าง (4 P's)
ที่กล่าวมานี้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและมีความสำคัญเท่าๆกัน ซึ่งจะต้องทำการตัดสินใจ
ในองค์ประกอบทั้ง 4 อย่างพร้อมกันไป และต้องคอยปรับปรุงส่วนประสม 4 อย่างนี้อยู่เสมอ
เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางการตลาดซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้
ลูกค้าได้รับความพอใจมากที่สุด เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการ
ผลิตผ้าอ้อมของชุมชนมอญ ซึ่งการที่ชุมชนมอญจะเลือกที่จะให้น้ำหนักกับส่วนประสม
ทางการตลาดตัวใดมากกว่ากัน ในการทำกิจกรรมทางการตลาดนั้นต้องเกิดจากการมีความรู้และ
ความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้บริโภคก่อน แล้วจึงกำหนดกลยุทธ์ในส่วนประสมทางการตลาด
ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

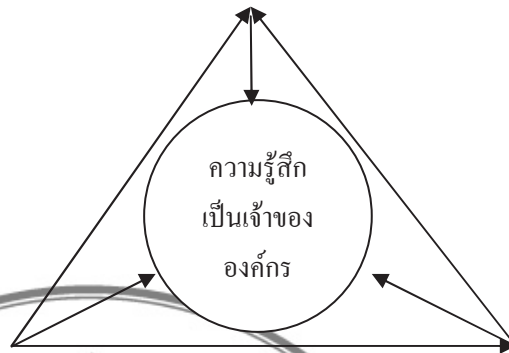
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

ความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมของพนักงาน (Employee Participation) กับการสร้างพลังพนักงาน (Employee Empowerment)

การมีส่วนร่วมและการสร้างพลังพนักงาน ต่างมีความหมายคล้าย ๆ กัน แต่ก็ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมหมายถึง การร่วมกันตัดสินใจและร่วมกันทำงาน ตลอดจนร่วมกันได้รับประโยชน์ ส่วนการสร้างพลังพนักงาน เป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งทางกายหรือเรียกว่าการร่วมกระทำ ทางสติปัญญาหรือเรียกว่าการร่วมคิด และทางอารมณ์หรือเรียกว่าการร่วมรู้สึก กับปัญหาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นร่วมกันอย่างแท้จริง (Goetsch and David :231, อ้างถึงในสุธรรม รัตนโชติ,ผู้แปล 2550 : 1) การมีส่วนร่วมเป็นเพียงการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตทั้งในการกำหนดสิ่งนำเข้า (Input) การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต (Process) และการมีส่วนร่วมในการได้รับผล (Result) แต่การสร้างพลังพนักงาน (Employee Empowerment) เป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Ownership)

Isobel Pleiffer and Jane Dunlop (สุธรรม รัตนโชติ, ผู้แปล 2550: 3) แห่ง University of Geougia กล่าวว่า การสร้างพลังพนักงานเป็นคุณเจ้านำไปสู่แรงจูงใจและการเพิ่มผลผลิต พนักงานที่รู้สึกว่ามีคุณค่าและสามารถทำอะไรกับบริษัทได้พร้อมที่จะช่วยบริษัทและตัวเอง มีความเจริญก้าวหน้า พนักงานที่มีความเข้มแข็ง จะมีการพัฒนาบุคลิกภาพและการเป็นมืออาชีพ และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่บางครั้งฝ่ายบริหารที่มีประสบการณ์มองว่าการสร้างพลังพนักงาน (Employee Empowerment) ไม่แตกต่างไปจากการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management, PM) แต่อย่างไรก็ตาม การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management, PM) เกี่ยวข้องกับการที่มีผู้บริหารและผู้ควบคุมงานขอให้ผู้ใต้บังคับบัญชาช่วยทำงานให้เสร็จ หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและตัวเอง แต่ การสร้างพลังพนักงาน (Employee Empowerment) หมายถึง การทำให้พนักงานสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของตนเองและองค์กร เป็นการช่วยให้พนักงานได้ทำงานตามแรงจูงใจของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะช่วยให้พนักงานมี “ความรู้สึกเป็นเจ้าของในงานหรือกิจกรรมที่ทำอยู่ การสร้างพลังพนักงานจะทำให้พนักงานเป็นส่วนหนึ่ง ที่จะตัดสินใจในการทำงานและการประกอบกิจการ และยอมรับความเสี่ยงของกิจการอีกด้วย

การมีส่วนร่วมทางกายภาพ (Physically involved)

การมีส่วนร่วมทางสติปัญญา
(Intellectually involved)

การมีส่วนร่วมทางอารมณ์
(Emotionally involved)

ภาพที่ 7 ตัวอย่างการสร้างพลังพนักงาน (Employee Empowerment Model)

ที่มา : David L. Goetsch and Stanley B. David, อ้างถึงใน สุธรรม รัตนโชติ, ผู้แปล, การสร้างพลังพนักงาน (Employee empowerment) เพชรบุรี : คณะวิทยาศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2550), 2.

จากภาพที่ 7 ตัวอย่างการสร้างพลังพนักงาน (Employee empowerment model)

ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางกายภาพ (Physically involved) หมายถึง การร่วมกันทำงานโดยใช้กำลังกาย เช่น ร่วมกันจำแนกสินค้าด้วยคุณภาพออกจากสินค้าที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ร่วมกันจัดกิจกรรม 5 ส ร่วมกันนำสินค้าเข้าโกดัง เหล่านี้เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectually involved) หมายถึง การร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ตลอดจนร่วมในการมีวิสัยทัศน์ (Shared vision)

3. การมีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotionally involved) หมายถึง การมีความรัก ความผูกพันต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กร ร่วมรู้สึกโกรธเมื่อเพื่อนร่วมงานหรือองค์กรได้รับความลำบาก และร่วมกันยินดี เมื่อเพื่อนหรือองค์กรประสบผลสำเร็จ

4. ความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร (Sense of ownership) หมายถึง ความรู้สึกว่าจะต้องมีส่วนร่วมทางกาย ทางสติปัญญา และทางอารมณ์ ประกอบกันจนทำให้รู้สึกว่าเป็นเจ้าขององค์กร โดยตนเอง จะต้องรับทั้งความดี และความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ตนเองจะต้องรับทั้งประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้น เหล่านี้เป็นต้น

จากแนวศึกษาแนวคิดการสร้างพลังพนักงาน (Employee empowerment) ของ Goetsch and David (สุธรรม รัตนโชติ, ผู้แปล 2550 : 1-4) ดังกล่าว พบว่าการสร้างพลังพนักงาน (Employee empowerment) เป็นหลักการพื้นฐานของการบริหารธุรกิจที่ดี ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยจึงได้นำแนวคิดนี้ มาเป็นตัวแบบ (Model) เพื่อวิเคราะห์ ระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการมีส่วนร่วมใน กระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง เนื่องจาก ประการแรก ในกระบวนการ ผลิตฝ้ามอญทอมือ ประชาชนไม่เพียงแต่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการต่าง ๆ เท่านั้น แต่ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความรับผิดชอบด้วยความเต็มใจ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ เกิดจากระบบการตัดสินใจที่ผ่านมาแล้วอีกด้วย ประการที่สอง ความเข้มแข็งของประชาชนสามารถ วัดได้จากการที่ประชาชนเข้าร่วมทำงานให้กับชุมชนด้วยความเต็มใจหรือสมัครใจ โดยมีทั้งการให้ ความร่วมมืออย่างเป็นทางการและอย่างไม่เป็นทางการในการทำงานเพื่อชุมชนอยู่เสมอ (Work empowerment) ตรงกันที่ประชาชนผู้นั้นยังอาศัยอยู่ในชุมชน ซึ่งความเข้มแข็งของประชาชน ไม่ สามารถวัดได้จากการมีส่วนร่วม เฉพาะภายในโครงการหรือกิจกรรมที่ทางภาครัฐจัดขึ้นเท่านั้น

ภาพที่ 8 ตัวแบบความเข้มแข็งของประชาชน (A People Empowerment Model)

ที่มา : David L. Goetsch and Stanley B. David, อ้างถึงใน สุธรรม รัตนโชติ, ผู้แปล, การสร้างพลังพนักงาน (Employee empowerment) เพชรบุรี : คณะวิทยาศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2550), 2.

จากภาพที่ 8 ตัวแบบการความเข้มแข็งของประชาชน (A People Empowerment model) สามารถอธิบายองค์ประกอบของความเข้มแข็งของประชาชน (A People Empowerment model) ดังนี้

ความเข้มแข็งของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง หมายถึง ผลผลิตที่เกิดขึ้น จากการที่ประชาชนมีความตระหนักการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของประชาชน (People involvement) ในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยร่วมในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือที่เกิดขึ้นด้วยตัวของประชาชนเอง โดยความเข้มแข็งของประชาชน ในผลิตผ้าผืนทอมือ สามารถวัดได้จากองค์ประกอบ 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ 1) ด้านการร่วมกระทำ (Physically involved) 2) ด้านการร่วมคิด (Intellectually involved) 3) ด้านการร่วมรู้สึก (Emotionally involved) 4) ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน (Sense of belonging)

การร่วมกระทำ (Physically involved) หมายถึง การที่ประชาชน ได้กระทำการผลิตผ้าผืนทอมือ เช่น การมีส่วนร่วมในกระบวนการทอผ้า ร่วมกันใช้กี่กระตุก หรือร่วมกันใช้ผ้าทอมือของชุมชน เป็นต้น

การร่วมคิด (Intellectually involved) หมายถึง การที่ประชาชนคิดพิจารณาการปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิตผ้าทอมือให้ดีขึ้น โดยมีส่วนร่วมในการออกแบบลวดลายผ้าทอมือ หรือช่วยลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่าย หรือการคิดที่จะนำผ้าทอของชุมชน ไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าที่สวยงาม เป็นต้น

การร่วมรู้สึก (Emotionally involved) หมายถึง ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อปัญหากระบวนการผลิตผ้าทอ เช่น ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในการที่คนในชุมชนไม่ร่วมกันอนุรักษ์ผ้าทอของชุมชน หรือ ความเต็มใจและความยินดีของประชาชนในการให้ความร่วมมือในการช่วยกันถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการทอผ้า เป็นต้น

ความเป็นเจ้าของชุมชน (Sense of belonging) หมายถึง ความรู้สึกของประชาชน ที่มีความรู้สึกว่าตนเอง คือ ส่วนหนึ่งของชุมชน ที่มีบทบาทในการร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือชุมชน อย่างไม่หวังสิ่งตอบแทน โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มีความพร้อมที่จะให้การปกป้องรักษาและพัฒนาสังคมอยู่เสมอ มีความพร้อมที่จะเข้าไปรับผิดชอบในความผิดพลาด ที่เกิดขึ้นจากผลกระทบที่ตนเองไม่ได้ก่อขึ้น พร้อมที่จะยอมรับทั้งประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชุมชนด้วยตัวของตนเอง

4. แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ชุมชนเข้มแข็งทางเลือกใหม่ของการพัฒนา จากวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศที่เริ่มขึ้นในปลายปี 2539 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ก่อให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกชนชั้นและทุกภาคส่วนของสังคม ประเด็นเรื่องชุมชนเข้มแข็ง จึงได้รับการหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงเป็นอันมาก ในฐานะที่เป็นทางเลือกที่สำคัญของการพัฒนา เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้น มีอาจแก้ไขได้เพียงลำพัง ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจึงต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาที่เน้นเป็นศูนย์กลางตามหลักปรัชญาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยการเพิ่มศักยภาพของคนและชุมชนให้เข้มแข็ง มีความพร้อมในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การบริหารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน ความเข้มแข็งของชุมชนจึงเป็นฐานสำคัญในการลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการสร้างกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้ยั่งยืนในอนาคตซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่สำคัญประการหนึ่ง ต่อเนื่องมาถึง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (ศูนย์ศึกษา และพัฒนาชุมชนเพชรบุรี 2552: 31)

4.2 ความหมายของชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน จึงต้องเริ่มจากการใช้จุดแข็งในสังคม และทุนทางสังคมที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชุมชนซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้มีการให้แนวคิด, ความหมายของชุมชน และความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาไว้ ดังนี้

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกัน อย่างเป็นปกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกันหรือมีอาชีพร่วมกันหรือประกอบกิจการซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือการมีวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน (ไปบุลย์ วัฒนศิริธรรม, อ้างถึงใน ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี 2552:31) โดยความเป็นชุมชน อาจหมายถึงการที่คนจำนวนหนึ่ง จำนวนใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน ในการกระทำ มีการจัดการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน(ประเวศ วะสี, อ้างถึงใน ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี 2552:31)

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี (2552:31) กล่าวว่า ชุมชนมีความหมายมากกว่าการที่คนแต่ละคนมาอยู่ร่วมกัน แต่ได้สร้างความสัมพันธ์กันโดยมีหลักการ เงื่อนไข กติกา ซึ่งเราเรียกโดยรวมว่าระเบียบบรรทัดฐานของการอยู่ร่วมกัน ชุมชนจึงมีลักษณะเป็นองค์กรทางสังคมที่

สามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันของสมาชิก และสามารถช่วยให้สมาชิกสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ร่วมกันได้

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี (2552:32) ได้ให้ความหมายของความเข้มแข็งของชุมชนว่า ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนแล้ว ถึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีผลกระทบสู่ภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยจะเรียกองค์กรชุมชนนี้ว่า กลุ่ม ชมรม สหกรณ์ บริษัท องค์กรชาวบ้าน เครือข่าย หรืออื่น ๆ ที่มีความหมายแสดงถึงการร่วมมือช่วยเหลือกัน เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่น ๆ ในสังคมด้วย

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อาศัยอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยในแต่ละชุมชนจะมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในมิติต่าง ๆ เช่น มิติด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มิติทางด้านสังคม และมิติด้านวัฒนธรรม ซึ่งในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อาจพัฒนาความเข้มแข็งได้เพียงบางมิติเท่านั้น เนื่องจากเงื่อนไขและกระบวนการที่นำไปสู่ความเข้มแข็งในแต่ละมิติของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน

4.3 องค์กรประกอบของชุมชนเข้มแข็ง จากการศึกษาการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คณะอนุกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติภายใต้คณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติ(ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี 2552: 32) ได้กำหนดองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งไว้ว่าจะต้องประกอบด้วย

1. มีบุคคลหลากหลายที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม
2. มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์ของสาธารณะและของสมาชิก
3. มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง รักษาความเอื้ออาทรกัน และมีความรักท้องถิ่น รักชุมชน
4. มีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมกระทำ และร่วมรับผิดชอบ
5. มีการระดมใช้ทรัพยากร ในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
6. มีการเรียนรู้ เชื่อมโยงกัน เป็นเครือข่าย และติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ
7. มีการจัดกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง
8. มีการจัดการบริหารกลุ่มที่หลากหลายและเครือข่ายที่ดี

9. มีการเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป

4.4 ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี (2552:33) กล่าวว่าชุมชนที่มีความเข้มแข็งมีลักษณะที่สำคัญดังนี้คือ

1. สมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชน ในการที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง
2. สมาชิกของชุมชนพร้อมที่จะร่วมกันจัดการแก้ปัญหาของตนและชุมชน
3. มีกระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวิถีชีวิตของชุมชนภายใต้การสนับสนุนของผู้นำองค์กรชุมชน ในลักษณะเปิดโอกาสให้กับสมาชิกทั้งหมด เข้ามามีส่วนร่วม โปร่งใส และพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ
4. สมาชิกของทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชน กำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมคิดตัดสินใจดำเนินงานติดตามและประเมินผลการพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการชุมชน
5. สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน
6. มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชน ที่มุ่งการพึ่งตนเองเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คน และมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน
7. การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด ไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป
8. มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้านชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ และอื่น ๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

4.5 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี (2552:33) กล่าวว่า ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อเป็นฐานรองรับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมกันทุกด้าน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมไปถึงภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ด้วยการกระตุ้นและสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมให้ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และมีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว ทั้งนี้มีกิจกรรมหลักที่ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่

1. การส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤต โดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรักษา

ผลประโยชน์ของชุมชนด้วยตนเอง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับวิถีคิดและวิถีทำงานของบุคลากรภาครัฐ จากการเป็นผู้สั่งการ เป็นผู้สนับสนุนในการจัดการและการแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง

2. การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ในลักษณะ “ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมเรียนรู้” เพื่อส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วยกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้ได้มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาสวัสดิการสังคมและสวัสดิภาพของชุมชน การฟื้นฟู อนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน การค้นหาศักยภาพและการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการจัดทำแผนความต้องการของชุมชน รวมทั้งการสร้างประชาคมภายในชุมชนและการสร้างเครือข่ายของชุมชน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน (Community Empowerment) ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้คำจำกัดความคำว่า ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง ชุมชนที่มีผู้คนรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น ประชาชนมีภาวะผู้นำ และมีศักยภาพในการเรียนรู้และปรับตัวตลอดเวลา มีการร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาผ่านกระบวนการชุมชน และมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ในด้านต่าง ๆ

ประชาชนที่มีศักยภาพแห่งการเป็นผู้นำ
(Potential of Leadership People)

ภาพที่ 9 ตัวแบบความเข้มแข็งของชุมชน (Community Empowerment Model)

ที่มา : David L. Goetsch and Stanley B.David, อ้างถึงใน สุธรรม รัตน โขติ, ผู้แปล, การสร้างพลังพนักงาน (Employee empowerment) เพชรบุรี : คณะวิทยาศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2550), 2.

จากภาพที่ 9 ตัวแบบความเข้มแข็งของชุมชน (Community Empowerment model) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ประชาชนมีศักยภาพแห่งการเป็นผู้นำ (Potential of Leadership People) , เครือข่าย (Networks), ความร่วมแรงร่วมใจของประชาชน (People Involvement) และ ความเป็นเจ้าของชุมชน (Sense of belonging) สามารถอธิบายได้ว่า ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จำเป็นต้องพัฒนาจากรากฐานเป็นสำคัญ โดยองค์ประกอบหลัก ทั้ง 4 ด้าน จะเป็นตัวขับเคลื่อน ก่อให้เกิดพลังในการพึ่งตนเอง เกิดการจัดองค์กรแบบใหม่ เป็นองค์กรโดยธรรม ซึ่งสามารถปฏิรูป ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติจริง โดยที่ชุมชนสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง สามารถเอื้อ ประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คน จนกระทั่งความเจริญและพัฒนาอย่างแท้จริงและยั่งยืน เนื่องจากการพัฒนาจากกระบวนการชุมชนอย่างรอบด้านด้วยตัวประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน เอง โดยในแต่ละชุมชนจะมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในมิติต่าง ๆ เช่น มิติด้าน เศรษฐกิจ มิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มิติทางด้านสังคมและมิติทางด้าน วัฒนธรรม ซึ่งในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อาจพัฒนาความเข้มแข็งได้เพียงบางมิติเท่านั้น เนื่องจากเงื่อนไขและกระบวนการที่นำไปสู่ความเข้มแข็งในแต่ละมิติของแต่ละชุมชนมีความ แตกต่างกัน อาทิเช่น การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาและขจัดปัญหา ความขัดแย้ง และความรุนแรงทางสังคมภายในชุมชน, การสืบสานและถ่ายทอดภูมิปัญญาและ วัฒนธรรม, การ สร้างเสริมสุขภาพให้กับคนในชุมชน และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ต่อไปนี้ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอแนะ องค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการ ขับเคลื่อนก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน ดังนี้

1. ประชาชนที่มีศักยภาพแห่งการเป็นผู้นำ (Potential of Leadership People) หมายถึง ประชาชนมีลักษณะของความเป็นผู้นำในการพัฒนา ในที่นี้ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดคุณลักษณะความ เป็นผู้นำตามหลักเกณฑ์ของการเป็นผู้นำ ซึ่งมี 11 ประการ ดังนี้ (Military Leadership 1973, อ้างถึง ในศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี 2552: 11)

- 1.1 รู้จักตนเองและค้นหาการพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
- 1.2 มีทักษะความสามารถ
- 1.3 ค้นหาความรับผิดชอบ และรับผิดชอบการกระทำของตน
- 1.4 ตัดสินใจในจังหวะเวลาที่เหมาะสม
- 1.5 แสดงตัวอย่าง
- 1.6 รู้จักบุคลากรของตนและคอยดูแลความเป็นอยู่ของเขา

1.7 สามารถประสานงาน ให้ข้อมูลหรือถ่ายทอดความรู้ ในสิ่งที่ควรถ่ายทอดให้กับผู้อื่นอยู่เสมอ

1.8 สามารถจูงใจและสร้างความรู้สึกประทับใจให้เกิดขึ้นกับบุคลากรรอบข้างได้

1.9 สามารถสร้างความมั่นใจในสายตาผู้อื่นได้ว่า งานที่ตนได้รับมอบหมายมีความชัดเจนมีผู้รับผิดชอบดูแล และสามารถทำให้สำเร็จลุล่วงได้

1.10 มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม เป็นกลุ่ม หรือหมู่คณะได้

1.11 ใช้ศักยภาพและความสามารถขององค์กรอย่างเต็มกำลัง

2. เครือข่าย (Networks) หมายถึง เครือข่ายความร่วมมือระหว่างประชาชนกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้าน ชุมชน ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน โครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนอย่างจริงจัง โดยเครือข่ายความร่วมมือเหล่านี้ จะมีบทบาทในการเป็นผู้ให้การสนับสนุนและสืบทอดภูมิปัญญา ร่วมกับประชาชน เช่น การให้การส่งเสริมสนับสนุน และให้คำปรึกษา ด้านการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ และจัดหาทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเงิน วัสดุสิ่งของ และเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมทุกคนมีส่วนร่วมในลักษณะความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน เพื่อประเมินสถานการณ์ของชุมชน กำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลการแก้ปัญหาในการพัฒนาผ่านกระบวนการชุมชน การดำเนินการพัฒนาชุมชนในลักษณะนี้จะเป็นการให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด

3. ความร่วมมือร่วมใจของประชาชน (People Involvement) หมายถึง ประชาชนเกิดการรวมตัวกันอย่างเป็นปึกแผ่น เพื่อร่วมมือกันจัดกิจกรรมหรือ โครงการขึ้นเองอย่างไม่เป็นทางการ จากการตระหนัก ถึงปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งตนเองและผู้อื่น เกิดความพร้อมใจกันทำงานอย่างเต็มที่ และเต็มความสามารถ ด้วยความเต็มใจ อย่างเสมอภาคและเป็นธรรมต่อทุกคน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ร่วมกัน มีการร่วมคิด ร่วมทำ ตลอดจนร่วมรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันอีกด้วย

4. ความเป็นเจ้าของชุมชน (Sense of Belonging) หมายถึง ความรู้สึกของประชาชนที่มีความรู้สึกว่าตนเอง คือส่วนหนึ่งของชุมชน ที่มีบทบาทสำคัญในการร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือชุมชน อย่างไม่หวังสิ่งตอบแทน โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มีความพร้อมที่จะให้การปกป้องรักษาและพัฒนาสังคมอยู่เสมอ มีความพร้อมที่จะเข้าไปรับผิดชอบในความผิดพลาด ที่เกิดขึ้นจากผลกระทบที่ตนเอง

ไม่ได้เกิดขึ้น พร้อมที่จะยอมรับทั้งประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชุมชน ด้วยตัวของตนเอง

5. แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคมในบริบทสังคมไทย

ในบริบทสังคมไทย ทุนทางสังคมถือเป็นทุนสำคัญที่เสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีงามของคนในสังคมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการปกครองของประเทศมาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริการและกระบวนการผลิตในภาคเศรษฐกิจ การบรรเทาความรุนแรงและปัญหาในยามที่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและทุนทางเศรษฐกิจมีข้อจำกัด การแก้ปัญหาและฟื้นฟูให้คนไทยและสังคมไทยกลับมามีฐานะเดิมได้ จำเป็นต้องอาศัยทุนทางสังคมช่วยสนับสนุน ยกตัวอย่าง ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 ได้มีนักคิดและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านประเมินว่า การที่สังคมไทยยังดำรงอยู่ได้ เนื่องจากมีทุนทางสังคมมากมายเป็นตาข่ายรองรับที่มีความเชื่อมโยงอย่างแน่นหนา อยู่บนพื้นฐานเอกลักษณ์ความเป็นไทย ที่มีจุดเด่นหลายประการ อาทิ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งชาติ มีระบบเครือญาติและชุมชนที่เข้มแข็งบนพื้นฐานวัฒนธรรมที่เอื้อเพื่อต่อเผ่า มีน้ำใจไมตรี ดังนั้นถ้าประเทศไทยสามารถนำทุนทางสังคมที่มีอยู่มาอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาและต่อยอด ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม จะสามารถพัฒนาคนในชาติให้มีความสุข ประเทศชาติมีความสมดุล และเกิดความยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2551: 1)

5.1 ความหมายของทุนทางสังคม

ประเวศ วะสี (2541: 27-28) ได้ให้ความหมายทุนทางสังคม คือความเป็นกลุ่มก้อนทางสังคม การมีการศึกษาดี การมีวัฒนธรรม การมีความซื่อสัตย์สุจริต การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การมีประสิทธิภาพในการทำงาน การมีการเมือง และระบบราชการที่ดี

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2542,อ้างถึงใน สุพรรณิ ไซยอำพร 2547:87) ได้ให้ความหมายทุนทางสังคม คือสถาบันทางสังคม และรูปแบบความสัมพันธ์ให้ความชอบธรรมแก่แบบแผนของการจัดสรร แลกเปลี่ยนทรัพยากร

อัมมาร สยามวาลา (2543,อ้างถึงใน ชูวิศ ฤกษ์ศิริสุข 2543 : 16-17) มอบเรื่องทุนทางสังคมที่เป็นความสัมพันธ์ในชุมชน ซึ่งทำให้เกิดความไว้วางใจและกลไกที่เป็นบรรทัดฐานการอยู่ร่วมกัน โดยยกตัวอย่าง นักมานุษยวิทยาที่ทำการวิจัยเรื่องผีบ้านผีเมืองต่าง ๆ ก็พบว่าเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่สร้างวินัยในชุมชนทำให้เกิดกิจกรรมร่วมกันเป็นระยะเวลาสั้น ทุนทางสังคมเป็นสิ่งที่เพิ่มขีดความสามารถให้ชุมชน ซึ่งเพิ่มหรือลดได้ และมีใช้สิ่งที่ดีเสมอไป ทุนทางสังคมที่ไม่ดี เช่น ระบบ

อุปถัมภ์ ที่เป็นสิ่งที่อยู่บนฐานความไม่เสมอภาคที่ต้องมีผู้มีอำนาจและผู้ที่ยังพึ่งพิงอยู่ ซึ่งต่างจากกลไกชุมชนที่เกิดขึ้นบนฐานความไม่เสมอภาคที่ต้องมีผู้มีอำนาจและผู้ที่ยังพึ่งพิงอยู่ ซึ่งต่างจากกลไกชุมชนที่เกิดขึ้นบนฐานความเท่าเทียมกันต่างเอื้ออาศัยกัน อัมมารให้ความเห็นว่า ทูตทางสังคมของประเทศไทยนั้นมีในระดับเล็ก เราจะต้องค่อย ๆ สร้างทุนทางสังคมให้เหนือขึ้นไปจากระดับชุมชนให้เกิดขึ้น

เสรี พงศ์พิศ (2544: 257-258) ได้มองว่า การมีกองทุนหมู่บ้านเป็นสิ่งที่เอื้อให้เกิดทุนทางสังคมเพิ่มมากขึ้น โดยเงินไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวบ้านมีการรวมตัวกัน แต่ทว่ายังมีลักษณะเป็นผลพลอยได้มากกว่า สิ่งที่เกิดจากการมีกองทุนหมู่บ้านทำให้กองทุนนี้แตกต่างจากสถาบันอื่นคือทุนทางสังคม โดยเห็นว่า ทุนทางสังคม ก็คือ ความสัมพันธ์ของผู้นั้นในหมู่บ้าน สัมพันธ์กันแบบพี่น้องที่ต้องการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ใจใจกัน เคารพนับถือให้เกียรติกัน มีความเสมอภาคในศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกันในทรัพยากรที่เป็นส่วนรวม ความสัมพันธ์ของคนกับคน และกับป่า ดิน น้ำ ธรรมชาติรอบตัว กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กับผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ผสมกลมกลืนกลายเป็น เนื้อเดียวกันในความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรม

ก. อเนก นาคะบุตร และคณะ (2545) ได้ค้นคว้าศึกษาทุนทางสังคมจากความคิดและประสบการณ์ที่ได้รับรวบรวมจากการทำงานกับชุมชน และเห็นว่าทุนทางสังคมเป็นสิ่งที่มียู่แล้วในสังคมไทย ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ และให้ความหมายทุนทางสังคมว่า เป็นพลังที่มีอยู่ในระบบจิตวิญญาณ ความเชื่อ ภูมิปัญญา ความรักชาติ การมีทรัพยากรมนุษย์ที่ทำงานเพื่อสังคม ที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าธนาคารโลกจะมีบทบาทต่อการรับแนวคิดทุนทางสังคมของกองทุนฯ แต่อเนกก็ได้ปฏิเสธแนวทางการให้คำนิยามความหมายของทุนทางสังคมตามธนาคารโลก โดยเห็นว่าแนวคิดทุนทางสังคมที่มีอยู่นี้ เป็นแนวคิดก่อนที่จะรับมาจากธนาคารโลก

อเนก นาคะบุตร (2545:16-19) ได้กล่าวถึงทุนทางสังคมที่มีอยู่ในสังคมไทย 5 รูปแบบที่เป็นมรดกตกทอดในสังคมไทย และเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปสังคมไทยและสร้างระบบโครงข่ายความคุ้มครองสังคม (Social Safety Net) ให้กับชุมชนฐานรากในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ คือ

1. จิตวิญญาณ ระบบคุณค่า สำนักท้องถิ่น ความภาคภูมิใจที่มีต่อฐานบ้านเกิด (Spirit capital)
2. ทุนทางภูมิปัญญา
3. ทุนทรัพยากรมนุษย์
4. ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ

5. การจัดการกองทุนสาธารณะชุมชน ที่เรียกว่า Social Found ดังจะเห็นได้จากการจัดการกองทุนทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ธนาคารข้าว สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

ครูชบ ยอดแก้ว (2545, อ้างถึงใน พระระวี สีเหลืองสวัสดิ์ 2545:68) กล่าวถึงทุนทางสังคมว่า คือ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางจิตใจ ทุนทางสังคมในสังคมไทย เช่น ศาสนา พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง เพื่อน และสิ่งต่าง ๆ ที่เอื้อให้เกิดภูมิปัญญาในการคิด การทำกิจกรรม และการดำรงชีวิต นอกจากนี้ครูชบยังได้ต่อขอความคิดในเรื่องทุนทางสังคม ซึ่งในการจัดตั้งกลุ่มตั้งจะสะสมทรัพย์ของพระสุบิน ปณีโต พระนักพัฒนาแห่งวัดไผ่ล้อม อ.เมือง จ.ตราด ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการจัดตั้งมาจากครูชบ ยอดแก้ว ก็เน้นเรื่องการนำทุนทางสังคมมาใช้ดำเนินการกลุ่มดังกล่าว ภายใต้การนำพุทธธรรมมาใช้แก้ปัญหาในเชิงเศรษฐกิจ และทุนทางสังคมจะส่งเสริมให้การดำเนินการด้านการรวมกลุ่มตั้งสะสมทรัพย์เพื่อให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ ซึ่งกลุ่มจะให้ความไว้วางใจกันเป็นอย่างมากโดยการให้กู้ยืมเงินของสมาชิกนั้น บรรทัดฐานของกลุ่มเป็นกลไกให้สมาชิกปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มดังกล่าว การปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของสังคมไทยนั้น คนไทยส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ วัดจึงเป็นสถาบันที่สำคัญต่อการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมไทยอย่างมาก แม้ว่าปัจจัยหลายอย่างในปัจจุบันทำให้สถาบันดังกล่าวลดบทบาทลงไปก็ตาม แต่ก็ยังมีสถาบันด้านศาสนา เช่น วัดสวนแก้ว, วัดพระบาทนพบุรี หรือบุคคลด้านศาสนาเช่น หลวงตามหาบัว ที่ถือเป็นทุนทางสังคมของชุมชนได้

อมรา พงศาพิชญ์ (2543, อ้างถึงใน บั้วพันธ์ พรหมพักพิง 2546: 124-138) ได้ให้ความหมายทุนทางสังคม คือ ความสัมพันธ์ทางสังคมในแนวราบและแนวตั้งระหว่างบุคคล สถาบัน และ/หรือ องค์กร ทั้งในรูปปัจเจก กลุ่มและรูปเครือข่าย ทั้งนี้รวมค่านิยมบรรทัดฐานที่สังคมยึดถือซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิตและวิถีการผลิตในระดับครอบครัว ชุมชน และประชาสังคม นอกจากนี้ อมรายังมองทุนทางสังคมโดยทำความเข้าใจกับระบบอุปถัมภ์ ซึ่งในสังคมไทยมีความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์ซึ่งมีลักษณะของการเอื้อประโยชน์ต่อกันระหว่างคนที่เข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ได้ยากกว่ากับคนที่เข้าถึงได้ง่ายกว่า

สุธรรม รัตนโชติ (2550:2) ได้ให้ความหมายทุนทางสังคม คือ ระบบสังคม (Social system) ที่มีลักษณะพิเศษทางสังคม (Social Features) เช่น เครือข่าย (Networks) ปทัสถาน (Norms) ความไว้วางใจ (Trust) หรือความสัมพันธ์ (Relationships) และความเข้าใจ (Understanding) เป็นผู้กระทำ (Acting) ทำงาน (Working) ช่วยเหลือ (Helping) ประรูปแต่ง (Shaping) หรือให้การสนับสนุน (Facilitating) ให้สังคมบรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น (Pursue more effectively) มีประสิทธิผลมากขึ้น (Work more effectively) การปฏิสัมพันธ์ดีขึ้นทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ (Shape social interaction) หรือความร่วมมือดีขึ้น (Better cooperation)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) (2551:2) ได้สรุปความหมายและองค์ประกอบของทุนทางสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของไทยว่า ทุนทางสังคม เกิดจากการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ บนฐานของความไว้วางใจ สายใยผูกพัน และวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคมไทยผ่านระบบความสัมพันธ์ที่มีการสะสมในลักษณะเครือข่ายขององค์ประกอบหลัก ได้แก่ สถาบัน วัฒนธรรมและองค์ความรู้ ซึ่งจะเกิดเป็นพลังในชุมชนและสังคม

5.2 องค์ประกอบของทุนทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (2551:2-3) ได้สรุปองค์ประกอบของทุนทางสังคม ว่าทุนทางสังคม เกิดจากองค์ประกอบหลักทั้ง 4 องค์ประกอบซึ่งมีบทบาทและลักษณะการยึดโยงให้เกิดเป็นทุนทางสังคมดังนี้

คน มีบทบาทหลักในการพัฒนาประเทศที่ต้องได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งด้านสุขภาพ ที่มุ่งให้คนมีร่างกายแข็งแรงสามารถดูแลตนเองได้ ค้ำใจจิตใจ ให้เป็นคนที่มีจิตใจดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม มีวินัย ซื่อสัตย์ มีความเสียสละ มีจิตสำนึกสาธารณะ มีความรักชาติ ฯลฯ และด้านสติปัญญา เพื่อให้มีศักยภาพและความพร้อมที่จะปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เมื่อมารวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ ในกิจกรรมต่าง ๆ นำความรู้ที่ตนเองมีอยู่มาแลกเปลี่ยน ก็จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและก่อให้เกิดประโยชน์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

สถาบัน มีบทบาทในการสนับสนุนและผลักดันให้เกิดพลังร่วมของคนในชุมชนและสังคม ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีสถาบันหลักอาทิ สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานในสังคม ที่หล่อหลอมคนตั้งแต่แรกเกิด เป็นแหล่งบ่มเพาะปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รวมทั้งจิตสำนึก รู้จักผิดชอบชั่วดี รู้จักทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม สถาบันศาสนา เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคม กล่อมเกลาจิตใจให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดี สถาบันศาสนาที่เข้มแข็งจะสร้างศรัทธาในแก่คนในสังคมและเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขสถาบันการศึกษา เป็นแหล่งสร้างความรู้ทางวิชาการ ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่คนในสังคม โดยเฉพาะ เด็ก และเยาวชน สถาบันภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งมีความพร้อมทางด้านการบริหารจัดการ บุคลากร ทรัพยากร และเครือข่าย เมื่อประกอบกับการใช้หลักบรรษัทภิบาลในการดำเนินธุรกิจหรือมีการดำเนินธุรกิจที่มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์สังคมแล้วก็จะเป็ทุนทางสังคมในการพัฒนาประเทศอย่างมหาศาล สถาบันสื่อ เป็นสถาบันที่สามารถชี้แนะและมีอิทธิพลสูงต่อพฤติกรรม ค่านิยมของคนในสังคมวงกว้าง

วัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาช้านาน และเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้น ๆ ซึ่งมีความหลากหลายในแต่ละพื้นที่ เป็นในรูปของความเชื่อ ความศรัทธา จารีตประเพณีที่ดีงาม

ค่านิยม ความเป็นไทย นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมที่เป็นในรูปแบบของแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ฯลฯ วัฒนธรรมเป็นตัวยึดโยงคนในสังคมให้ตระหนักถึงรากเหง้าของตนเอง เกิดความหวงแหนภูมิใจที่จะรักษา อนุรักษ์ และพัฒนาเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ

องค์ความรู้ ประกอบด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นศาสตร์และศิลป์ของการดำเนินชีวิตของชาวบ้านที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นฐานคิดและหลักเกณฑ์การกำหนดคุณค่าและจริยธรรมที่มีการสั่งสมสืบทอดกันมายาวนานจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง จากอดีตถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดความหลากหลายของความรู้ที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ และสร้างสมดุลในการอยู่ร่วมกันของคนและธรรมชาติได้อย่างเกื้อกูลกัน ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ที่นำมาใช้ในทางปฏิบัติได้มีความหลากหลาย ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อตอบสนองเป้าหมายหรือความต้องการของชุมชนได้ เช่น ความต้องการของตลาด และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

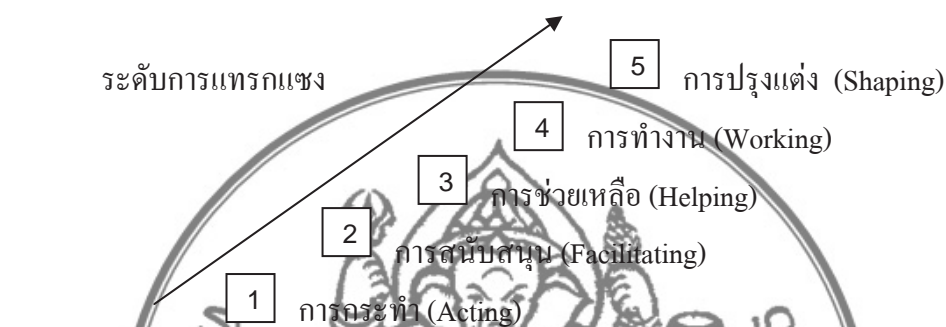
สุธรรม รัตนโชติ (2552 : 5) ได้สรุปองค์ประกอบของทุนทางสังคม ว่าทุนทางสังคมเกิดจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ประการ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของทุนทางสังคมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าอัญมณีมือ เกาะด้านเครือข่ายของสังคม และปัทสถานทางสังคม เท่านั้น มิได้ศึกษาในองค์ประกอบของทุนทางสังคมด้านการแทรกแซง แต่ขออธิบายความหมายของการแทรกแซงไว้เพื่อให้ครบถ้วน ดังนี้

เครือข่ายของสังคม (Social network) หมายถึง การมีการติดต่อซึ่งกันและกันของสมาชิกภายในองค์กร และระหว่างองค์กร จึงแบ่งเครือข่ายของสังคมออกเป็น 2 ประการ คือ ประการแรก เครือข่ายของสังคมภายในกลุ่ม (In group network) ซึ่งเป็นการติดต่อระหว่างสมาชิกในกลุ่มเดียวกันทั้งในรูปของการติดต่อกันตามแนวตั้ง (Vertical network) ตามสายการบังคับบัญชา (line authority) และประการที่สอง เครือข่ายของสังคมระหว่างกลุ่ม (Between group networks) ทั้งในรูปบุคคล-บุคคล, บุคคล-กลุ่ม หรือ กลุ่ม-กลุ่ม เหล่านี้เป็นต้น

ปัทสถานทางสังคม (Social norms) หมายถึง ข้อตกลง ระเบียบ กฎ หรือ กฎหมายที่ใช้กำหนดแบบแผนของการติดต่อระหว่างสมาชิกในองค์กร และระหว่างองค์กร เช่น ปัทสถานการแลกเปลี่ยนอย่างเท่าเทียมกันของคนในสังคม เกี่ยวกับเรื่อง “นาหวาน” “การลงแขก” “ร่วมงาน” เหล่านี้ เป็นต้น ซึ่งเคยมีในสังคมดั้งเดิม และเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่ง แม้ว่า “ความไว้วางใจ” (Trust) ก็เป็นปัทสถานทางสังคมอย่างหนึ่งเช่นกัน

การแทรกแซง (Sanctions) หมายถึง การให้รางวัลหรือการทำโทษเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติตามปัทสถานของสังคม เช่น การตัดเงินเดือนร้อยละ 5 เนื่องจากมีความผิดเกี่ยวกับการจัดซื้อ

หรือขึ้นเงินเดือน 2 ขั้น ให้กับผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานดีเด่นเป็นพิเศษ เหล่านี้ เป็นต้น สำหรับทุนทางสังคมส่วนใหญ่ สามารถเพิ่มหรือลดได้โดยการให้รางวัลหรือทำโทษทั้งสิ้น และ การปฏิบัติกรของทุนทางสังคมที่กล่าวแล้ว ล้วนแล้วแต่มีระดับการแทรกแซงไม่มากก็น้อย โดยสามารถเรียงลำดับได้ตามรูปที่ 3 คือ

ภาพที่ 10 ลำดับการแทรกแซงของการปฏิบัติการทางสังคม

จากรูปที่ 10 การปฏิบัติการทางสังคมมีระดับการแทรกแซงต่างกัน และส่งผลให้มีการเพิ่มหรือลดทุนทางสังคมต่างกัน คือการกระทำ หมายถึง การให้บุคคลกระทำการใด ๆ โดยสมัครใจ และเป็นอิสระเป็นการแทรกแซงระดับต่ำสุด ซึ่งอาจจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทุนทางสังคมได้น้อยเช่นกัน การสนับสนุน หมายถึง การสนับสนุนด้วยทรัพยากรหรือทางด้านจิตวิทยา โดยไม่มีการแทรกแซงไม่มากนัก ซึ่งอาจจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทุนทางสังคมได้บ้าง การช่วยเหลือ หมายถึง การให้เข้าไปช่วยทำงานหรือช่วยปฏิบัติการกิจบางส่วน ซึ่งเป็นการแทรกแซงมากขึ้น และน่าจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทุนทางสังคมได้มากขึ้น การทำงาน หมายถึง การปฏิบัติการกิจ ซึ่งจะถูกรับรู้หรือแทรกแซงโดยแบบแผน ระเบียบ วินัย และกฎหมายมากมาย และการทำงานร่วมกัน จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทุนทางสังคมได้มาก และการปรุงแต่ง หมายถึง การปรับพฤติกรรม ให้เป็นไปตามต้องการ ด้วยการให้การเสริมแรง และการทำโทษ เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทุนทางสังคมตามต้องการ

5.3 ประเภทของทุนทางสังคม

เนื่องจากทุนทางสังคม คือลักษณะพิเศษทางสังคมที่เกี่ยวกับความร่วมมือซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกในสังคม ระหว่างสังคม จึงสามารถแบ่ง ทุนทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท (อมรา พงศาพิชญ์ 2543, อ้างถึงใน บัวพันธ์ พรหมพักพิง และสุวิทย์ ชีรสาศวัต 2546 : 125) คือ

5.3.1 ทูทางสังคมประเภท “ผูกพัน” (Bonding social capital) เป็นความสัมพันธ์เหนียวแน่นที่สุด จนบางครั้งเรียกว่าเป็น “กาวทางสังคม” (Social glue) เช่น ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว หรือในกลุ่มเครือญาติ (Ethnic group) ซึ่งประกอบด้วย พ่อ-แม่-ลูก-ญาติ

5.3.2 ทูทางสังคมประเภท “สะพาน” (Bridging social capital) เป็นความสัมพันธ์ที่มีความเหนียวแน่นไม่มาก แต่ช่วยให้การติดต่อมีความคล่องตัว ซึ่งบางครั้งเรียกว่า “น้ำมันหล่อลื่นทางสังคม” (Social oil) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างองค์กร เช่น อาจารย์ ก. จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ติดต่อกับคนอื่นในองค์กรอื่นอีก เป็นคล้ายสะพานเชื่อมต่อระหว่างองค์กรต่าง ๆ โดยผ่านสมาชิกในองค์กรต่าง ๆ เหล่านั้น และเป็นการสร้างสะพานต่อกันระดับแนวราบ (Horizontal level)

5.3.3 ทูทางสังคมประเภท “เชื่อมต่อ” (Linking social capital) เป็นการเชื่อมต่อระหว่างบุคคลที่มีฐานะทางสังคม หรืออำนาจต่างกัน (Differing level of power of social status) เช่น เชื่อมต่อระหว่างนักการเมืองกับประชาชน หรือระหว่างบุคคลต่างระดับชั้นทางสังคม (Social classes) เหล่านี้ เป็นต้น

5.3.4 ทูทางสังคมในมิติบูรณาการ (Social Capital in Integral Dimension: SCID) ทูทางสังคมในมิติของการบูรณาการ เป็นแนวคิดที่ได้ประยุกต์มาจากแนวความคิดการพัฒนาแบบบูรณาการของ เคน วิลเบอร์ ซึ่งได้ทำการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ แสดงให้เห็นธรรมชาติของทูทางสังคมมากขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจถึงสถานภาพต่าง ๆ ของทูทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเกิด การคงอยู่ และการสูญหายไปของภาวะที่เป็นทูทางสังคมได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการเข้าไปจัดการทูทางสังคมเป็นอย่างมาก (วรุณี โรมรัตนพันธ์ 2548:99)

วรุณี โรมรัตนพันธ์ (2548: 107) กล่าวว่า จากทฤษฎีการบูรณาการ (Integral Theory) ของเคน วิลเบอร์ ให้ภาพพัฒนาการของมนุษย์จากปัจเจก “I” ไปสู่กลุ่ม “We” ซึ่งเป็นการพัฒนาจากภายในอันเป็นเรื่องของบุคคล (Individual) และเป็นด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด และความเชื่อ (Cultural) ในขณะเดียวกัน ทฤษฎีดังกล่าวยังให้ภาพการพัฒนาของมนุษย์ทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social and environment) ซึ่งเป็นการพัฒนาจากกลุ่ม ไปสู่ความเป็นชาติและความเป็นสากล อันเป็นการพัฒนาจากภายนอกของตัวบุคคล พัฒนาการดังกล่าวได้ทำให้การอธิบายทูทางสังคม ซึ่งเป็นระบบความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคนกับคน คนกับสถาบัน และคนกับสิ่งแวดล้อม มีความเป็นระบบและชัดเจนมากขึ้น ทำให้เห็นมิติการจัดการทูทางสังคมมีความเป็นไปได้ และเป็นรูปธรรมมากขึ้น

กระบวนการเสริมสร้างทูทางสังคมในเชิงบูรณาการ ได้สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. การปรับระบบคิดและวิถีปฏิบัติของบุคคล จากมุ่งหาประโยชน์ส่วนตน ไปสู่ระบบคิดและวิถีปฏิบัติที่มุ่งช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน ในมิติของการบูรณาการปรากฏการณ์เหล่านี้สามารถเริ่มได้จากพัฒนาการของปัจเจกบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลง จากการเน้นตนเองไปเป็นศูนย์กลาง (Egoentric) ไปสู่การเน้นจริยธรรมเป็นศูนย์กลาง (Ethnocentric) ทำให้ปัจเจกบุคคลมีค่านิยมที่เห็นความสัมพันธ์ของกลุ่ม เผ่า ตระกูล เชื้อชาติมากขึ้น ทำให้คนสามารถเปลี่ยน จาก “I” เป็น “We” ทำให้คนลดการให้ความสำคัญในเรื่องของกายที่เป็นกายภาพ (Body) และหันมาให้ความสำคัญในเรื่องของจิตใจ (Mind) มากขึ้น

2. มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบคิดและวิธีการปฏิบัติของปัจเจกบุคคล ให้เปลี่ยนจากความเห็นประโยชน์ส่วนตน ไปสู่การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยเฉพาะความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ความคิดที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยทฤษฎีบูรณาการได้ให้แนวทางการพัฒนาต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านคุณธรรม (Moral) การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal) และการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ (Spirit) ซึ่งแนวทางการพัฒนาดังกล่าว ถูกกล่าวถึงในเรื่องของสถานะของจิตสำนึก หรือการรับรู้ในขณะที่ตื่นหรือรู้ตัว ซึ่งถือว่าการรับรู้หรือตระหนักในระดับพื้นฐาน เรื่องที่รับรู้จะเป็นการรับรู้ที่ไม่ต้องอาศัยประสาทสัมผัสทางร่างกายหาย แต่เป็นการรับรู้ในภาวะที่ร่างกายหลับลึก (The deep-sleep state) ซึ่งถือเป็นการรับรู้ที่ผ่านกายละเอียดสูงสุด และเป็นภาวะที่จะเกิดการพบความรู้ที่ยิ่งใหญ่ได้ องค์ความรู้ดังกล่าวทำให้เห็นถึงพลังของจิตที่สามารถรับรู้และเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาระดับจิตใจและจิตวิญญาณให้สูงขึ้น สามารถเปลี่ยนแปลงระบบคิดและวิถีปฏิบัติจากความเห็นแก่ตัว มาเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดระบบความสัมพันธ์ทางสังคม ที่มุ่งไปสู่ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

3. ทูทางสังคมในมิติบูรณาการ ทำให้เกิดพลังในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติส่วนบุคคล เมื่อปัจเจกบุคคลพัฒนาตนเองจากการรับรู้ในภาวะปกติ (Waking) ไปสู่การรับรู้ในภาวะละเอียด ประณีต และลึกซึ้งมากขึ้น (Dreaming and deep sleep) จะทำให้บุคคลมีโอกาที่จะได้เรียนรู้และค้นพบความจริงที่ยิ่งใหญ่ ทำให้บุคคลสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ และเข้าใจถึงภาวะที่ก่อให้เกิดปัญญาที่มีขีดความสามารถในการคิดและสร้างสรรค์อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด พลังเช่นที่วานี้ ทำให้มนุษย์มีโอกาสได้พัฒนาจิตวิญญาณให้สูงขึ้น (Spirit) ซึ่งพลังจากภายในดังกล่าว ไม่เพียงแต่เพิ่มศักยภาพให้แก่บุคคล ในการแก้ปัญหาให้ตนเองเท่านั้น แต่พลังที่วานี้จะช่วยยกระดับจิตใจของบุคคลให้สูงขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อระบบคิดและวิถีปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและบุคคลดังกล่าว จะก่อให้เกิดระบบความสัมพันธ์ทางสังคม ที่จะกลายเป็นทูทางสังคมในที่สุด ใน

ขณะเดียวกัน พลังที่จะเกิดขึ้นจะพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ พลังจากภายนอกที่ปรากฏออกมาในรูปของกลุ่ม องค์กร สถาบันต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลโดยอ้อมของการพัฒนาจิตใจในระดับบุคคล พลังเหล่านี้ก็จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมที่พึงประสงค์ กลายเป็นทุนทางสังคมในวงกว้างครอบคลุม สังคมในทุกระดับ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม (Social Capital) ดังกล่าวข้างต้น พบว่ากระบวนการเสริมสร้างทุนทางสังคม ในระดับปัจเจก องค์กร และชุมชน จำเป็นต้องมีการปรับระบบคิดอันจะนำไปสู่การสร้างระบบความสัมพันธ์ทางสังคม ที่อยู่บนฐานของความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และความเอื้ออาทรต่อกันของกลุ่มบุคคล เพื่อยกระดับจิตใจของบุคคลที่มีต่อสาธารณะ ด้วยกระบวนการปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชน โดยจิตสำนึกเป็นคุณสมบัติหนึ่งที่เกิดมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ แต่สามารถพัฒนาและกลมกลืนได้ โดยผ่านกระบวนการปลูกฝังทางวัฒนธรรมหรือกระบวนการเรียนรู้

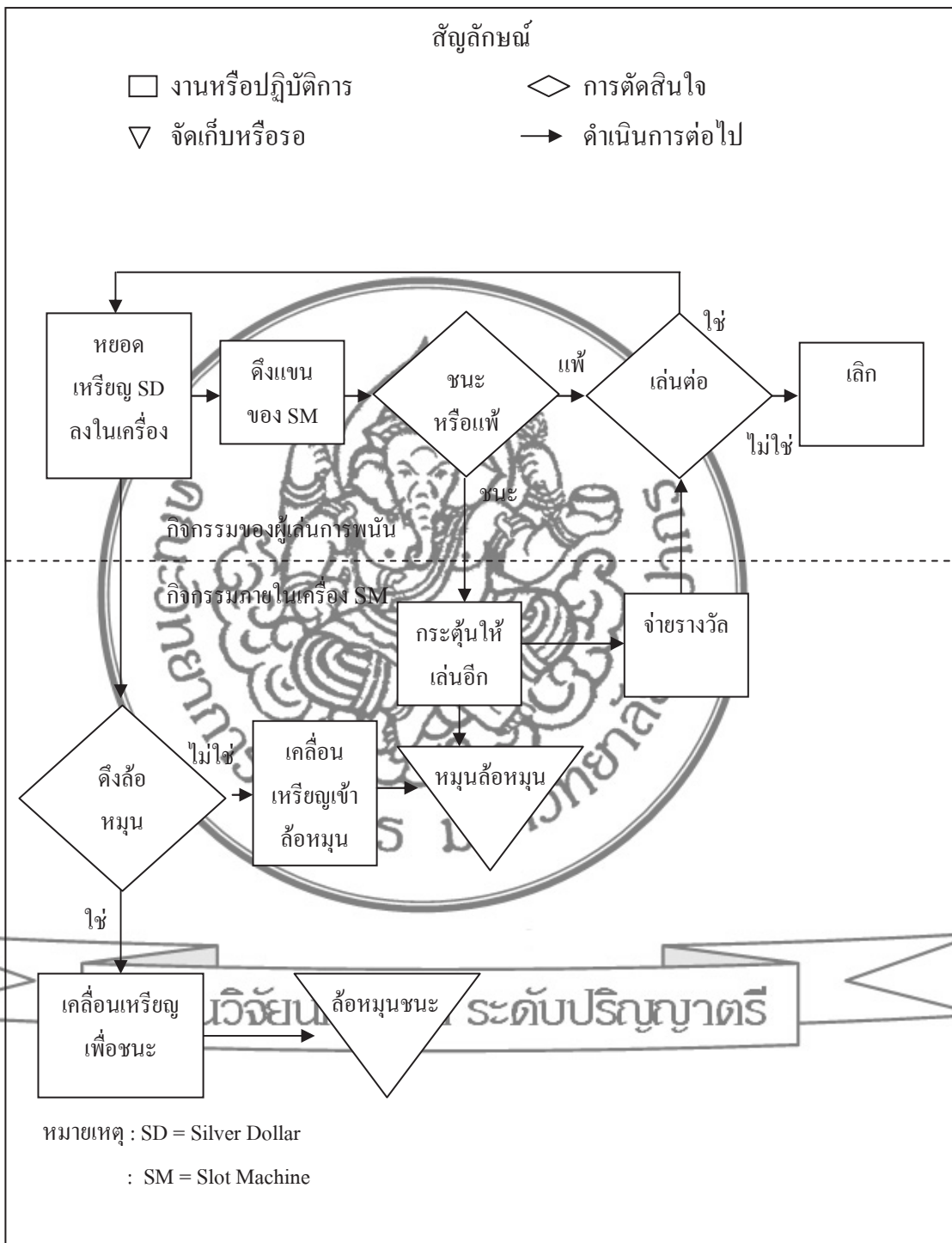
6. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์กระบวนการ

ท. สุธรรม รัตน์โชติ (2553:2) ได้ให้ความหมายของ กระบวนการ คือ ส่วนต่าง ๆ ของ องค์กรซึ่งได้รับสิ่งนำเข้า (Input) และแปรรูป (Transform) สิ่งนำเข้าดังกล่าวไปเป็นผลได้ (Output) โดยหวังว่า คุณค่าของผลได้จะสูงกว่าสิ่งนำเข้า เช่น ร้าน McDonald ใช้เบอร์เกอร์ เนื้อวัว เนื้อไก่ ผัก มันฝรั่ง เป็นสิ่งนำเข้าและประกอบเข้ากันเป็นอาหารสำเร็จรูป หรืออาหารจานด่วน

6.1 แผนภูมิการดำเนินกระบวนการ โดยทั่วไป กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการดำเนินงาน มักจะสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การวิเคราะห์กระบวนการจึงต้องให้ความสนใจกับกิจกรรมหลายอย่างในเวลาเดียวกัน การวิเคราะห์กระบวนการที่ดีจึงอาจจะเริ่มต้นจากการวิเคราะห์แผนภูมิการดำเนิน

กระบวนการ (Process Flowchart)

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ภาพที่ 11 ตัวอย่างของแผนภูมิการดำเนินการกระบวนการ

จากภาพที่ 11 มีกิจกรรมในกระบวนการเป็น 3 ประเภท คือ งานหรือปฏิบัติการ แสดงโดยสัญลักษณ์เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า จุดที่ต้องการตัดสินใจ (Decision Point) แสดงโดยรูปสี่เหลี่ยมคางหมู และพื้นที่สำหรับการจัดเก็บหรือรอคอย (Storage area) แสดงโดยรูปสามเหลี่ยมคว่ำ และเขียนเป็นลูกศร เพื่อแสดงการลื่นไหลของกิจกรรมหรือการเปลี่ยนพฤติกรรมหนึ่งไปสู่อีกกิจกรรมหนึ่งตามตัวอย่างจะเห็นเส้นแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นกิจกรรมของผู้เล่นการพนันและเป็นกิจกรรมภายในของเครื่องเล่นการพนัน โดยมีเส้นประเป็นเส้นแบ่ง

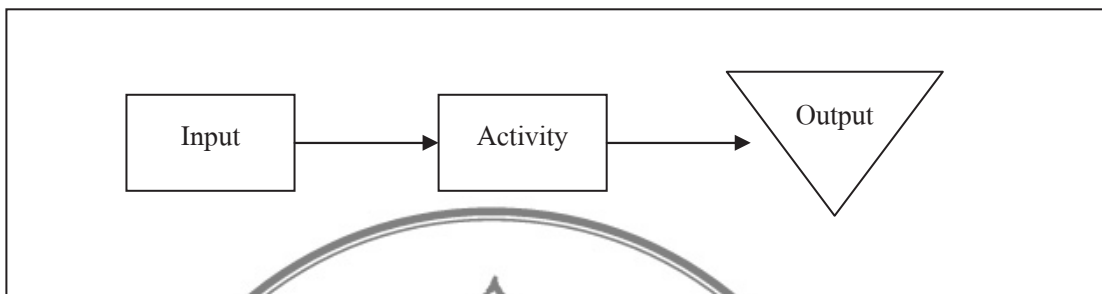
ส่วนที่เป็นกิจกรรมของผู้เล่นการพนันจะเริ่มต้นจากผู้เล่นการพนันหยอดเหรียญที่เป็นดอลลาร์เงิน (Silver Dollar) หรือเหรียญที่ใช้แทนเหรียญจริง ลงในเครื่องแล้วดึงคันโยกที่เรียกว่า “โจรแขนเดียว” (One-armed bandit) ต่อไปตัดสินใจว่าจะได้หรือเสียโดยรอการทำงานของเครื่อง Slot Machine ถ้าเสียก็จะเล่นอีก โดยการใช้เหรียญดอลลาร์เงินเข้าไปใหม่และโยกคันโยกใหม่หรืออาจจะเลิกเล่นก็ได้

ส่วนการทำงานของเครื่องจักรจะเริ่มต้นจากเครื่องจักรจะดึงหรือดูดล้อหมุน โดยเคลื่อนเหรียญดอลลาร์เงินไปเพื่อชนะ ล้อก็จะหมุนเพื่อชนะหรือล้อหมุนเพื่อเคลื่อนเหรียญดอลลาร์เงินหรือในกรณีที่ผู้เล่นชนะ ก็จะกระตุ้นให้เล่นอีกและจ่ายรางวัลให้กับผู้เล่นซึ่งผู้เล่นอาจจะเล่นต่อหรือเลิกเล่นก็ได้

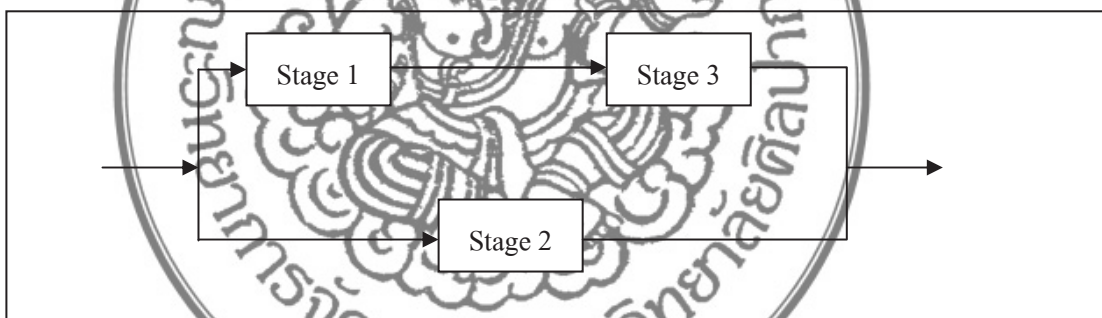
แต่อย่างไรก็ตามการเขียนแผนภูมิดำเนินการ (Process Flowcharting) อาจจะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในโปรแกรม Microsoft office เช่น Word, Excel และ PowerPoint โดยเข้าไปที่ View – Toolbar และ Click ที่ “Drawing” Drawing menu ก็จะปรากฏและใช้ Auto-Shape bottom เพื่อเลือก “Flowchart” ซึ่งมีหลายแบบให้เลือก นอกจากนี้โปรแกรมนี้ยังมีสัญลักษณ์หลายแบบให้เลือกตามความต้องการอีกด้วย

6.2 แบบของกระบวนการ สามารถแบ่งกลุ่มกระบวนการออกเป็น 2 แบบ (Types) คือ กระบวนการแบบขั้นเดียวและกระบวนการหลายขั้น โดยกระบวนการแบบขั้นเดียว (Single-Stage process) หมายถึงกระบวนการที่มีเพียงขั้นหรือวงจรเวลาเดียว (Single cycle time) เช่นการวิเคราะห์ลูกฟุตบอลให้เข้าประตู โดยเริ่มต้นจากเอาลูกฟุตบอลมาวางแล้วเตะลูกฟุตบอล ลูกฟุตบอลก็ถูกเตะให้เข้าประตู ซึ่งเขียนเป็นกระบวนการได้ตามภาพที่ 11 การเตะลูกฟุตบอลดังกล่าวเป็นกระบวนการแบบขั้นเดียวเพราะมีกิจกรรมเดียว คือ การเตะลูกฟุตบอลและมีเวลาเพียงวงจรเดียว คือเริ่มต้นจากการเอาลูกฟุตบอลมาวางจนถึงลูกฟุตบอลเข้าประตู ส่วนกระบวนการหลายขั้น (Multiple stage process) หมายถึงกระบวนการที่มีหลายกิจกรรมหรือหลายขั้นตอนและมีวงจรเวลาหลายวงจร (Multiple cycle time) แต่อย่างไรก็ตามอาจจะแบ่งกระบวนการแบบหลายขั้นได้หลายแบบ เช่นแบบหลายขั้นต่อเนื่อง (Simultaneous activities) แบบหลายขั้นมีจุดชะลอ (Multiple process with

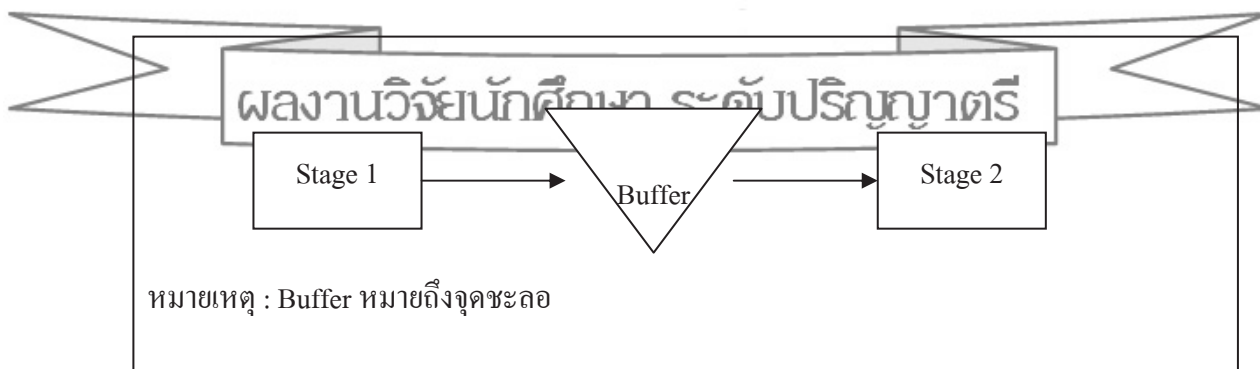
buffer) แบบหลายขั้นมีหลายทางเลือก (Alternative paths) และแบบหลายขั้นมีผลผลิตแตกต่างกัน (Different product produced) แสดง ได้ดังภาพที่ 12 -16

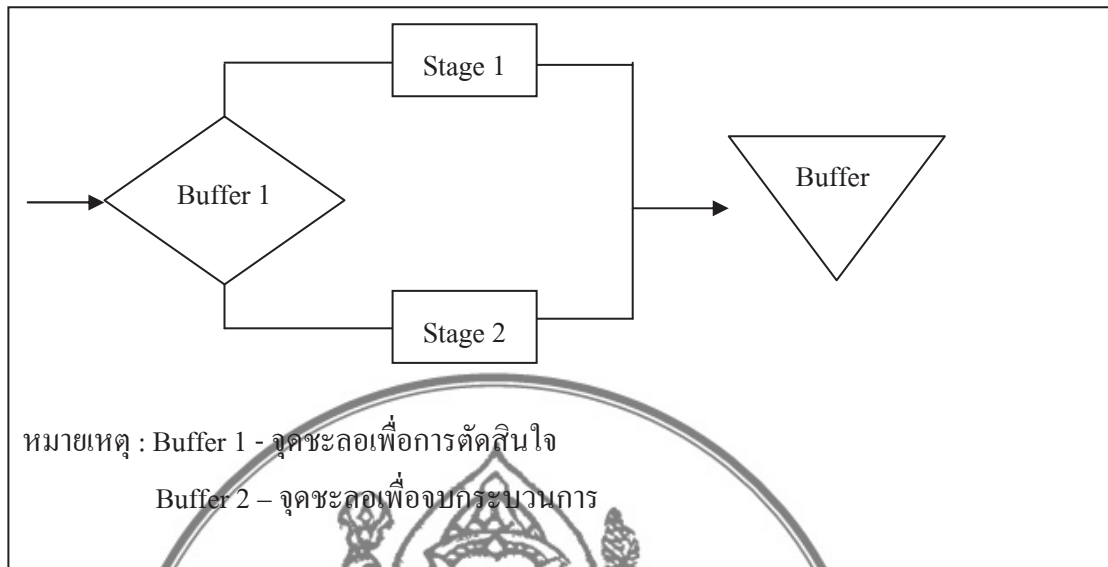
ภาพที่ 12 กระบวนการแบบขั้นเดียว (Single-Stage process)

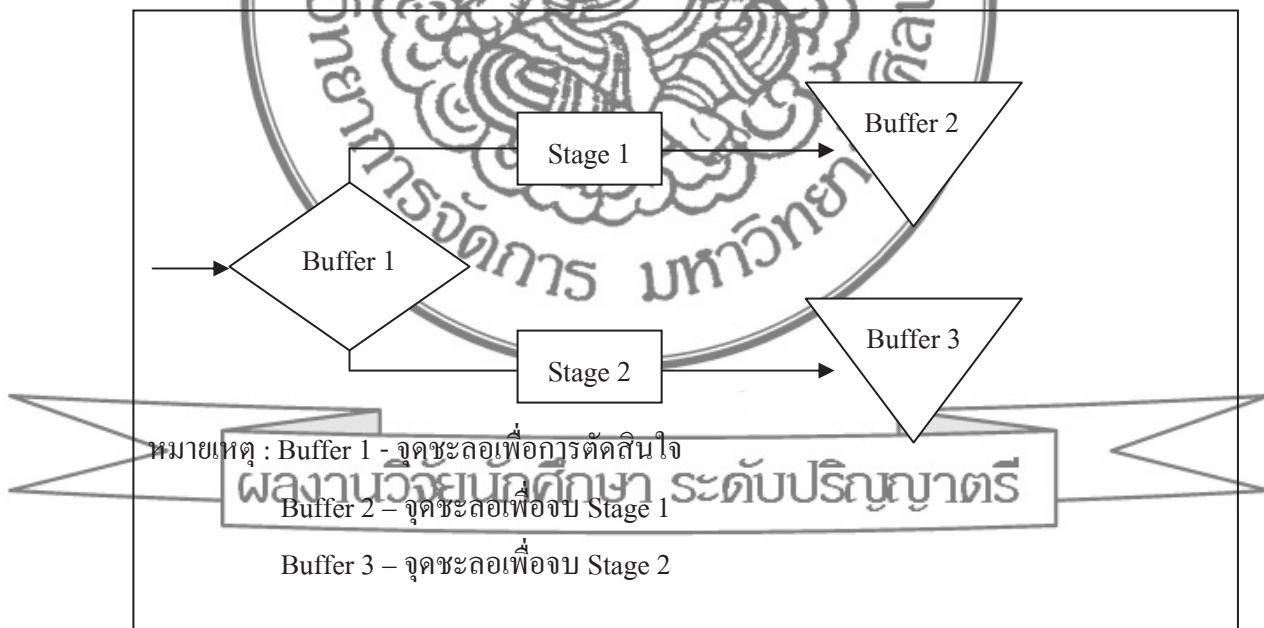
ภาพที่ 13 กระบวนการแบบหลายขั้นต่อเนื่อง (Simultaneous activities)

ภาพที่ 14 กระบวนการแบบหลายขั้นมีจุดชะลอ (Multiple processes with buffer)

ภาพที่ 15 กระบวนการแบบหลายขั้นมีหลายทาง (Alternative paths)

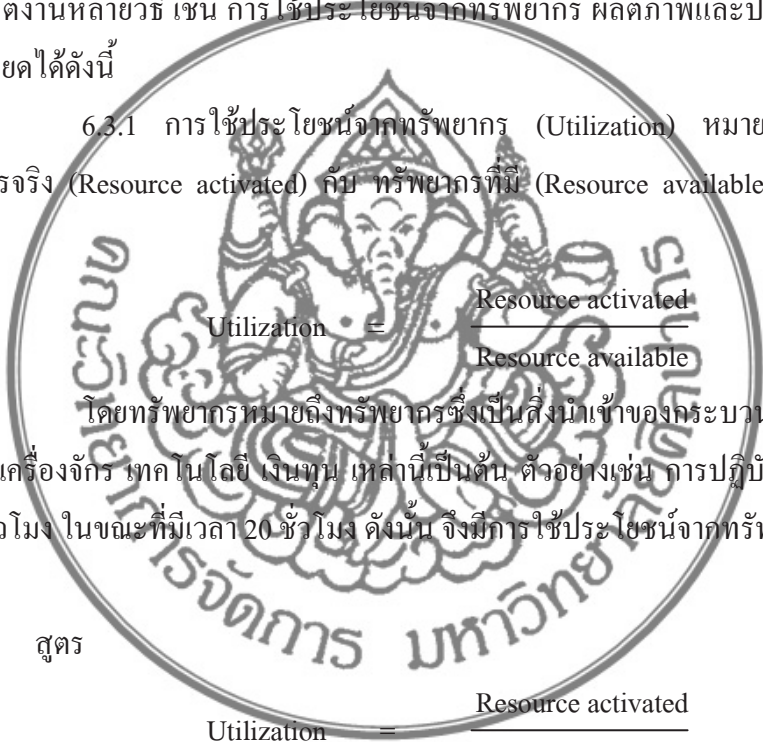
ภาพที่ 16 กระบวนการแบบหลายขั้นมีผลผลิตแตกต่างกัน (Different product produced)

จากภาพที่ 12-16 จะเห็นได้ว่ากระบวนการใด ๆ อาจจะมีจุดชะลอ (Buffer) ซึ่งหมายถึง จุดจัดเก็บ (Storage area) จุดชะลอเพื่อเปลี่ยนขั้น (Stage) หรือจุดจบ (Finished point) ก็ได้ หรือไม่มีจุดชะลอก็ได้ คือ มีกิจกรรมไปเรื่อย ๆ อาจจะไปต่อกับขั้นอื่นต่อไป

แต่อย่างไรก็ตาม มีกระบวนการผลิตสินค้าที่สำคัญ 2 แบบ คือ ผลิตเพื่อนำเข้าคลังสินค้า (Makes to stock) และ ผลิตตามใบสั่ง (Makes to order) ซึ่งกระบวนการผลิตทั้งสองมีความแตกต่างกัน แต่อาจจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันได้

6.3 การวัดผลการปฏิบัติงานของกระบวนการ เป็นการวัดความสัมพันธ์ของผลการปฏิบัติงาน (Performance metrics) เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานต่อไป หรือปรับปรุงการปฏิบัติงานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป โดยทั่วไปมีการวัดความสัมพันธ์ของผลการปฏิบัติงานหลายวิธี เช่น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ผลผลิตและประสิทธิภาพ ซึ่งกล่าวโดยละเอียดได้ดังนี้

6.3.1 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร (Utilization) หมายถึงสัดส่วนของการใช้ทรัพยากรจริง (Resource activated) กับ ทรัพยากรที่มี (Resource available) ซึ่งเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{Utilization} = \frac{\text{Resource activated}}{\text{Resource available}}$$

โดยทรัพยากรหมายถึงทรัพยากรซึ่งเป็นสิ่งนำเข้าของกระบวนการ เช่น เวลา แรงงาน เครื่องจักร เทคโนโลยี เงินทุน เหล่านี้เป็นต้น ตัวอย่างเช่น การปฏิบัติงานครั้งหนึ่งใช้เวลาไป 15 ชั่วโมง ในขณะที่มีเวลา 20 ชั่วโมง ดังนั้น จึงมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร้อยละ 75 คือ

สูตร

$$\text{Utilization} = \frac{\text{Resource activated}}{\text{Resource available}}$$

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

เมื่อ Resource activated = 15 ชั่วโมง

Resource available = 20 ชั่วโมง

ดังนั้น

$$\text{Utilization} = \frac{15}{20} = 0.75$$

$$= 0.75 \times 100 = 75\%$$

จึงมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร (เวลา) ร้อยละ 75 คือใช้ทรัพยากร เพียง 75% ของทรัพยากรที่มีอยู่ เป็นการใช้ทรัพยากรได้ไม่เต็มที่ เพราะถ้าใช้ทรัพยากรเต็มที่ต้องใช้ทรัพยากร 100%

6.3.2 ผลผลิตภาพ (Productivity) หมายถึงสัดส่วนของผลลัพธ์ (Output) กับสิ่งนำเข้า (Input) ซึ่งเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้ คือ

$$\text{Productivity} = \frac{\text{Output}}{\text{Input}}$$

ตัวอย่าง เช่น ในการผลิตสินค้าชนิดหนึ่งใช้วัตถุดิบไป 80 กิโลกรัม แต่ผลผลิตได้ 50 กิโลกรัม นอกนั้นกลายเป็นของเสีย หรือสินค้าที่ชำรุด (Defective parts) การผลิตนี้มีผลผลิตภาพ ร้อยละ 62.50 คือ

จากสูตร

$$\text{Productivity} = \frac{\text{Output}}{\text{Input}}$$

เมื่อ Output

= 50 กิโลกรัม

Input

= 80 กิโลกรัม

ดังนั้น

$$\text{Productivity} = \frac{50}{80} = 0.625$$

$$= 0.625 \times 100 = 62.5\%$$

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

6.3.3 ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึงสัดส่วนของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (Actual Output) หรือผลลัพธ์ตามความคาดหวัง (Expected output) หรือผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ (Objective output) เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้คือ

$$\text{Efficiency} = \frac{\text{Actual Output}}{\text{Standard output}}$$

ตัวอย่างเช่น ในการผลิตสินค้าอย่างหนึ่งตามมาตรฐานแล้วจะผลิตได้ 60 ชิ้น แต่ผลิตได้จริงเพียง 50 ชิ้น ดังนั้นการผลิตนี้ประสิทธิภาพร้อยละ 83.33 คือ

จากสูตร

$$\text{Efficiency} = \frac{\text{Actual Output}}{\text{Standard output}}$$

เมื่อ Actual Output = 50 ชิ้น

Standard output = 60 ชิ้น

ดังนั้น

$$\text{Efficiency} = \frac{50}{60} = 0.833$$

$$= 0.833 \times 100 = 83.33\%$$

จึงได้ผลิตภาพ 83.33 % หมายความว่าผลิตภาพเพียง 83.33 % และไม่มีประสิทธิภาพ 16.67% ถ้าจะทำให้ได้ผลิตภาพเต็มที่ต้องการทำให้มีผลิตภาพ คือ 100% หรือต้องผลิตได้เท่ากับ 60 ชิ้น

การวิเคราะห์กระบวนการ (Process analysis) เป็นทักษะพื้นฐานจำเป็นที่จะทำให้เข้าใจ การดำเนินการทางธุรกิจ จะทำให้มีความสามารถในการเขียนแผนภูมิในการดำเนินการเกี่ยวกับการ แปรรูป (Transforming) วัตถุดิบไม่เป็นสินค้าหรือบริการ แผนภูมิดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงความ สอดคล้องของกระบวนการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งจุดพักหรือจุดที่มีการ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ แนวความคิด (Concept) พื้นฐานของการวิเคราะห์กระบวนการ คือ อะไรก็ตามที่เข้าไปในกระบวนการจะออกมาจากกระบวนการทั้งหมด คือ สิ่งนำเข้า (Input) ทั้งหมดจะ ออกมาเป็นผลลัพธ์ (Output) ทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ที่ออกมาอาจจะประกอบด้วย ผลลัพธ์ ที่พึงปรารถนาและผลลัพธ์ที่ไม่พึงปรารถนาหรือไม่ต้องการ

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาพร พรหมนิยม (2543) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในธุรกิจ การทอผ้าไหมมัดหมี่ของกลุ่มสตรี และผลกระทบต่อชุมชนชนบท : กรณีศึกษา ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์เป็นการศึกษาผลกระทบทางด้านบวก และผลกระทบทางด้านลบ จาก การประกอบธุรกิจการ ทอผ้าไหมมัดหมี่ของกลุ่มสตรีในชนบทที่มีต่อชุมชน โดยใช้การวิจัยเชิง คุณภาพ การวิเคราะห์ เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบคำบรรยาย เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และการสังเกต จากกลุ่ม ประชากรคือ ผู้ประกอบธุรกิจการทอผ้าไหมมัดหมี่ จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน และ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนงานสตรีจำนวน 20 คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 29 คน ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในที่นำไปสู่ความสำเร็จในธุรกิจการทอผ้าไหมมัดหมี่ ได้แก่ (1) แรงบันดาลใจ จากการได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ความสนใจใฝ่รู้ ความคิดที่อยากจะทอผ้าเป็น ความมีใจรักและชอบในการทอผ้า ลวดลายและสีในตัวผืนผ้าไหม (2) เจตคติ มีความรู้สึกชอบและรักใน ธุรกิจการทอผ้าไหมมัดหมี่ (3) การเรียนรู้ มีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ และมีขั้นตอน คือการเรียนรู้ ขั้นพื้นฐาน การเรียนรู้ขั้นชำนาญการ และการเรียนรู้ขั้นประกอบอาชีพได้ (4) ความคาดหวังต่ออาชีพผู้ประกอบการทอผ้าไหมมัดหมี่ต้องการที่จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัวการสร้างงานในท้องถิ่น การอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน การหาอาชีพที่แน่นอนให้กับตนเอง และการลดแรงงาน การย้ายถิ่น ปัจจัยภายนอกที่นำไปสู่ความสำเร็จในธุรกิจการทอผ้าไหมมัดหมี่ ได้แก่ การบริหารจัดการ (1) ด้านการผลิต มีการรักษามาตรฐานคุณภาพการผลิต การกำหนดโควตาการผลิต (2) ด้านการตลาด การสร้างเครือข่ายการตลาด การสร้างความแตกต่างในตัวสินค้าจากคู่แข่ง การสร้างความเชื่อถือ และชื่อเสียงเอกลักษณ์ของสินค้า (3) ด้านแรงงานส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัว และเป็นในลักษณะอุตสาหกรรมภายในครัวเรือน (4) ด้านการเงิน การมีเงินหมุนเวียนอย่างเพียงพอ ความสามารถในการทำกำไร การมีระบบการควบคุมทางการเงิน (5) การมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการกระจายหน้าที่กันทำ แบ่งหน้าที่กันทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมดำเนินการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (6) ความเป็นผู้นำ การเป็นผู้ที่ทำงานให้กับกลุ่ม ทุ่มเทกำลังความสามารถในการสร้างกลุ่ม เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์เป็นที่ยอมรับ ไม่เป็นผู้ที่สร้างอิทธิพล เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน และเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีความคิดสร้างสรรค์และการตัดสินใจที่ดี สำหรับผลกระทบทางด้านบวกจากการประกอบธุรกิจการทอผ้าไหมมัดหมี่ของกลุ่มสตรีในชนบท ที่มีต่อชุมชน พบว่า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ประชาชนมีส่วนร่วมในการผลิต ลดปัญหาการว่างงาน และลดการย้ายถิ่นของแรงงาน ผลกระทบทางด้านลบพบว่า ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางด้านน้ำ ปัญหาสารเคมีจากการย้อมสี ที่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน และควันไฟจากการต้มไหมลอกควาออก ฟอกไหม และย้อมสี เป็นต้น

สุธัญญา สุวรรณมงคล (2544) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการทอผ้ายกดอก จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการทอผ้ายกดอก มีอายุอยู่ระหว่าง 40-60 ปี ระยะเวลาในการประกอบอาชีพนานกว่า 20 ปี การศึกษาชั้นสูงสุด ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในด้านการขาย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีใจรักงานด้านศิลปะ มีความละเอียด ที่สำคัญมีความภูมิใจในอาชีพการทอผ้า มีความพร้อมในสาธารณูปโภคทุกด้าน แหล่งผลิตอยู่ใกล้แหล่งชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดลำพูน ชุมชนหมู่บ้านที่ทอผ้าอยู่ใกล้กัน สามารถเชื่อมโยง

เครือข่ายการเรียนรู้ในอาชีพได้ สภาพภูมิอากาศขึ้นทำให้การทอผ้าช้า มีหน่วยงานส่งเสริมในด้านต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ มีแผนนโยบายที่เห็นความสำคัญของการทอผ้ายกดอก และ จะสนับสนุนต่อไปในอนาคต ลักษณะและวิธีการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าเป็นระบบครอบครัว ในระบบเครือญาติ ระบบแบบเพื่อนบ้าน สมาชิกรวมกลุ่ม และระบบการอบรมด้านการผลิตวัสดุที่ใช้ผลิตได้แก่ เส้นด้าย และด้าย อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้ายกดอก เป็นอุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ ประยุกต์จากของเดิมที่มีอยู่แล้ว ขั้นตอนการทอผ้ายกดอกมีข้อสำคัญแบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ คือ การเตรียมเส้นด้าย ได้แก่ การครอด้ยยืน การครอด้ยพุ่ง และการเดินด้าย การจัดเส้นด้ายเข้ารูปโครง ได้แก่ การด้นดอก การร้อยพันหวี การเก็บเขาดอก การเก็บเขาย่า การเตรียมเข้าโครงก็ การจัดเรียงเส้นด้ายการสับทูก ซึ่งขั้นตอนในการทอส่วนใหญ่จะใช้เขาดอก เขาย่า พันหวี อันเดิม และการทอเป็นผืนผ้าขั้นตอนการทอบางขั้นตอนสามารถทำไปพร้อม ๆ กัน ได้โดยไม่ต้องรอเป็นขั้นตอน ด้านการตลาดของผ้าทอยกดอก มีการผลิตออกจำหน่ายเป็น 2 ลักษณะคือ ผ้าฝ้ายยกฝ้าย และ ผ้าฝ้ายยกด้น ในด้านรูปแบบมีการประยุกต์ตามการใช้งานเพิ่มมากขึ้น แต่ยังมีมทอผ้าขึ้นด้านราคามีหลักเกณฑ์การตั้งราคาค่อนข้างต่ำโดยดูจาก คุณภาพของผลิตภัณฑ์ของสินค้า การส่งเสริมการตลาด มีการส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ ผู้ประกอบอาชีพเองยังไม่สามารถจัดการส่งเสริมการตลาดได้เอง

สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้ายกดอก การสร้างองค์ความรู้องค์ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้ายกดอก คือ การสรุปขั้นตอนการทอผ้ายกดอก จังหวัดลำพูนเพื่อสะดวกในการนำไปใช้ และปรับประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

ภัทริน กุสุพลนนท์ (2545) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การทอผ้าไทลื้อกลุ่มแม่บ้าน บ้านธาตุสบแวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นมาของชาวไทลื้อในบ้านธาตุสบแวน ชาวไทลื้ออพยพมาจากกลุ่มเมืองที่อยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำโขงในเขตสิบสองปันนา ใน พ.ศ. 2431 ชาวไทลื้อบางส่วน ได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอเชียงคำจนถึงปัจจุบัน มีจำนวนครัวเรือน 189 ครัวเรือน จำนวนประชากรประมาณ 543 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

การทอผ้าของไทลื้อทั้งในอดีตและปัจจุบันยังคงที่ใช้ก่ทอมือเป็นอุปกรณ์หลัก ใช้วัสดุจากธรรมชาติ ทั้งฝ้ายและการย้อมสี ในอดีตมักทอผ้าไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ในปัจจุบันมีการทอผ้าไว้จำหน่าย ผู้ทอผ้าส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ส่วนผู้ชายจะช่วยในด้านประกอบอุปกรณ์เมื่อมีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้ว จะมีการรวมกลุ่มสตรีในหมู่บ้านเพื่อทอผ้าเป็นอาชีพเสริม ทำให้สร้างรายได้ สร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ลวดลายของผ้าทอไทลื้อที่มีชื่อเสียงที่สุด คือ ลายผักแว่น และลายน้ำไหล ซึ่งเป็นลวดลายดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา นอกจากนี้ยังมีการคิดค้นลวดลายใหม่ขึ้นมา โดยผู้ทอผ้าจะคิดและ

ตั้งชื่อตามลักษณะของลวดลายที่ปรากฏ เช่น ลายก้างปลา ลายเล็บมือนาง ลายหางปลาเล็ก ลายหางปลาใหญ่ ลายภูเขาขาว ลายภูเขาสั้น และลายปลาควา

ส่วนการสืบทอดการทอผ้าจะมีผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเป็นผู้ฝึกสอน โดยเรียนรู้และฝึกหัดด้วยตนเอง ผู้ทอผ้าจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความอดทน ผู้สืบทอดมีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์การทอผ้าไม่ให้สูญหายไป

ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการทอผ้าไทลื้อเป็นที่นิยมมากที่สุดคือ ผ้าซิ่น เพราะผ้าซิ่นของชาวไทลื้อบ้านธาตุสบแวน ใช้ฝ้ายที่เป็นวัสดุจากธรรมชาติ ทำให้สวมใส่สบาย และสีสันทันไม่จืดจางมากจนเกินไป ด้วยฝีมือของผู้ทอผ้าและเทคนิคที่สืบทอดกันมา ทำให้เกิดความประณีตงดงามบนผืนผ้า

นัยรัตน์ เหลี่ยมวานิช (2547) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ การรวมกลุ่ม และการมีส่วนร่วมของสตรีผู้ประกอบการทอผ้าพื้นเมือง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า การรวมกลุ่มอาชีพการทอผ้าพื้นเมืองของสตรีผู้ประกอบการทอผ้าพื้นเมือง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีลักษณะเป็นกลุ่มจัดตั้งขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ กลุ่มผู้นำ สมาชิกและหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุน โดยพัฒนาชุมชนจะเข้ามาดูแลเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มอย่างใกล้ชิดและเน้นให้คณะกรรมการดำเนินงานภายใต้การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนให้การเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องการทอผ้าพื้นเมืองและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณและการจัดสร้างสถานที่ก่อตั้งศูนย์ทอผ้า การศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีผู้ประกอบการทอผ้าพื้นเมืองอำเภอเวียงสา จังหวัดน่านพบว่า มี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทอผ้าบ้านดอนไชยและกลุ่มทอผ้าบ้านโพงามที่สมาชิกอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง กลุ่มทอผ้าบ้านผาโพธิ์ทอง บ้านใหม่และบ้านกลางเวียง สมาชิกอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง และกลุ่มทอผ้าบ้านป่าหุ่งและกลุ่มทอผ้าบ้านน้ำปั่ว สมาชิกอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมเทียม

นพพร พวงสมบัติ (2547) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ของผู้ผลิตผ้าทอซิ่นตีนจก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรักษาและสืบทอดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท่ามกลางบริบทสังคมบริโศคนิยม ผลการวิจัยพบว่า ในมิติของชุมชนการปฏิบัติ สามารถอธิบายกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนแม่แจ่มเกี่ยวกับการทอผ้าได้ในระดับต่าง ๆ ดังนี้

ความผูกพันแบบต่างร่วมได้เสีย (Mutual Engagement) พื้นที่ในเชิงกายภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่ตั้งให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันและมีผลประโยชน์แบบต่างร่วมได้เสียร่วมกัน แต่ความแตกต่างกันของการมีส่วนร่วมในอดีตกับปัจจุบัน คือ บริบทของเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่สมาชิกในชุมชนได้อาศัยทรัพยากรภายในชุมชนทั้งหมดเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเกี่ยวกับการทอผ้า โดยมีสถานภาพของการเป็นกุลสตรีที่พึงประสงค์ของชุมชนเป็นเป้าหมาย ในปัจจุบันอาศัยทรัพยากรความรู้เพียงบางส่วน และ

ด้านการบริหารจัดการเข้าไปในการทอผ้า โดยมีเป้าหมายเพื่อหารายได้เข้าสู่ครอบครัว ซึ่งส่งผลให้ งานทอผ้าในปัจจุบันเป็นเพียงงานทักษะฝีมือที่เปิดพื้นที่ให้ทุกคนที่สนใจสามารถเข้าร่วมได้โดยไม่ จำกัดเพศ วัย หรือเชื้อชาติ

กิจการร่วมทำ (Joint Enterprise) จากตัวแบบของความรู้ที่เปลี่ยนจาก “กุลสตรี” ไปเป็น “ช่างทออาชีพ” มีผลต่อปัจจัยนำเข้าและวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ตัวแบบที่ ต้องการ ในขณะที่ตัวแบบในอดีตมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าในทุกมิติเพื่อนำมาจัดกิจกรรม เรียนรู้กับผู้เรียน คือ ตั้งแต่การปลูกฝ้าย เก็บเกี่ยว ย้อม ทอ ไปจนถึงการตัดเย็บ ตัวแบบในปัจจุบัน กลับเริ่มมีความเฉพาะเจาะจงในกิจกรรมแต่ละส่วนของการทอผ้า เช่น การย้อม การตัด การทอ โดย ไม่มีตัวแบบความรู้ในด้านการเพาะปลูกฝ้าย แต่มีความรู้ในด้านการตลาดผนวกเข้าไปแทน ซึ่ง พบว่าในอดีตชุมชนจะแลกเปลี่ยนความรู้กันในระดับผลิตภัณฑ์เพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์ดีขึ้น แต่ใน ปัจจุบันจะแลกเปลี่ยนกันที่เทคนิคการผลิต เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นสามารถขายได้ในตลาด

คลังความรู้ที่แบ่งปัน (Shared Repertoire) ความรู้เรื่องการทอผ้าในชุมชนแม่แจ่มเดิมจะ ถูกบอกเล่าผ่านวัฒนธรรมประเพณีคำขอม ซึ่งกำกับอยู่กับบทบาทผู้ผลิตในครัวเรือนของสตรี แต่ ในปัจจุบันสตรีมีโอกาสใช้ความสามารถด้านอื่นของตนผลิตสินค้าหรือบริการ แล้วเปลี่ยนเป็น ปัจจัยสี่ไปให้ครอบครัวผ่านเงินที่ตนแสวงหามาได้ ความสามารถในการทอผ้าของสตรีจึงมี ความสำคัญน้อยลง ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ ความรู้เรื่องการทอผ้าถูกแยกขอยกเป็นส่วน ๆ และ ค่อย ๆ สูญหายออกไปจากชุมชน ทั้งในด้านขององค์ความรู้หรือพื้นที่ความรู้ใหม่ เพื่อให้ชุมชนได้ เรียนรู้ซึ่งก็เกิดทั้งกระแสต้อนรับและต่อต้านชุดความรู้ต่าง ๆ แตกต่างกันไป กระนั้นการแบ่งปัน ความรู้ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ยังคงมุ่งตอบโจทย์ด้านการผลิตและเศรษฐกิจตามกระแสของสังคม บริโภคนิยมมากกว่าการถ่ายทอดแบ่งปันในเนื้อหาทางวัฒนธรรมประเพณี

ชัยรัตน์ เดชอุทัยภักดี (2548) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าที่ ประสบความสำเร็จ ตำบลเวียงของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้า สมาชิกกลุ่มทอผ้ามีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ กลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับการเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการ ดำเนินงานและการเข้าร่วมประชุมประจำปีอยู่ในระดับที่สูงกว่าการมีส่วนร่วมในประเด็นอื่นๆ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการและสมาชิกกลุ่มผู้นำของกลุ่มทอผ้าควรมีการกระตุ้นให้เกิดการมี ส่วนร่วมของสมาชิกเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มในประเด็นอื่นๆ ให้มากขึ้น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมที่เจ้าพนักงานส่งเสริมจัดขึ้น การเข้าร่วมแปรรูปผลผลิตของกลุ่ม การเข้าร่วมงานออกร้านของกลุ่ม และการเข้าร่วมแสดงผลงานของกลุ่ม เป็นต้น

พรพรรณ คำมั่น (2550) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำใสใต้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองมีการบริหารจัดการ โดยยึดประธานกลุ่มเป็นหลัก ทั้งนี้มีระบบบริหารในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณประธานกลุ่มเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจสูงสุด เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มเป็นเงินทุนจากการระดมทุนและสะสมทุนจากสมาชิก กลุ่มมีการวางแผนการผลิตแบบง่ายไม่ซับซ้อน โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของตลาดลูกค้า กระบวนการผลิตของกลุ่มตั้งแต่การข้อมสิทธิ์ การทอ การตัดเย็บ จะใช้วัสดุจากธรรมชาติทั้งหมดและอยู่บนฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการสืบทอดต่อกันมานาน โดยกระบวนการผลิตของกลุ่มเริ่มจากขั้นตอนการทำความสะอาดเส้นฝ้ายและเส้นไหม กระบวนการข้อมสิทธิ์ธรรมชาติ ขั้นตอนกระบวนการทอและการเย็บมือ กลุ่มจะมีการตรวจสอบและควบคุมตั้งแต่วัตถุดิบในการผลิต กระบวนการผลิตจนถึงผลิตภัณฑ์ที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว ในด้านการตลาดนั้นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีช่องทางการตลาดหลายเส้นทาง โดยมีช่องทางการตลาดทั้งขายปลีกและขายส่ง ด้านการจัดการตลาด ประธานกลุ่มเป็นหลักในการดำเนินงาน กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่งของลูกค้าและจำหน่ายผ่านตัวแทนร้านค้า ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ดำเนินการโดยอาศัยสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับเว็บไซต์ของหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ และงานแสดงสินค้าและงานประจำจังหวัดต่าง ๆ

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง คือปัจจัยด้านผู้นำ ประธานกลุ่มมีภาวะผู้นำสูง เป็นผู้ที่ผลักดันให้กลุ่มมีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจิตสาธารณะพร้อมที่จะอุทิศเวลาให้กับกลุ่ม ปัจจัยด้านการผลิต ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีเอกลักษณ์และมีเรื่องราวหรือตำนานของผลิตภัณฑ์ที่รักษาวัฒนธรรมและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไว้ กระบวนการผลิตใช้วัตถุดิบทางธรรมชาติที่ได้ในท้องถิ่น ปัจจัยด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กลุ่มมีการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มและมีการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม โดยการถ่ายทอดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ปัจจัยด้านความพึงพอใจต่อผลตอบแทน สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่พึงพอใจในผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินและผลตอบแทนด้านจิตใจ เช่น ความภาคภูมิใจในผลงาน ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภายนอก กลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภายนอกหลายกลุ่ม โดยเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก ทั้งองค์กรภายในชุมชนและนอกชุมชน ทั้งในส่วนองค์กรภาครัฐ องค์กรภายในเอกชน และองค์กรภาคประชาชนเข้ามาให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มในด้านต่าง ๆ และปัจจัยด้านแรงงานเป็นแรงงานในชุมชน มีเทคนิคและความชำนาญในการทอผ้าพื้นเมือง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง ได้แก่ ปัญหาเรื่องของการกำลังการผลิตที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด กระบวนการผลิตใช้แรงงานคนเป็นหลักและ

ใช้เวลาผลิตเป็นเวลานาน ปัญหาทางด้านการบริหารกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มน้อย ระบบการสื่อสารภายในกลุ่มขาดความต่อเนื่อง ปัญหาด้านวัตถุดิบการผลิตวัตถุดิบในการย้อมสีธรรมชาติมีบางฤดูกาล การสั่งซื้อเส้นไหมต้องรอส่งผลทำให้บางครั้งการผลิตขาดช่วง

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม ได้แก่ ควรให้ที่สมาชิกมาร่วมประชุมกัน แลกเปลี่ยนความรู้กันบ่อยครั้งขึ้นเพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และจะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกกับกลุ่มให้มีความสามัคคี ควรขยายขนาดของกลุ่มโดยการหาสมาชิกกลุ่มที่มีความสนใจและความชำนาญด้านการทอผ้าเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตของกลุ่ม นอกจากนี้ความ ต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ได้แก่ ความต้องการในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เช่น การจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับผ้าทอพื้นเมือง เพื่อเพิ่มทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของให้ดียิ่งขึ้น และต้องการตลาดรองรับผลิตภัณฑ์

กรณีการ ทิมหอม (2550) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง อาชีพการผลิตผ้าทอมือ : กรณีศึกษา บ้านหนองขาว ตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การทอผ้าของบ้านหนองขาวมีมาเป็นเวลานานตั้งแต่อดีต ผู้หญิงชาวหนองขาวจะทอผ้าในเวลาว่างจากการทำนาเป็นการทอเพื่อไว้ใช้ในครัวเรือน เพื่อเป็นของฝาก หรือใช้ในงานบุญ งานประเพณีต่างๆ สำหรับคนในครอบครัว การทอผ้าของชาวหนองขาวในอดีตใช้กี่เอวก็มีมือ การถ่ายทอวิธีการทอผ้าของชาวบ้านหนองขาวในอดีตจะมีการถ่ายทอคั่นเองในครัวเรือนและ เครื่องยาดิ แต่ปัจจุบันจะมีการสอนตามบ้านของผู้ชำนาญการทอผ้าในหมู่บ้าน ผ้าทอมือของบ้านหนองขาว ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้าพื้น และผ้ามัดหมี่ แต่ที่ทอถนมากและเป็นที่ยอมรับใช้ทั่วไปทั้งคนในท้องถิ่นเองและผู้ที่สำคัญจรผ่านไปมา ก็คือ “ผ้าขาวม้า” ได้มีการแปรรูปผ้าทอมือบ้านหนองขาวเป็นสินค้าชนิดต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการนำผ้าทอมาใช้กันมากยิ่งขึ้น การรวมกลุ่มผู้ทอผ้าในระยะเริ่มแรกจะเป็นการรวมกลุ่มตาม

ธรรมชาติกับทุก การรวมกลุ่มตามธรรมชาติกับที่กระตุก ส่วนในปัจจุบันจะมีการรวมกลุ่มสตรีอาสาทอผ้า กลุ่มมัดย้อม กลุ่มสตรีทอผ้าสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด และกลุ่มทอผ้าอิสระตามสังกัดนายทุนอื่นๆ องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนประสิทธิภาพการผลิตผ้าทอมือให้กับกลุ่มสตรีทอผ้าทุกกลุ่ม รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์สินค้าและการจดทะเบียนผ้าทอมือและผลิตภัณฑ์แปรรูปเป็นสินค้า OTOP หรือสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั่วประเทศ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในงานเทศกาลต่างๆ ผู้บริโภคผ้าหนองขาว คือชาวหนองขาวเอง 50 % และจำหน่ายให้กับลูกค้าขาประจำ และลูกค้าจร ต่างๆ อีก 50 % ปัญหาและอุปสรรคของอาชีพทอผ้าบ้านหนองขาวคือ ปัญหาการขาดบุคลากรผู้ทอผ้าในฤดูทำนา ทำให้ผ้าไม่พอจำหน่าย และปัญหาเงินทุนในการจัดซื้อวัตถุดิบในการทอของกลุ่ม มัดย้อม แนวนอนในอนาคตผ้าหนองขาวจะดำรงอยู่ที่บ้าน

หนองขาว เนื่องจากชาวหนองขาวมีค่านิยมในการสวมใส่ผ้าพื้นเมืองของตน ภาคภูมิใจในเอกลักษณ์และความงดงามของผ้าพื้นเมือง มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างหลากหลาย ได้รับความนิยมนอกจากชาวต่างถิ่น อาชีพทอผ้าหนองขาวจะดำรงอยู่ได้ และเป็นธุรกิจชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ และการมีงานทำ เป็นอาชีพเสริมของกลุ่มสตรีในชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

นางสาวมัชฌา ไชยจิตต์ (2552) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าอำเภอชาติตระการที่ดำเนินการอยู่ระดับดีและปานกลาง สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมทอผ้ามากที่สุด รองลงมาคือการบริหารจัดการกลุ่มและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ ลักษณะการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนของสมาชิกกลุ่มระดับ “ดี” คือ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนการดำเนินงาน และร่วมแก้ไขปัญหาด้วย ส่วนปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิก คือ 1) ผู้นำกลุ่มซึ่งสามารถทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับและเป็นแรงจูงใจของสมาชิก เนื่องจากมีคุณสมบัติที่โดดเด่นคือ มีประสบการณ์ในการทอผ้ามานานกว่า 37 ปี มีความชำนาญทุกขั้นตอน รับผิดชอบด้านการเงิน มีมนุษยสัมพันธ์และมีตำแหน่งในองค์กรปกครองท้องถิ่น ทำให้สามารถประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการได้ดี และมีเวลาทุ่มเทกับงานได้เต็มที่ 2) บทบาทที่สมาชิกได้รับมอบหมาย 3) รายได้และผลตอบแทน 4) ความรู้และประสบการณ์ด้านการทอผ้า 5) ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน 6) ช่วงเวลาที่ใช้ในการทำการเกษตร 7) การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ และ 8) ความกระตือรือร้นและความใฝ่รู้ของสมาชิก ปัญหาในการสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มทอผ้าคือ 1) ภาวะในช่วงฤดูการทำเกษตร 2) ผู้นำกลุ่มไม่มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วม และ 3) การที่สมาชิกยังขาดความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ส่วนแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วม คือ 1) จัดการประชุมให้เป็นกระบวนการเรียนรู้ของสมาชิก 2) การเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล 3) การหมุนเวียนให้สมาชิกมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างการเรียนรู้เท่าเทียมกัน 4) ให้สมาชิกที่เก่งแล้วช่วยสอนและติดตามเพื่อนสมาชิก

กาญจนา พงษ์ ข้างจะงาม (2552) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การอนุรักษ์วิธีการทอผ้าตีนจกของชาวพวน ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า

การอนุรักษ์วิธีการทอผ้าตีนจกแบบดั้งเดิมของชาวพวนตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ในกระบวนการผลิตผ้าทอตีนจกที่ควรแก่การอนุรักษ์มี 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมฝ้าย การเตรียมหมัก และการทอเป็นผืนผ้า ส่วนการอนุรักษ์และการเก็บรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ทอผ้าตีนจกนั้นถือว่า ชาวพวนบ้านหาดเสี้ยวได้ใช้ภูมิปัญญาในการเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี

แนวทางการอนุรักษ์ผ้าทอตีนจกของชาวพวนตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มี 4 แนวทาง ได้แก่ การป้องกันดูแลรักษาผ้าทอตีนจกโดยการทำความสะอาดก่อนเก็บรักษาอย่างดีในตู้เสื้อผ้า การปฏิบัติการอนุรักษ์โดยการผลิตผ้าทอตีนจกให้คงรูปแบบทั้งลวดลายและสีสันทน การสงวนรักษาโดยการเก็บผ้าทอตีนจกให้ถูกวิธีและซ่อมแซมเมื่อมีการชำรุดและการพัฒนาผ้าทอตีนจกให้กลับมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชุมชนบ้านหาดเสี้ยว โดยการถ่ายทอดความรู้เรื่องกระบวนการทอผ้าตีนจกให้เยาวชนและการรณรงค์ให้คนในชุมชนหันมาสนใจในเรื่องการทอผ้าตีนจกมากขึ้น

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีชาวบ้านจำนวน 599 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง : 2553) จากจำนวน 8 หมู่บ้าน การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง 240 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีจากสูตรของยามานะ (สุธรรม รัตนโชติ 2551 : 95) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนได้ ร้อยละ 5 ดังสูตรต่อไปนี้

ผลงานวิทยานิพนธ์ศึกษา ระดับปริญญาตรี

$$n = \frac{N^2}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ประชากรทั้งหมดของหมู่ที่ 5

e แทน ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง = 0.05

แทนค่าในสูตร

599

$$n = \frac{599}{1 + 599(0.05)^2}$$

$$n = 239.83$$

$$n \approx 240 \text{ คน}$$

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนกลุ่ม 240 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระประกอบด้วย

2.1.1 สถานภาพทางประชากร ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ

2.1.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

2.1.3 สถานภาพทางสังคม ได้แก่ สถานภาพสมรส, การเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า, อาชีพหลักของครัวเรือน, ขนาดของครัวเรือน และระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

2.1.4 ทนทางสังคม ได้แก่ เครือข่ายของสังคม, ปทัสถานทางสังคม

2.1.5 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ผลិតภัณฑ์, ราคา, ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการรวมกระทำ (Physically involved), ด้านการร่วมคิด (Intellectually involved), ด้านการร่วมรู้สึก (Emotionally involved) และด้านความเป็นเจ้าของชุมชน (Sense of belonging)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

3.1 แบบสังเกต ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยเข้าไปในพื้นที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อสังเกตการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมกระทำ
2. การมีส่วนร่วมคิด
3. การมีส่วนร่วมรู้สึก
4. การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ

3.3 แบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่างจะใช้แบบสอบถามชนิดมีโครงสร้าง การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดของแบบสอบถามแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพทางประชากร, สถานภาพทางเศรษฐกิจ, สถานภาพทางสังคม, ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ และทุนทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 19 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 11 ข้อ และเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 8 ข้อ สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ประเมินคำตอบ โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว กำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ค่าเท่ากับ 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ค่าเท่ากับ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ค่าเท่ากับ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับปัจจัยส่วนประสมการตลาดต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 16 ข้อ เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ประเมินคำตอบ โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว กำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ค่าเท่ากับ 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ค่าเท่ากับ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ค่าเท่ากับ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถาม วัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 16

ข้อ เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ประเมินคำตอบ โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว กำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยมากที่สุด ให้ค่าเท่ากับ 5 คะแนน

เห็นด้วยมาก ให้ค่าเท่ากับ 4 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง ให้ค่าเท่ากับ 3 คะแนน

เห็นด้วยน้อย ให้ค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดที่ถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ของตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 2 ข้อ

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิด ทฤษฎี และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากกรอบแนวคิด หลักการ ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง

4.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยอาศัยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นและจำนวนข้อคำถามในแต่ละประเด็นจากนั้นจึงสร้างคำถามตามกรอบประเด็นที่กำหนดให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยส่วนประสมการตลาดต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ

4.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาโดยการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 115-117)

+1 เมื่อข้อคำถามสอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา

-1 เมื่อข้อคำถามไม่สอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา

4.5 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ พร้อมจัดพิมพ์

4.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยจำนวน 30 คนแล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.8919 (รายละเอียดภาพผนวก ก) แสดงว่าแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเชื่อมั่นในระดับที่ใช้ได้ดีเนื่องจากมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

4.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาตรวจแก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้ว นำเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ข้อมูลปฐมภูมิหรือข้อมูลขั้นต้น ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตัวเอง โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 240 ตัวอย่างและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามกรอบแนวคิดและประเด็นที่ตั้งไว้

5.2 ข้อมูลทุติยภูมิหรือข้อมูลชั้นรอง ผู้วิจัยดำเนินการค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุด และระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมากำหนดขั้นตอนและกรอบแนวคิดของการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงระยะเวลาขั้นตอนการวิจัย

ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล	ปี 2553		ปี 2554				
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญ	←	→					
ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	←	→					
จัดเก็บและรวบรวมข้อมูล		←	→				
วิเคราะห์ข้อมูล			←	→			
สรุปผลการวิจัย				←	→		
นำเสนอผลงานวิจัย						←	→
จัดทำบทความวิจัย						←	→

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แล้วดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 6.1 นำแบบสอบถาม ที่คัดเลือกทั้งหมดลงหมายเลขประจำฉบับ
- 6.2 จัดทำคู่มือลงรหัส (Code Book)
- 6.3 นำข้อมูลทั้งหมดลงรหัส เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

6.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 โดยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลใช้รูปแบบตารางโดยใช้สถิติอย่างง่ายเปรียบเทียบเป็นค่าร้อยละ (Percentage of Frequency) คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน และโดยรวมจากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) โดยการหาค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนแบ่งเป็น 5 ช่วง (ธีรวุฒิ เอกะกุล 2542 : 111) ตามระดับความสำคัญที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า เป็นปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า เป็นปัจจัยอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า เป็นปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า เป็นปัจจัยอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า เป็นปัจจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ซึ่งวิเคราะห์จากค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)

6.6 วิเคราะห์ระดับ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยวาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.7 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยวาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.8 ทดสอบสมมติฐานความแตกต่าง (Test differences hypothesis) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรเป็นรายกลุ่ม กรณีพบค่าความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม ผู้วิจัยจึงจะวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มเป็นรายคู่อีกครั้ง โดยใช้ Least Significance Difference (LSD) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ต่อไป

6.9 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่และร้อยละ

6.10 สรุปผลการศึกษา ตลอดจนเสนอคำแนะนำ และจัดทำเป็นรูปเล่ม เพื่อรายงานผลการศึกษา

ผลงานวิทยนักรศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 240 คนผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency ; n) และค่าร้อยละ (Percentage ; %)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้าผ้ามอญทอมือของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ทุนทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประกอบการตลาดของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผ้ามอญทอมือกับปัจจัยด้านส่วนบุคคล โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปร ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธี Least Significance Difference (LSD)

ส่วนที่ 7 การสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ส่วนที่ 8 การวิเคราะห์ SWOT เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผ้ามอญทอมือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 240 คน ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency ; n) และค่าร้อยละ (Percentage ; %) แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n= 240)

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	112	46.7
	หญิง	128	53.3
2	อายุ		
	น้อยกว่า 20 ปี	9	3.8
	21-35 ปี	70	29.2
	36-50 ปี	97	40.4
	50 ปีขึ้นไป	64	26.7
3	เชื้อสาย		
	มอญ	240	100.0
4	สถานภาพ		
	โสด	51	21.3
	ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี แต่งงานแล้ว	178	74.2
	แยกกันอยู่	6	2.5
	หม้าย	5	2.1
5	เชื้อสายของกลุ่มสมรส		
	ไทย	3	1.5
	มอญ	199	98.5

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n= 240)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
6 ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	70	29.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	76	31.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	49	20.4
อนุปริญญา/ปวส.	8	3.3
ปริญญาตรี	29	12.1
สูงกว่าปริญญาตรี	8	3.3
7 ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน		
น้อยกว่า 20,000 บาท	125	52.1
20,001 - 30,000 บาท	49	20.4
30,001 - 40,000 บาท	35	14.5
40,001 - 50,000 บาท	15	6.3
50,000 บาทขึ้นไป	16	6.7
8 อาชีพหลักของครัวเรือน		
เกษตรกรรม	68	28.3
รับจ้างทั่วไป	77	32.1
รับราชการ	54	22.5
พนักงานบริษัทเอกชน	24	10.0
อื่น ๆ	17	7.1
9 ขนาดของครัวเรือน		
1-3 คน	37	15.4
4-6 คน	108	45.0
7-9 คน	80	33.3
10 คนขึ้นไป	15	6.3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n= 240)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
10 ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน		
1-5 ปี	5	2.1
6-10 ปี	6	2.5
16-20 ปี	32	13.3
21-25 ปี	71	29.6
26 ปีขึ้นไป	126	52.5
11 การเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า		
เป็น	25	10.4
ไม่เป็น	215	89.6

จากตารางที่ 2 พบว่าสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 240 คน จำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3) ส่วนที่เหลือเป็นเพศชาย (จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7)

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-50 ปี (จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 21-35 ปี (จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2), อายุ 50 ปีขึ้นไป (จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7) และอายุน้อยกว่า 20 ปี (จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8) ตามลำดับ

เชื้อสาย ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ทั้งหมดมีเชื้อสายมอญ (จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0)

สถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงานแล้ว (จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2) รองลงมาคือ มีสถานภาพโสด (จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3), มีสถานภาพแยกกันอยู่ (จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5) และมีสถานภาพหม้าย (จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1) ตามลำดับ

เชื้อสายของคู่สมรส ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีเชื้อสายมอญ (จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 98.5) ส่วนที่เหลือมีเชื้อสายไทย (จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5)

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7) รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า (จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2), ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4), ระดับปริญญาตรี (จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1) และระดับอนุปริญญา/ปวส. กับระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนเท่ากัน (จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3) ตามลำดับ

ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนน้อยกว่า 20,000 บาท (จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1) รองลงมาคือ มีระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท (จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4), มีระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท (จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5), ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนระหว่าง 40,001 - 50,000 บาท (จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3) และมีระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน 50,000 บาทขึ้นไป (จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7) ตามลำดับ

อาชีพหลักของครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป (จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1) รองลงมาคือ มีอาชีพเกษตรกรรม (จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3), มีอาชีพรับราชการ (จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5), มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0) และมีอาชีพอื่นๆ (จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1) ตามลำดับ

ขนาดของครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีขนาดของครัวเรือนอยู่ในช่วง 4 - 6 คน (จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0) รองลงมาคือ มีขนาดของครัวเรือนอยู่ในช่วง 7 - 9 คน (จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3), มีขนาดของครัวเรือนอยู่ในช่วง 1 - 3 คน (จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4) และมีขนาดของครัวเรือนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป (จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3) ตามลำดับ

ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 26 ปีขึ้นไป (จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5) รองลงมาคือ ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 21-25 ปี (จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 29.6), ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 16-20 ปี (จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3), ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 6-10 ปี (จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5) และระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 1 - 5 ปี (จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1) ตามลำดับ

การเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า (จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 89.6) ส่วนที่เหลือเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า (จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ

การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 240 คน ด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ

ระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ทอผ้าทอมือ	240	2.34	0.843	น้อย
2 ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าทอมือ	240	2.31	0.811	น้อย
3 ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าด้วยกี่กระตุก	240	2.43	0.757	น้อย
4 ความรู้เกี่ยวกับการย้อมสีผ้า	240	2.43	0.745	น้อย
ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี	240	2.38	0.676	น้อย

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (Mean = 2.38, S.D = 0.676) เมื่อพิจารณาระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือในแต่ละด้านพบว่า

ระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับน้อยทั้งหมด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าด้วยกี่กระตุก (Mean = 2.43, S.D = 0.757), ความรู้เกี่ยวกับการย้อมสีผ้า (Mean = 2.43, S.D = 0.745) ความรู้

เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ทอผ้าทอมือ (Mean = 2.34, S.D = 0.843) และความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าทอมือ (Mean = 2.31, S.D = 0.811) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ทุนทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ทุนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 240 คน ด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับทุนทางสังคม

ระดับทุนทางสังคม	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าในหมู่บ้านเดียวกัน	240	2.51	0.771	ปานกลาง
2 การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าระหว่างหมู่บ้านด้วยกัน	240	2.52	0.749	ปานกลาง
3 ข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกันในชุมชน	240	2.51	0.697	ปานกลาง
4 ข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกันระหว่างชุมชน	240	2.46	0.742	น้อย
รวม	240	2.45	0.625	น้อย

ผลตารางที่ 4 พบว่า ระดับทุนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย (Mean = 2.45, S.D = 0.625) เมื่อพิจารณาระดับทุนทางสังคมในแต่ละด้านพบว่า

ระดับทุนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าระหว่างหมู่บ้านด้วยกัน (Mean = 2.52, S.D = 0.749) และการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าในหมู่บ้านเดียวกัน (Mean = 2.51, S.D = 0.771) และข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกันในชุมชน (Mean = 2.51, S.D = 0.697) ตามลำดับ

ระดับทุนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ของชาวบ้าน หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับน้อยได้แก่ ข้อตกลงหรือ กฎระเบียบที่ทำกันระหว่างชุมชน (Mean = 2.46, S.D = 0.742)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 ด้านผลิตภัณฑ์	240	2.70	0.593	ปานกลาง
2 ด้านราคา	240	2.99	0.832	ปานกลาง
3 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	240	2.94	0.818	ปานกลาง
4 ด้านการส่งเสริมการตลาด	240	3.36	1.086	ปานกลาง
รวม	240	3.00	0.725	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของกลุ่ม ตัวอย่างโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.00, S.D = 0.725) เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยส่วน ประสมการตลาดในแต่ละด้านพบก

ระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริม การตลาด (Mean = 3.36, S.D = 1.086), ด้านราคา (Mean = 2.99, S.D = 0.832), ด้านช่องทางการจัด จำหน่าย (Mean = 2.94, S.D = 0.818) และด้านผลิตภัณฑ์ (Mean = 2.70, S.D = 0.593) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วน
 ประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์

ด้านผลิตภัณฑ์	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 ใ้ได้ออกแบบลวดลายของผ้าทอ	240	1.95	1.009	น้อย
2 การเพิ่มคุณค่า ด้วยบรรจุภัณฑ์ ใน รูปแบบถุงที่ได้สวยงาม	240	2.84	0.737	ปานกลาง
3 เลือกใช้วัสดุที่ใช้ทำผ้าทอจากวัตถุดิบธรรมชาติ	240	2.95	0.724	ปานกลาง
4 มีผ้าจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	240	3.07	0.665	ปานกลาง
รวม	240	2.70	0.593	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่าระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.70, S.D = 0.593) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องมีผ้าจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ (Mean = 3.07, S.D = 0.665) มากที่สุด รองลงมาคือ เลือกใช้วัสดุที่ใช้ทำผ้าทอจากวัตถุดิบธรรมชาติ (Mean = 2.95, S.D = 0.724), การเพิ่มคุณค่า ด้วยบรรจุภัณฑ์ ใน รูปแบบถุงที่ได้สวยงาม (Mean = 2.84, S.D = 0.737) และน้อยที่สุดคือ ใ้ได้ออกแบบลวดลายของผ้าทอ (Mean = 1.95, S.D = 1.009) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสม

การตลาดด้านราคา ระดับปริญญาตรี

ด้านราคา	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 ได้กำหนดราคาผ้าทอ	240	2.95	0.879	ปานกลาง
2 ได้ทำป้ายบอกราคาชัดเจน	240	3.00	0.899	ปานกลาง
3 ได้ทำราคามาตรฐานเทียบกับตลาดอื่น	240	2.97	0.905	ปานกลาง
4 มีผ้าที่ราคาถูกกว่าที่อื่น	240	3.03	0.879	ปานกลาง
รวม	240	2.99	0.832	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่าระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านราคา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.99, S.D = 0.832) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องมีผ้าที่ราคาถูกลงกว่าที่อื่น (Mean = 3.03, S.D = 0.879) มากที่สุด รองลงมาคือได้ทำป้ายบอกราคาชัดเจน (Mean = 3.00, S.D = 0.899), ได้ทำราคามาตรฐานเทียบกับตลาดอื่น (Mean = 2.97, S.D = 0.905) และน้อยที่สุดคือได้กำหนดราคาผ้าทอ (Mean = 2.95, S.D = 0.879) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1	ได้เลือกทำเลที่เหมาะสมในการขาย	240	2.88	0.855	ปานกลาง
2	มีสถานที่จอดรถสะดวกสบาย	240	2.98	0.872	ปานกลาง
3	อยู่ในทำเลที่มีรถโดยสารประจำทาง	240	2.95	0.876	ปานกลาง
4	มีพื้นที่จอดรถที่กว้างขวาง เพียงพอ	240	2.96	0.876	ปานกลาง
	รวม	240	2.94	0.818	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่าระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.94, S.D = 0.818) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องมีสถานที่จอดรถสะดวกสบาย (Mean = 2.98, S.D = 0.872) มากที่สุด รองลงมาคือ มีพื้นที่จอดรถที่กว้างขวาง เพียงพอ (Mean = 2.95, S.D = 0.876), อยู่ในทำเลที่มีรถโดยสารประจำทาง (Mean = 2.96, S.D = 0.876) และน้อยที่สุดคือได้เลือกทำเลที่เหมาะสมในการขาย (Mean = 2.88, S.D = 0.855) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด

ด้านการส่งเสริมการตลาด	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ/ใบปลิว เป็นต้น	240	3.38	1.128	ปานกลาง
2 มีบริการให้ข้อมูลเพิ่มเติมและรับเรื่องร้องเรียนหลังการขาย	240	3.28	1.168	ปานกลาง
3 มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ร้าน เช่น วันออกพรรษา วันสงกรานต์	240	3.41	1.063	ปานกลาง
4 มีการโฆษณาตัวอย่างสินค้าให้ชมหรือ ทดลองใช้ก่อนซื้อ	240	3.35	1.122	ปานกลาง
รวม	240	3.36	1.086	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่าระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.36, S.D = 1.086) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ร้าน เช่น วันออกพรรษา วันสงกรานต์ (Mean = 3.41, S.D = 1.063) มากที่สุด รองลงมาคือ มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ/ใบปลิว เป็นต้น (Mean = 3.38, S.D = 1.128), มีการโฆษณาตัวอย่างสินค้าให้ชมหรือ ทดลองใช้ก่อนซื้อ (Mean = 3.35, S.D = 1.122) และน้อยที่สุดคือมีบริการให้ข้อมูลเพิ่มเติมและรับเรื่องร้องเรียนหลังการขาย (Mean = 3.28, S.D = 1.168) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 การมีส่วนร่วมกระทำ	240	2.66	0.597	ปานกลาง
2 การมีส่วนร่วมคิด	240	2.50	0.500	น้อย
3 การมีส่วนร่วมรู้สึก	240	3.50	0.891	ปานกลาง
4 การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	240	3.19	0.955	ปานกลาง
รวม	240	2.96	0.617	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.96, S.D = 0.617) เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านพบว่า

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Mean = 3.50, S.D = 0.891), ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Mean = 3.19, S.D = 0.955) และด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Mean = 2.66, S.D = 0.597) ตามลำดับ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Mean = 2.50, S.D = 0.500)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิต
ฝ้ายทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ

การมีส่วนร่วมกระทำ	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 ไล่เสื่อผ้าโดยเป็นผ้าทอจากชุมชน	240	3.42	0.854	ปานกลาง
2 มีส่วนร่วมในกระบวนการทอผ้า	240	2.59	0.977	ปานกลาง
3 ซื้อผ้าทอมือของชุมชน	240	3.29	0.923	ปานกลาง
4 เคยทอฝ้ายทอมือ	240	1.33	0.884	น้อยที่สุด
รวม	240	2.66	0.597	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิต ฝ้ายทอมือของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.66, S.D = 0.597) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องไล่เสื่อผ้า โดยเป็นผ้าทอจากชุมชน (Mean = 3.42, S.D = 0.854) มากที่สุด รองลงมาคือ ซื้อผ้าทอมือของชุมชน (Mean = 3.29, S.D = 0.923), มีส่วนร่วมในกระบวนการทอผ้า (Mean = 2.59, S.D = 0.977) และน้อยที่สุดคือเคยทอฝ้ายทอมือ (Mean = 1.33, S.D = 0.884) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิต

ฝ้ายทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด
ผลงานวิทยนศึกษา ระดับปริญญาตรี

การมีส่วนร่วมคิด	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 ช่วยออกแบบลวดลายผ้าทอมือ	240	1.73	0.781	น้อย
2 ช่วยปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิตผ้าทอมือให้ดีขึ้น	240	3.20	0.833	ปานกลาง
3 ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและ ราคาถูกลงที่มีขายทั่วไป	240	3.05	0.925	ปานกลาง
4 การพัฒนาผ้าทอมือที่ได้จากชุมชน ไปตัดเย็บเป็น เสื่อผ้าที่สวยงาม	240	2.04	0.722	น้อย
รวม	240	2.50	0.500	น้อย

จากตารางที่ 12 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิต ฝ้ายมอญทอมือของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านการมีส่วนร่วมคิด โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย (Mean = 2.50 S.D = 0.500) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องช่วยปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิตฝ้ายทอมือให้ดีขึ้น (Mean = 3.20, S.D = 0.833) มากที่สุด รองลงมาคือ ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและราคาถูกที่มีขายทั่วไป (Mean = 3.05, S.D = 0.925), การพัฒนาฝ้ายทอมือที่ได้จากชุมชนไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าที่สวยงาม (Mean = 2.04, S.D = 0.722) และน้อยที่สุดคือช่วยออกแบบลวดลายฝ้ายทอมือ (Mean = 1.73, S.D = 0.781) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิต ฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก

	การมีส่วนร่วมรู้สึก	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1	รู้สึกเต็มใจและยินดีที่จะถ่ายทอด ความรู้ในเรื่อง การทอผ้า	240	3.69	1.101	มาก
2	รู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจที่ตนเองไม่มีโอกาส ในการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน	240	3.39	0.981	ปานกลาง
3	รู้สึกไม่พอใจและคอยดักเตือน เมื่อเห็นคนใน ชุมชนไม่ช่วยกันอนุรักษ์ผ้าของชุมชน	240	3.46	0.945	ปานกลาง
4	รู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจเมื่อคนในครอบครัว ไม่สวมใส่ผ้าของชุมชน	240	3.46	0.985	ปานกลาง
	รวม	240	3.50	0.891	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิต ฝ้ายมอญทอมือของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.50 S.D = 0.891) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องรู้สึกเต็มใจและยินดีที่จะถ่ายทอด ความรู้ในเรื่องการทอผ้า (Mean = 3.69, S.D = 1.101) มากที่สุด รองลงมาคือ รู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจเมื่อคนในครอบครัวไม่สวมใส่ผ้าของชุมชน (Mean = 3.46, S.D = 0.985), รู้สึกไม่พอใจและคอยดักเตือน เมื่อเห็นคนในชุมชนไม่ช่วยกันอนุรักษ์ผ้าของชุมชน (Mean = 3.46, S.D = 0.945) และน้อยที่สุดคือรู้สึกไม่

พอใจหรือไม่สบายใจที่ตนเองไม่มีโอกาสในการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน (Mean = 3.39, S.D = 0.981) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิต ผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ

การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1 สนับสนุนให้ชุมชนมีการทอผ้าเพิ่มมากขึ้น	240	3.44	0.980	ปานกลาง
2 เสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน	240	3.42	1.098	ปานกลาง
3 แนะนำ สั่งสอนสมาชิกในครัวเรือนให้ใช้ผ้าของชุมชน	240	3.44	0.944	ปานกลาง
4 เข้าร่วมเพื่อวางแผน คำนึงปัญหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการทอผ้า	240	2.46	1.359	น้อย
รวม	240	3.19	0.955	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิต ผ้ามอญทอมือของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.19 S.D = 0.955) เมื่อเปรียบเทียบกับเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องสนับสนุนให้ชุมชนมีการทอผ้าเพิ่มมากขึ้น (Mean = 3.44, S.D = 0.980) และแนะนำสั่งสอนสมาชิกในครัวเรือนให้ใช้ผ้าของชุมชน (Mean = 3.44, S.D = 0.944) มากที่สุด รองลงมาคือ เสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน (Mean = 3.42, S.D = 1.098) และน้อยที่สุดคือเข้าร่วมเพื่อวางแผน คำนึงปัญหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการทอผ้า (Mean = 2.46, S.D = 1.359) ตามลำดับ

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างกันไปตามเพศ

ตารางที่ 15 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ จำแนกตามเพศ

ตัวแปรตาม	เพศ	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	ชาย	112	2.852	0.538	6.781	0.010*	แตกต่าง
	หญิง	128	3.058	0.666			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมกระทำ	ชาย	112	2.511	0.490	13.215	0.000*	แตกต่าง
	หญิง	128	2.785	0.653			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วมคิด	ชาย	112	2.484	0.434	0.232	0.630	ไม่แตกต่าง
	หญิง	128	2.516	0.553			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วมรู้สึก	ชาย	112	3.346	0.796	6.330	0.013*	แตกต่าง
	หญิง	128	3.633	0.949			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	ชาย	112	3.067	0.898	3.496	0.063	ไม่แตกต่าง
	หญิง	128	3.297	0.994			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 15 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.630) และการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.063) ไม่แตกต่างกันไปตามเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.010), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.013) แตกต่างไปตามเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า เพศหญิง (Mean = 3.633) มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกมากกว่าเพศชาย (Mean = 3.346)

สมมติฐานที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ โดยรวม แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ โดยรวม ไม่แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ โดยรวม แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ ไม่แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด ไม่แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก ไม่แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก แตกต่างไปตามอายุ

สมมติฐานที่ 2.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันตามอายุ

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันตามอายุ

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างกันตามอายุ

ตารางที่ 16 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ จำแนกตามอายุ

ตัวแปรตาม	อายุ	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	น้อยกว่า 20 ปี	9	2.854	0.559	0.746	0.525	ไม่แตกต่าง
	21-35 ปี	70	2.900	0.625			
	36-50 ปี	97	3.030	0.608			
	50 ปีขึ้นไป	64	2.940	0.634			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมทั้งหมด	น้อยกว่า 20 ปี	9	2.667	0.612	1.535	0.206	ไม่แตกต่าง
	21-35 ปี	70	2.557	0.547			
	36-50 ปี	97	2.649	0.560			
	50 ปีขึ้นไป	64	2.777	0.689			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วมคิด	น้อยกว่า 20 ปี	9	2.278	0.441	0.765	0.514	ไม่แตกต่าง
	21-35 ปี	70	2.543	0.505			
	36-50 ปี	97	2.495	0.451			
	50 ปีขึ้นไป	64	2.496	0.571			
	รวม	240	2.501	0.500			

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	อายุ	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	น้อยกว่า 20 ปี	9	3.417	0.685	1.212	0.306	ไม่แตกต่าง
	21-35 ปี	70	3.361	0.897			
	36-50 ปี	97	3.621	0.906			
	50 ปีขึ้นไป	64	3.477	0.879			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วม ร่วมในความ เป็นเจ้าของ	น้อยกว่า 20 ปี	9	3.056	0.778	1.860	0.137	ไม่แตกต่าง
	21-35 ปี	70	3.139	1.004			
	36-50 ปี	97	3.356	0.942			
	50 ปีขึ้นไป	64	3.012	0.922			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.525), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.206), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.514), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.306) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.137) ไม่แตกต่างไปตามอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวมแตกต่างไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวมไม่แตกต่างไปตามระดับการศึกษา

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ โดยรวมแตกต่างไปตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 17 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายอัญทอมือ
จำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม	ระดับการศึกษา	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	70	2.781	0.503	12.432	0.000*	แตกต่าง
	มัธยมศึกษาตอนต้น	76	2.758	0.559			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	49	3.054	0.692			
	อนุปริญญา/ปวส.	8	3.789	0.308			
	ปริญญาตรี	29	3.416	0.454			
	สูงกว่าปริญญาตรี	8	3.438	0.479			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมกระทำ	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	70	2.575	0.539	5.095	0.000*	แตกต่าง
	มัธยมศึกษาตอนต้น	76	2.516	0.556			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	49	2.673	0.619			
	อนุปริญญา/ปวส.	8	3.313	0.665			
	ปริญญาตรี	29	2.940	0.600			
	สูงกว่าปริญญาตรี	8	2.938	0.547			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วมคิด	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	70	2.350	0.398	14.351	0.001*	แตกต่าง
	มัธยมศึกษาตอนต้น	76	2.428	0.513			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	49	2.633	0.589			
	อนุปริญญา/ปวส.	8	2.813	0.458			
	ปริญญาตรี	29	2.716	0.437			
	สูงกว่าปริญญาตรี	8	2.625	0.354			
	รวม	240	2.501	0.500			

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ระดับการศึกษา	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วม ร่วม รู้สึก	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	70	3.321	0.784	8.345	0.000*	แตกต่าง
	มัธยมศึกษาตอนต้น	76	3.230	0.758			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	49	3.577	1.029			
	อนุปริญญา/ปวส.	8	4.594	0.499			
	ปริญญาตรี	29	4.052	0.780			
	สูงกว่าปริญญาตรี	8	4.031	0.920			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วม ใน ความ เป็น เจ้าของ	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	70	2.879	0.824	15.057	0.000*	แตกต่าง
	มัธยมศึกษาตอนต้น	76	2.859	0.820			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	49	3.332	0.999			
	อนุปริญญา/ปวส.	8	4.438	0.530			
	ปริญญาตรี	29	3.957	0.701			
	สูงกว่าปริญญาตรี	8	4.156	0.767			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

จากตารางที่ 17 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ขอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.001), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามระดับการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

การมีส่วนรวมของประชาชน	ระดับการศึกษา	Mean	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
			2.781	2.758	3.054	3.789	3.416	3.438
การมีส่วนรวมของประชาชน	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	2.781	-	0.023	-0.272*	-1.008*	-0.635*	-0.656*
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2.758			-0.295*	-1.031*	-0.658*	-0.679*
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	3.054				-0.735*	-0.362*	-0.384
	อนุปริญญา/ปวส.	3.789					0.373	0.352
	ปริญญาตรี	3.416						-0.022
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.438						
การมีส่วนรวมกระทำ	ระดับการศึกษา	Mean	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
			2.575	2.516	2.673	3.313	2.940	2.938
	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	2.575		0.059	-0.098	-0.738*	-0.365*	-0.363
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2.516			-0.157	-0.796*	-0.423*	-0.421*
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	2.673				-0.639*	-0.266*	-0.264
	อนุปริญญา/ปวส.	3.313					0.373	0.375
	ปริญญาตรี	2.940						0.002
สูงกว่าปริญญาตรี	2.938							

ตารางที่ 18 (ต่อ)

	ระดับการศึกษา	Mean	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
			2.350	2.428	2.633	2.813	2.716	2.625
การมีส่วน ร่วม คิด	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	2.350	-	-0.078	-0.283*	-0.463*	-0.366*	-0.275
	มัธยมศึกษา ตอนต้น	2.428		-	-0.205*	-0.385*	-0.288*	-0.197
	มัธยมศึกษาตอน ปลาย/ปวช.	2.633			-	-0.180	-0.083	0.008
	อนุปริญญา/ปวส.	2.813				-	0.097	0.188
	ปริญญาตรี	2.716					-	0.091
	สูงกว่าปริญญาตรี	2.625						-
การมีส่วน ร่วม รู้สึก	ระดับการศึกษา	Mean	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
			3.321	3.230	3.577	4.594	4.052	4.031
	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	3.321	-	0.091	-0.255	1.272*	-0.730*	-0.710*
	มัธยมศึกษา ตอนต้น	3.230		-	-0.346*	-1.363*	-0.821*	-0.801*
	มัธยมศึกษาตอน ปลาย/ปวช.	3.577			-	-1.017*	-0.475*	-0.455*
	อนุปริญญา/ปวส.	4.594				-	0.542	0.563
	ปริญญาตรี	4.052					-	0.020
สูงกว่าปริญญาตรี	4.031						-	

ตารางที่ 18 (ต่อ)

	ระดับการศึกษา	Mean	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
			2.879	2.859	3.332	4.438	3.957	4.156
การมีส่วนร่วมใน ความ เป็น เจ้าของ	ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	2.879	-	0.020	-0.453*	-1.559*	-1.078*	-1.278*
	มัธยมศึกษา ตอนต้น	2.859			-0.473*	-1.579*	-1.098*	-1.298*
	มัธยมศึกษาตอน ปลาย/ปวช.	3.332				-1.106*	-0.625*	-0.825*
	อนุปริญญา/ ปวส.	4.438					0.481	0.281
	ปริญญาตรี	3.957						-0.199
	สูงกว่าปริญญา ตรี	4.156						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ระดับการศึกษาต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 10 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือมากกว่าระดับการศึกษา ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า และกลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มอนุปริญญา/ปวส. มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือมากกว่าระดับการศึกษา ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า, มัธยมศึกษาตอนต้น และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. กลุ่มปริญญาตรี มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือมากกว่าระดับการศึกษา ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า, มัธยมศึกษาตอนต้น และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือมากกว่าระดับการศึกษา ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า และมัธยมศึกษาตอนต้น

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดแตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

สมมติฐานที่ 4.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกไม่แตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

สมมติฐานที่ 4.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

ตารางที่ 19 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ จำแนกตาม ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

ตัวแปรตาม	ความรู้	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	น้อยที่สุด	35	3.455	0.461	15.307	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	94	3.042	0.656			
	ปานกลาง	110	2.735	0.515			
	มาก	1	3.125	.			
	รวม	240	2.962	0.617			

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ความรู้	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วม กระทำ	น้อยที่สุด	35	3.000	0.532	9.036	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	94	2.750	0.674			
	ปานกลาง	110	2.470	0.475			
	มาก	1	2.500	.			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วม ร่วมคิด	น้อยที่สุด	35	2.679	0.537	1.896	0.131	ไม่แตกต่าง
	น้อย	94	2.484	0.512			
	ปานกลาง	110	2.457	0.472			
	มาก	1	2.750	.			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	น้อยที่สุด	35	4.164	0.742	10.534	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	94	3.601	0.938			
	ปานกลาง	110	3.202	0.760			
	มาก	1	3.250	.			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วม ร่วมใน ความเป็น เจ้าของ	น้อยที่สุด	35	3.979	0.789	17.822	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	94	3.332	1.008			
	ปานกลาง	110	2.809	0.755			
	มาก	1	4.000	.			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 19 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.131) ไม่แตกต่างไป

ตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ จำแนกระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ความรู้	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			3.455	3.042	2.735	3.125
	น้อยที่สุด	3.455	-	0.413	0.721	0.330
	น้อย	3.042		-	0.307	-0.083
	ปานกลาง	2.735			-	-0.390
	มาก	3.125				-
การมีส่วนร่วมกระทำ	ระดับความรู้	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			3.000	2.750	2.470	2.500
	น้อยที่สุด	3.000	-	0.250	0.530	0.500
	น้อย	2.750		-	0.280	0.250
	ปานกลาง	2.470				-0.030
	มาก	2.500				-
การมีส่วนร่วมรู้สึก	ระดับความรู้	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			4.164	3.601	3.202	3.250
	น้อยที่สุด	4.164	-	0.563	0.962	0.914
	น้อย	3.601		-	0.399	0.351
	ปานกลาง	3.202			-	-0.048
	มาก	3.250				-

ตารางที่ 20 (ต่อ)

	ความรู้	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			3.979	3.332	2.809	4.000
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	น้อยที่สุด	3.979	-	0.646	1.169	-0.021
	น้อย	3.332		-	0.523	-0.668
	ปานกลาง	2.809			-	-1.191
	มาก	4.000				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือเป็นรายคู่ พบว่า ไม่พบรายคู่ใด ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 5 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือโดยรวมแตกต่างกันไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือโดยรวมไม่แตกต่างกันไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ โดยรวมแตกต่างกันไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานที่ 5.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำไม่แตกต่างกันไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำแตกต่างกันไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานที่ 5.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดไม่แตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดแตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานที่ 5.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกไม่แตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานที่ 5.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

ตารางที่ 21 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

จำแนกตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

ตัวแปรตาม	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	น้อยกว่า 20,000 บาท	125	2.812	0.600	5.765	0.000*	แตกต่าง
	20,001 - 30,000 บาท	49	2.964	0.620			
	30,001 - 40,000 บาท	35	3.230	0.474			
	40,001 - 50,000 บาท	15	3.313	0.675			
	50,000 บาทขึ้นไป	16	3.207	0.627			
	รวม	240	2.962	0.617			

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมกระทำ	น้อยกว่า 20,000 บาท	125	2.552	0.590	3.086	0.017*	แตกต่าง
	20,001 - 30,000 บาท	49	2.658	0.558			
	30,001 - 40,000 บาท	35	2.800	0.555			
	40,001 - 50,000 บาท	15	2.950	0.733			
	50,000 บาทขึ้นไป	16	2.891	0.570			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วมคิด	น้อยกว่า 20,000 บาท	125	2.402	0.487	4.097	0.003*	แตกต่าง
	20,001 - 30,000 บาท	49	2.505	0.501			
	30,001 - 40,000 บาท	35	2.643	0.413			
	40,001 - 50,000 บาท	15	2.833	0.673			
	50,000 บาทขึ้นไป	16	2.641	0.398			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วมรู้ลึก	น้อยกว่า 20,000 บาท	125	3.340	0.849	2.656	0.034*	แตกต่าง
	20,001 - 30,000 บาท	49	3.566	0.928			
	30,001 - 40,000 บาท	35	3.764	0.779			
	40,001 - 50,000 บาท	15	3.883	0.881			
	50,000 บาทขึ้นไป	16	3.594	1.132			
	รวม	240	3.499	0.891			

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วม ในความเป็น เจ้าของ	น้อยกว่า 20,000 บาท	125	2.954	0.927	7.029	0.000*	แตกต่าง
	20,001 - 30,000 บาท	49	3.128	0.881			
	30,001 - 40,000 บาท	35	3.714	0.814			
	40,001 - 50,000 บาท	15	3.583	1.042			
	50,000 บาทขึ้นไป	16	3.703	0.941			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 21 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าไหมทอมือ โดยภาพรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.017), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.003), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.034) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 22

ผลงานวิทยนักรศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	Mean	น้อยกว่า 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 - 40,000 บาท	40,001 - 50,000 บาท	50,000 บาทขึ้นไป
			น้อยกว่า 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 - 40,000 บาท	40,001 - 50,000 บาท	50,000 บาทขึ้นไป
การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	Mean	2.812	2.964	3.230	3.313	3.207
	น้อยกว่า 20,000 บาท	2.812	-	-0.152	-0.418*	-0.501*	-0.395*
	20,001 - 30,000 บาท	2.964			-0.266*	-0.348*	-0.243
	30,001 - 40,000 บาท	3.230				-0.082	0.023
	40,001 - 50,000 บาท	3.313					0.105
	50,000 บาทขึ้นไป	3.207					
การมีส่วนร่วมกระทำ	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	Mean	2.552	2.658	2.800	2.950	2.891
	น้อยกว่า 20,000 บาท	2.552	-	-0.106	-0.248*	-0.398*	-0.339*
	20,001 - 30,000 บาท	2.658			-0.142	-0.292	-0.232
	30,001 - 40,000 บาท	2.800				-0.150	-0.091
	40,001 - 50,000 บาท	2.950					0.059
	50,000 บาทขึ้นไป	2.891					

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	Mean	น้อยกว่า 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 - 40,000 บาท	40,001 - 50,000 บาท	50,000 บาทขึ้นไป
			2.402	2.505	2.643	2.833	2.641
การมีส่วนร่วมร่วมคิด	น้อยกว่า 20,000 บาท	2.402	-	-0.103	-0.241*	-0.431*	-0.239
	20,001 - 30,000 บาท	2.505	-	-0.138	-0.328*	-0.136	
	30,001 - 40,000 บาท	2.643	-	-	-0.190	0.002	
	40,001 - 50,000 บาท	2.833	-	-	-	0.193	
	50,000 บาทขึ้นไป	2.641	-	-	-	-	
การมีส่วนร่วมร่วมรู้สึก	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	Mean	น้อยกว่า 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 - 40,000 บาท	40,001 - 50,000 บาท	50,000 บาทขึ้นไป
			3.340	3.566	3.764	3.883	3.594
การมีส่วนร่วมร่วมรู้สึก	น้อยกว่า 20,000 บาท	3.340	-0.226	-0.424*	-0.543*	-0.254	
	20,001 - 30,000 บาท	3.566	-	-0.198	-0.317	-0.027	
	30,001 - 40,000 บาท	3.764	-	-	-0.119	0.171	
	40,001 - 50,000 บาท	3.883	-	-	-	0.290	
	50,000 บาทขึ้นไป	3.594	-	-	-	-	

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	Mean	น้อยกว่า 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 - 40,000 บาท	40,001 - 50,000 บาท	50,000 บาทขึ้นไป
			2.954	3.128	3.714	3.583	3.703
	น้อยกว่า 20,000 บาท	2.954	-	-0.174	-0.760*	-0.629*	-0.749*
	20,001 - 30,000 บาท	3.128		-	-0.587*	-0.456	-0.576*
	30,001 - 40,000 บาท	3.714			-	0.131	0.011
	40,001 - 50,000 บาท	3.583				-	-0.120
	50,000 บาทขึ้นไป	3.703					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 22 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม จำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือนเป็นรายกลุ่ม พบว่า ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน 30,001 - 40,000 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือมากกว่าระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน น้อยกว่า 20,000 บาท และ 20,001 - 30,000 บาท กลุ่มระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน 40,001 - 50,000 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือมากกว่าระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน น้อยกว่า 20,000 บาท และ 20,001 - 30,000 บาท กลุ่มระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน 50,000 บาทขึ้นไป มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือมากกว่าระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน น้อยกว่า 20,000 บาท

เมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบหลักแต่ละด้าน พบว่า

กลุ่มระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน 30,001 - 40,000 บาท,

ตารางที่ 23 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอ้อมมือ
จำแนกตามสถานภาพสมรส

ตัวแปรตาม	สถานภาพ	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบ สมมติฐาน
การมีส่วนร่วม ร่วมของ ประชาชน	โสด	51	3.076	0.615	1.027	0.382	ไม่แตกต่าง
	แต่งงานแล้ว	178	2.933	0.612			
	แยกกันอยู่	6	3.052	0.642			
	หม้าย	5	2.713	0.826			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วม ร่วมกระทำ	โสด	51	2.686	0.536	0.269	0.848	ไม่แตกต่าง
	แต่งงานแล้ว	178	2.657	0.613			
	แยกกันอยู่	6	2.583	0.342			
	หม้าย	5	2.450	0.942			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วม ร่วมคิด	โสด	51	2.510	0.495	1.596	0.191	ไม่แตกต่าง
	แต่งงานแล้ว	178	2.506	0.499			
	แยกกันอยู่	6	2.667	0.606			
	หม้าย	5	2.050	0.326			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	โสด	51	3.730	0.847	1.955	0.121	ไม่แตกต่าง
	แต่งงานแล้ว	178	3.428	0.887			
	แยกกันอยู่	6	3.833	0.983			
	หม้าย	5	3.250	1.146			
	รวม	240	3.499	0.891			

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	สถานภาพ	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	โสด	51	3.377	1.000	0.836	0.475	ไม่แตกต่าง
	แต่งงานแล้ว	178	3.140	0.937			
	แยกกันอยู่	6	3.125	1.093			
	หม้าย	5	3.100	1.069			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 23 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.382), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.848), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.191), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.121) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.475) ไม่แตกต่างไปตามอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 7 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม ไม่แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานที่ 7.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ ไม่แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานที่ 7.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดไม่แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดแตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานที่ 7.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกไม่แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานที่ 7.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

ตารางที่ 24 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า
ผลงานวิจัยนศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตัวแปรตาม	การเป็นสมาชิก ของกลุ่มทอผ้า	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบ สมมติฐาน
การมีส่วนร่วม ของ ประชาชน	เป็น	25	2.713	0.306	4.619	0.033*	แตกต่าง
	ไม่เป็น	215	2.991	0.638			
	รวม	240	2.962	0.617			

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	การเป็นสมาชิก ของกลุ่มทอผ้า	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบ สมมติฐาน
การมีส่วนร่วม ร่วมกระทำ	เป็น	25	2.400	0.161	5.272	0.023*	แตกต่าง
	ไม่เป็น	215	2.687	0.622			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วม ร่วมคิด	เป็น	25	2.290	0.267	5.051	0.026*	แตกต่าง
	ไม่เป็น	215	2.526	0.515			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วม ร่วมรู้ลึก	เป็น	25	3.130	0.609	4.864	0.028*	แตกต่าง
	ไม่เป็น	215	3.542	0.909			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วม ร่วมในความ เป็นเจ้าของ	เป็น	25	3.030	0.537	0.778	0.379	ไม่แตกต่าง
	ไม่เป็น	215	3.208	0.992			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 24 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ขอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.379) ไม่แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกของกลุ่มทอผ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.033), ด้านการมีส่วนร่วมร่วมกระทำ (Sig = 0.023) ด้านการมีส่วนร่วมร่วมคิด (Sig = 0.026) และด้านการมีส่วนร่วมรู้ลึก (Sig = 0.028) แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกของกลุ่มทอผ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า ไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มทอผ้า (Mean = 3.542) มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้ลึกมากกว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มทอผ้า (Mean = 3.130)

ตารางที่ 25 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ
จำแนกตามอาชีพหลักของครัวเรือน

ตัวแปรตาม	อาชีพหลักของครัวเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	เกษตรกร	68	2.818	0.568	19.940	0.000*	แตกต่าง
	รับจ้างทั่วไป	77	2.713	0.492			
	รับราชการ	54	3.313	0.592			
	พนักงานบริษัทเอกชน	24	3.573	0.460			
	อื่น ๆ	17	2.684	0.532			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมกระทำ	เกษตรกร	68	2.717	0.598	7.831	0.000*	แตกต่าง
	รับจ้างทั่วไป	77	2.438	0.471			
	รับราชการ	54	2.810	0.653			
	พนักงานบริษัทเอกชน	24	3.042	0.514			
	อื่น ๆ	17	2.382	0.594			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วมคิด	เกษตรกร	68	2.471	0.448	5.701	0.000*	แตกต่าง
	รับจ้างทั่วไป	77	2.425	0.490			
	รับราชการ	54	2.648	0.504			
	พนักงานบริษัทเอกชน	24	2.750	0.532			
	อื่น ๆ	17	2.147	0.424			
	รวม	240	2.501	0.500			

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	อาชีพหลักของครัวเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมรู้สึก	เกษตรกรกรรม	68	3.206	0.862	16.147	0.000*	แตกต่าง
	รับจ้างทั่วไป	77	3.214	0.673			
	รับราชการ	54	3.995	0.858			
	พนักงาน	24	4.281	0.771			
	บริษัทเอกชน						
	อื่นๆ	17	3.279	0.861			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	เกษตรกรกรรม	68	2.879	0.854	25.611	0.000*	แตกต่าง
	รับจ้างทั่วไป	77	2.776	0.684			
	รับราชการ	54	3.796	0.874			
	พนักงาน	24	4.219	0.864			
	บริษัทเอกชน						
	อื่นๆ	17	2.926	0.784			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

จากตารางที่ 25 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายอยุธยา โดยภาพรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามอาชีพหลักของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามอาชีพหลักของครัวเรือนเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วมของประชาชน	อาชีพหลักของครัวเรือน	Mean	เกษตรกรรม	รับจ้างทั่วไป	รับราชการ	พนักงานบริษัทเอกชน	อื่น ๆ
			2.818	2.713	3.313	3.573	2.684
	เกษตรกรรม	2.818	-	0.105	-0.494*	-0.755*	0.134
	รับจ้างทั่วไป	2.713		-	-0.599*	-0.859*	0.030
	รับราชการ	3.313			-	-0.260*	0.629*
	พนักงานบริษัทเอกชน	3.573				-	0.889*
อื่น ๆ	2.684					-	
การมีส่วนร่วมกระทำ	อาชีพหลักของครัวเรือน	Mean	เกษตรกรรม	รับจ้างทั่วไป	รับราชการ	พนักงานบริษัทเอกชน	อื่น ๆ
			2.717	2.438	2.810	3.042	2.382
	เกษตรกรรม	2.717	-	0.279	-0.093	-0.325*	0.335*
	รับจ้างทั่วไป	2.438		-	-0.372*	-0.603*	0.056
	รับราชการ	2.810			-	-0.231	0.428*
	พนักงานบริษัทเอกชน	3.042				-	0.659
อื่น ๆ	2.382					-	
การมีส่วนร่วมคิด	อาชีพหลักของครัวเรือน	Mean	เกษตรกรรม	รับจ้างทั่วไป	รับราชการ	พนักงานบริษัทเอกชน	อื่น ๆ
			2.471	2.425	2.648	2.750	2.147
	เกษตรกรรม	2.471	-	0.045	-0.178*	-0.279*	0.324*
	รับจ้างทั่วไป	2.425		-	-0.223*	-0.325*	0.278*
	รับราชการ	2.648			-	-0.102	0.501*
	พนักงานบริษัทเอกชน	2.750				-	0.603*
อื่น ๆ	2.147					-	

ตารางที่ 26 (ต่อ)

การมีส่วน ร่วม รู้สึก	อาชีพหลักของครัวเรือน	Mean	เกษตรกรรม	รับจ้าง ทั่วไป	รับ ราชการ	พนักงาน บริษัทเอกชน	อื่น ๆ
			3.206	3.214	3.995	4.281	3.279
	เกษตรกรรม	3.206	-	-0.008	-0.789*	-1.075*	-0.074
	รับจ้างทั่วไป	3.214			-0.781*	-1.067*	-0.065
	รับราชการ	3.995			-	-0.286	0.716*
	พนักงานบริษัทเอกชน	4.281				-	1.002*
อื่น ๆ	3.279					-	
การมีส่วน ร่วมใน ความ เป็น เจ้าของ	อาชีพหลักของครัวเรือน	Mean	เกษตรกรรม	รับจ้าง ทั่วไป	รับ ราชการ	พนักงาน บริษัทเอกชน	อื่น ๆ
			2.879	2.776	3.796	4.219	2.926
	เกษตรกรรม	2.879	-	0.103	-0.918*	-1.340*	-0.048
	รับจ้างทั่วไป	2.776		-	-1.020*	-1.443*	-0.150
	รับราชการ	3.796			-	-0.422*	0.870*
	พนักงานบริษัทเอกชน	4.219				-	1.292*
อื่น ๆ	2.926					-	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

จากตารางที่ 26 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือโดยรวม จำแนกตามอาชีพหลักของครัวเรือนเป็นรายคู่ พบว่า อาชีพหลักของครัวเรือนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 7 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพรับราชการ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือมากกว่าอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป กลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือมากกว่าอาชีพเกษตรกรรม, รับจ้างทั่วไปและรับราชการ กลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือน้อยกว่าอาชีพรับราชการและพนักงานบริษัทเอกชน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันไปตามขนาดของครัวเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างกันไปตามขนาดของครัวเรือน

ตารางที่ 27 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ จำแนกตามขนาดของครัวเรือน

ตัวแปรตาม	ขนาดของครัวเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	1-3 คน	37	3.005	0.603	2.128	0.097	ไม่แตกต่าง
	4-6 คน	108	2.855	0.586			
	7-9 คน	80	3.078	0.646			
	10 คนขึ้นไป	15	3.000	0.643			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมร่วมกระทำ	1-3 คน	37	2.608	0.532	1.839	0.141	ไม่แตกต่าง
	4-6 คน	108	2.602	0.570			
	7-9 คน	80	2.781	0.672			
	10 คนขึ้นไป	15	2.517	0.438			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วมร่วมคิด	1-3 คน	37	2.527	0.536	3.081	0.028*	แตกต่าง
	4-6 คน	108	2.398	0.442			
	7-9 คน	80	2.606	0.536			
	10 คนขึ้นไป	15	2.617	0.508			
	รวม	240	2.501	0.500			

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ขนาดของ ครัวเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบ สมมติฐาน
การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	1-3 คน	37	3.622	0.845	1.479	0.221	ไม่แตกต่าง
	4-6 คน	108	3.366	0.868			
	7-9 คน	80	3.606	0.931			
	10 คนขึ้นไป	15	3.583	0.905			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วม ร่วมในความ เป็นเจ้าของ	1-3 คน	37	3.264	0.974	1.323	0.267	ไม่แตกต่าง
	4-6 คน	108	3.056	0.950			
	7-9 คน	80	3.319	0.931			
	10 คนขึ้นไป	15	3.283	1.043			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 27 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายอยุธยา โดยภาพรวม (Sig = 0.097), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.141), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.221) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.267) ไม่แตกต่างไปตามขนาดของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.028) แตกต่างไปตามขนาดของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามขนาดของครัวเรือนเป็นรายคู่

	ขนาดของครัวเรือน	Mean	1-3 คน	4-6 คน	7-9 คน	10 คนขึ้นไป
			2.527	2.398	2.606	2.617
การมีส่วนร่วมคิด	1-3 คน	2.527	-	0.129	-0.079	-0.090
	4-6 คน	2.398		-	-0.208*	-0.219
	7-9 คน	2.606			-	-0.010
	10 คนขึ้นไป	2.617				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 28 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวม จำแนกตามขนาดของครัวเรือนเป็นรายคู่ พบว่า ขนาดของครัวเรือนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มขนาดของครัวเรือน 7-9 คน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือมากกว่าขนาดของครัวเรือน 4-6 คน

สมมติฐานที่ 10 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวมแตกต่างกันไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวมไม่แตกต่างกันไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ โดยรวมแตกต่างกันไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานที่ 10.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างกันไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำไม่แตกต่างกันไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำแตกต่างกันไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานที่ 10.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดไม่แตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดแตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานที่ 10.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกไม่แตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานที่ 10.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

ตารางที่ 29 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ

จำแนกตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

ตัวแปรตาม	ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	1-5 ปี	5	2.288	0.910	3.729	0.006*	แตกต่าง
	6-10 ปี	6	2.396	0.434			
	16-20 ปี	32	2.828	0.390			
	21-25 ปี	71	2.996	0.573			
	26 ปีขึ้นไป	126	3.030	0.655			
	รวม	240	2.962	0.617			

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมกระทำ	1-5 ปี	5	1.950	0.798	3.974	0.004*	แตกต่าง
	6-10 ปี	6	2.333	0.585			
	16-20 ปี	32	2.469	0.260			
	21-25 ปี	71	2.651	0.510			
	26 ปีขึ้นไป	126	2.752	0.665			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วมคิด	1-5 ปี	5	2.000	0.500	2.058	0.087	ไม่แตกต่าง
	6-10 ปี	6	2.167	0.516			
	16-20 ปี	32	2.508	0.399			
	21-25 ปี	71	2.518	0.475			
	26 ปีขึ้นไป	126	2.526	0.527			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วมรู้สึก	1-5 ปี	5	2.350	1.245	3.735	0.006*	แตกต่าง
	6-10 ปี	6	3.000	0.316			
	16-20 ปี	32	3.258	0.652			
	21-25 ปี	71	3.574	0.808			
	26 ปีขึ้นไป	126	3.587	0.950			
	รวม	240	3.499	0.891			

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน	N	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	1-5 ปี	5	2.850	1.270	2.541	0.041*	แตกต่าง
	6-10 ปี	6	2.083	0.701			
	16-20 ปี	32	3.078	0.636			
	21-25 ปี	71	3.243	0.977			
	26 ปีขึ้นไป	126	3.254	0.983			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 29 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.087) ไม่แตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยภาพรวม (Sig = 0.006), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.004), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.006) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.041) แตกต่างไปตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนเป็นรายคู่

	ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน	Mean	1-5 ปี	6-10 ปี	16-20 ปี	21-25 ปี	26 ปีขึ้นไป
			2.288	2.396	2.828	2.996	3.030
การมีส่วนร่วมของประชาชน	1-5 ปี	2.288	-	-0.108	-0.541	-0.709*	-0.742*
	6-10 ปี	2.396		-	-0.432	-0.601*	-0.634*
	16-20 ปี	2.828			-	-0.168	-0.202
	21-25 ปี	2.996				-	-0.033
	26 ปีขึ้นไป	3.030					-

ตารางที่ 30 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม กระทำ	ระยะเวลาการตั้ง บ้านเรือน	Mean	1-5 ปี	6-10 ปี	16-20 ปี	21-25 ปี	26 ปีขึ้นไป
			1.950	2.333	2.469	2.651	2.752
	1-5 ปี	1.950	-	-0.383	-0.519	-0.701*	-0.802*
	6-10 ปี	2.333		-	-0.135	-0.318	-0.419
	16-20 ปี	2.469			-	-0.183	-0.283
	21-25 ปี	2.651				-	-0.101
	26 ปีขึ้นไป	2.752					-
การมีส่วนร่วม รู้สึก	ระยะเวลาการตั้ง บ้านเรือน	Mean	1-5 ปี	6-10 ปี	16-20 ปี	21-25 ปี	26 ปีขึ้นไป
			2.350	3.000	3.258	3.574	3.587
	1-5 ปี	2.350	-	-0.650	-0.908*	-1.224*	-1.237*
	6-10 ปี	3.000		-	-0.258	-0.574	-0.587
	16-20 ปี	3.258			-	-0.316	-0.329
	21-25 ปี	3.574				-	-0.013
	26 ปีขึ้นไป	3.587					-
การมีส่วนร่วม ในความเป็น เจ้าของ	ระยะเวลาการตั้ง บ้านเรือน	Mean	1-5 ปี	6-10 ปี	16-20 ปี	21-25 ปี	26 ปีขึ้นไป
			2.850	2.083	3.078	3.243	3.254
	1-5 ปี	2.850	-	0.767	-0.228	-0.393	-0.404
	6-10 ปี	2.083		-	-0.995*	-1.160*	-1.171*
	16-20 ปี	3.078			-	-0.165	-0.176
	21-25 ปี	3.243				-	-0.011
	26 ปีขึ้นไป	3.254					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 30 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยรวม จำแนกตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนเป็นรายคู่ พบว่าระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 21-25 ปีมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือมากกว่าระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 1-5

ปี และ 6-10 ปี กลุ่มระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 26 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือมากกว่าระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 1-5 ปี และ 6-10 ปี

เมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบหลักแต่ละด้าน พบว่า

กลุ่มระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 21-25 ปี และ 26 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือมากกว่าระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 1-5 ปี

กลุ่มระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 16-20 ปี, 21-25 ปี และ 26 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือมากกว่าระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 1-5 ปี

กลุ่มระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 16-20 ปี, 21-25 ปี และ 26 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือมากกว่าระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 6-10 ปี

สมมติฐานที่ 11 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือโดยรวมแตกต่างกันไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือโดยรวมไม่แตกต่างกันไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ โดยรวมแตกต่างกันไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานที่ 11.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำไม่แตกต่างกันไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำแตกต่างกันไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานที่ 11.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดไม่แตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดแตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานที่ 11.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกไม่แตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานที่ 11.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคม

ตารางที่ 31 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ

จำแนกตามเครือข่ายของสังคม
ผลงานวิทยนศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตัวแปรตาม	เครือข่ายของสังคม	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	น้อยที่สุด	38	3.520	0.463	15.132	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	58	2.941	0.551			
	ปานกลาง	142	2.825	0.600			
	มาก	2	2.656	0.663			
	รวม	240	2.962	0.617			

ตารางที่ 31 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	เครือข่ายของสังคม	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วม กระทำ	น้อยที่สุด	38	3.059	0.602	7.912	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	58	2.659	0.508			
	ปานกลาง	142	2.551	0.591			
	มาก	2	2.500	0.000			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วม คิด	น้อยที่สุด	38	2.724	0.492	4.202	0.006*	แตกต่าง
	น้อย	58	2.397	0.392			
	ปานกลาง	142	2.491	0.519			
	มาก	2	2.000	1.061			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วม รู้สึก	น้อยที่สุด	38	4.250	0.712	13.469	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	58	3.500	0.912			
	ปานกลาง	142	3.308	0.822			
	มาก	2	2.750	0.707			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วม ใน ความ เป็น เจ้าของ	น้อยที่สุด	38	4.046	0.784	13.583	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	58	3.207	0.906			
	ปานกลาง	142	2.951	0.890			
	มาก	2	3.375	0.884			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 31 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ

(Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.006), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอบลูทอมือ จำแนกตามเครือข่ายของสังคมเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับเครือข่ายของสังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			3.520	2.941	2.825	2.656
	น้อยที่สุด	3.520	-	0.579*	0.694*	0.863*
	น้อย	2.941		-	0.115	0.284
	ปานกลาง	2.825			-	0.169
	มาก	2.656				-
การมีส่วนร่วมกระทำ	ระดับเครือข่ายของสังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			3.059	2.659	2.551	2.500
	น้อยที่สุด	3.059	-	0.400*	0.508*	0.559*
	น้อย	2.659		-	0.108	0.159
	ปานกลาง	2.551			-	0.051
	มาก	2.500				-
การมีส่วนร่วมคิด	ระดับเครือข่ายของสังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			2.724	2.397	2.491	2.000
	น้อยที่สุด	2.724	-	0.327*	0.232*	0.724*
	น้อย	2.397		-	-0.095	0.397
	ปานกลาง	2.491			-	0.491
	มาก	2.000				-

ตารางที่ 32 (ต่อ)

	ระดับเครือข่าย ของสังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			4.250	3.500	3.308	2.750
การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	น้อยที่สุด	4.250	-	0.750*	0.942*	1.500*
	น้อย	3.500		-	0.192	0.750
	ปานกลาง	3.308			-	0.558
	มาก	2.750				-
การมีส่วนร่วม ร่วมใน ความเป็น เจ้าของ	ระดับเครือข่าย ของสังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			4.0461	3.207	2.951	3.375
	น้อยที่สุด	4.046	-	0.839*	1.095*	0.671
	น้อย	3.207		-	0.256	-0.168
	ปานกลาง	2.951			-	-0.424
มาก	3.375				-	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 32 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ โดยรวม จำแนกตามเครือข่ายของสังคมเป็นรายคู่ พบว่า ระดับเครือข่ายของสังคมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการสืบสานงานทอผ้า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อย, ปานกลางและมากมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อยที่สุด

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

กลุ่มเครือข่ายของสังคมต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อย, ปานกลางและมากมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อยที่สุด

กลุ่มเครือข่ายของสังคมต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อย, ปานกลางและมากมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อยที่สุด

กลุ่มเครือข่ายของสังคมต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อย, ปานกลางและมากมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อยที่สุด

กลุ่มเครือข่ายของสังคมต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อยและปานกลางมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อยที่สุด

สมมติฐานที่ 12 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ โดยรวมแตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ โดยรวมไม่แตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ โดยรวมแตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานที่ 12.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำไม่แตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำแตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานที่ 12.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดไม่แตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดแตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานที่ 12.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างกันไปตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกไม่แตกต่างกันตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างกันตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานที่ 12.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันตามปทัสถานทางสังคม

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างกันตามปทัสถานทางสังคม

ตารางที่ 33 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ จำแนกตามปทัสถานทางสังคม

ตัวแปรตาม	ระดับปทัสถานทางสังคม	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	น้อยที่สุด	29	3.472	0.558	10.094	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	84	3.003	0.585			
	ปานกลาง	125	2.820	0.590			
	มาก	2	2.688	0.619			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมกระทำ	น้อยที่สุด	29	3.000	0.627	5.108	0.002*	แตกต่าง
	น้อย	84	2.705	0.573			
	ปานกลาง	125	2.550	0.580			
	มาก	2	2.375	0.177			
	รวม	240	2.657	0.597			

ตารางที่ 33 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ปทัสถานทางสังคม	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมร่วมคิด	น้อยที่สุด	29	2.767	0.578	4.200	0.006*	แตกต่าง
	น้อย	84	2.396	0.472			
	ปานกลาง	125	2.512	0.480			
	มาก	2	2.375	0.530			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วมรู้สึก	น้อยที่สุด	29	4.250	0.785	10.231	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	84	3.548	0.864			
	ปานกลาง	125	3.296	0.846			
	มาก	2	3.250	0.000			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	น้อยที่สุด	29	3.871	0.937	10.330	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	84	3.363	0.971			
	ปานกลาง	125	2.922	0.837			
	มาก	2	2.750	1.768			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 33 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนอูฐทอมือ โดยรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.002), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.006), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามเครือข่ายของสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนอัญมณีมือ จำแนกตามปทัสถานทางสังคมเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วม ร่วมของ ประชาชน	ปทัสถานทาง สังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			3.472	3.003	2.820	2.688
	น้อยที่สุด	3.472	-	0.469*	0.652*	0.784
	น้อย	3.003		-	0.183*	0.315
	ปานกลาง	2.820			-	0.133
	มาก	2.688				-
การมีส่วนร่วม ร่วมกระทำ	ระดับปทัสถาน ทางสังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			3.000	2.705	2.550	2.375
	น้อยที่สุด	3.000		0.295*	0.450*	0.625
	น้อย	2.705		-	0.155	0.330
	ปานกลาง	2.550			-	0.175
	มาก	2.375				-
การมีส่วนร่วม ร่วมคิด	ระดับปทัสถาน ทางสังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			2.767	2.396	2.512	2.375
	น้อยที่สุด	2.767		0.371*	0.255*	0.392
	น้อย	2.396		-	-0.116	0.021
	ปานกลาง	2.512			-	0.137
	มาก	2.375				-
การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	ระดับปทัสถาน ทางสังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			4.250	3.548	3.296	3.250
	น้อยที่สุด	4.250		0.702*	0.954*	1.000
	น้อย	3.548		-	0.252*	0.298
	ปานกลาง	3.296			-	0.046
	มาก	3.250				-

ตารางที่ 34 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ร่วมใน ความเป็น เจ้าของ	ปทัสถานทาง สังคม	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก
			3.8707	3.3631	2.9220	2.7500
การมีส่วนร่วม ร่วมใน ความเป็น เจ้าของ	น้อยที่สุด	3.871	-	0.508*	0.949*	1.121
	น้อย	3.363	-	-	0.441*	0.613
	ปานกลาง	2.922	-	-	-	0.172
	มาก	2.750	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 34 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม จำแนกตามปทัสถานทางสังคมเป็นรายคู่ พบว่า ปทัสถานทางสังคมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการสืบสานงานทอผ้า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อยและปานกลางมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อยที่สุด กลุ่มปานกลางมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อย

เมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบหลักแต่ละด้าน พบว่า

กลุ่มปทัสถานทางสังคมต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อยและปานกลางมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อยที่สุด

กลุ่มปทัสถานทางสังคมต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อยและปานกลางมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อยที่สุด

กลุ่มปทัสถานทางสังคมต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อยและปานกลางมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อยที่สุด กลุ่มปานกลางมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือน้อยกว่ากลุ่มน้อย

กลุ่มปัทสถานทางสังคมต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อยและปานกลางมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือน้อย กว่ากลุ่มน้อยที่สุด กลุ่มปานกลางมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือน้อย กว่ากลุ่มน้อย

สมมติฐานที่ 13 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยรวมไม่แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ โดยรวมแตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานที่ 13.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำไม่แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำแตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานที่ 13.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดไม่แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดแตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานที่ 13.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกไม่แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานที่ 13.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

ผลงานวิทยนภคศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 35 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ
จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

ตัวแปรตาม	ระดับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	น้อยที่สุด	10	1.963	0.408	26.827	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	94	2.712	0.427			
	ปานกลาง	120	3.142	0.585			
	มาก	15	3.713	0.486			
	มากที่สุด	1	3.563	.			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมกระทำ	น้อยที่สุด	10	1.675	0.528	20.871	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	94	2.489	0.421			
	ปานกลาง	120	2.777	0.559			
	มาก	15	3.317	0.691			
	มากที่สุด	1	4.000	.			
	รวม	240	2.657	0.597			
การมีส่วนร่วมคิด	น้อยที่สุด	10	1.950	0.483	6.236	0.000	ไม่แตกต่าง
	น้อย	94	2.439	0.419			
	ปานกลาง	120	2.548	0.493			
	มาก	15	2.850	0.693			
	มากที่สุด	1	3.000	.			
	รวม	240	2.501	0.500			

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ผลิตภัณฑ์	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมรู้สึก	น้อยที่สุด	10	2.425	0.834	18.753	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	94	3.125	0.625			
	ปานกลาง	120	3.763	0.880			
	มาก	15	4.417	0.805			
	มากที่สุด	1	4.000				
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	น้อยที่สุด	10	1.800	0.511	23.015	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	94	2.795	0.724			
	ปานกลาง	120	3.479	0.918			
	มาก	15	4.267	0.616			
	มากที่สุด	1	3.250				
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 35 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าไหมทอมือ โดยรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์เป็นรายคู่

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ผลิตภัณฑ์	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.963	2.712	3.142	3.713	3.563
	น้อยที่สุด	1.963	-	-0.750	-1.179	-1.750	-1.600
	น้อย	2.712		-	-0.430	-1.000	-0.850
	ปานกลาง	3.142				-0.571	-0.421
	มาก	3.713				-	0.150
	มากที่สุด	3.563					-
การมีส่วนร่วมกระทำ	ผลิตภัณฑ์	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.675	2.489	2.777	3.317	4.000
	น้อยที่สุด	1.675	-	-0.814	-1.102	-1.642	-2.325
	น้อย	2.489		-	-0.288	-0.827	-1.511
	ปานกลาง	2.777				-0.540	-1.223
	มาก	3.317				-	-0.683
	มากที่สุด	4.000					-
การมีส่วนร่วมคิด	ผลิตภัณฑ์	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.950	2.439	2.548	2.850	3.000
	น้อยที่สุด	1.950	-	-0.489	-0.598	-0.900	-1.050
	น้อย	2.439		-	-0.109	-0.411	-0.561
	ปานกลาง	2.548				-0.302	-0.452
	มาก	2.850				-	-0.150
	มากที่สุด	3.000					-

ตารางที่ 36 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	ผลิตภัณฑ์	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			2.425	3.125	3.763	4.417	4.000
	น้อยที่สุด	2.425	-	-0.700	-1.338	-1.992	-1.575
	น้อย	3.125		-	-0.638	-1.292	-0.875
	ปานกลาง	3.763			-	-0.654	-0.238
	มาก	4.417				-	0.417
	มากที่สุด	4.000					-
การมีส่วนร่วม ร่วมใน ความเป็น เจ้าของ	ผลิตภัณฑ์	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.800	2.795	3.479	4.267	3.250
	น้อยที่สุด	1.800	-	-0.995	-1.679	-2.467	-1.450
	น้อย	2.795		-	-0.684	-1.471	-0.455
	ปานกลาง	3.479				-0.788	0.229
	มาก	4.267				-	1.017
	มากที่สุด	3.250					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 36 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ จำแนกตามผลิตภัณฑ์เป็นรายคู่ พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ไม่มีรายคู่ใดที่มีส่วนร่วมในการสืบสานงานทอผ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 14 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวมแตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคา

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือโดยรวมไม่แตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคา

สมมติฐานที่ 14.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายอัญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคา

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายอัญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคา

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายอัญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคา

ตารางที่ 37 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายอัญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคา

ตัวแปรตาม	ราคา	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	น้อยที่สุด	17	2.015	0.372	51.695	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	28	2.449	0.291			
	ปานกลาง	150	2.965	0.501			
	มาก	38	3.640	0.403			
	มากที่สุด	7	3.563	0.308			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมกระทำ	น้อยที่สุด	17	1.824	0.514	24.596	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	28	2.339	0.404			
	ปานกลาง	150	2.672	0.489			
	มาก	38	3.178	0.601			
	มากที่สุด	7	2.821	0.641			
	รวม	240	2.657	0.597			

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ราคา	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมคิด	น้อยที่สุด	17	1.838	0.414	19.679	0.000	ไม่แตกต่าง
	น้อย	28	2.134	0.388			
	ปานกลาง	150	2.567	0.440			
	มาก	38	2.743	0.433			
	มากที่สุด	7	2.857	0.610			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วมรู้สึก	น้อยที่สุด	17	2.471	0.856	28.119	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	28	2.884	0.483			
	ปานกลาง	150	3.475	0.777			
	มาก	38	4.375	0.735			
	มากที่สุด	7	4.214	0.225			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	น้อยที่สุด	17	1.926	0.536	46.680	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	28	2.438	0.449			
	ปานกลาง	150	3.147	0.789			
	มาก	38	4.263	0.657			
	มากที่สุด	7	4.357	0.675			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 37 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการ

กำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคาเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วม ร่วมของ ประชาชน	ราคา	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			2.015	2.449	2.965	3.640	3.563
	น้อยที่สุด	2.015	-	-0.434*	-0.950*	-1.625*	-1.548*
	น้อย	2.449		-	-0.516*	-1.191*	-1.114*
	ปานกลาง	2.965			-	-0.675*	-0.598*
	มาก	3.640				-	0.077
	มากที่สุด	3.563					-
การมีส่วนร่วม ร่วมกระทำ	ราคา	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.824	2.339	2.672	3.178	2.821
	น้อยที่สุด	1.824	-	-0.516*	-0.848*	-1.354*	-0.998*
	น้อย	2.339		-	-0.332*	-0.838*	-0.482*
	ปานกลาง	2.672			-	-0.506*	-0.150
	มาก	3.178				-	0.356
	มากที่สุด	2.821					-
การมีส่วนร่วม ร่วมคิด	ราคา	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.838	2.134	2.567	2.743	2.857
	น้อยที่สุด	1.838	-	-0.296*	-0.728*	-0.905*	-1.019*
	น้อย	2.134		-	-0.433*	-0.609*	-0.723*
	ปานกลาง	2.567			-	-0.177*	-0.290
	มาก	2.743				-	-0.114
	มากที่สุด	2.857					-

ตารางที่ 38 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	ราคา	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			2.471	2.884	3.475	4.375	4.214
	น้อยที่สุด	2.471	-	-0.413	-1.004*	-1.904*	-1.744*
	น้อย	2.884		-	-0.591*	-1.491*	-1.330*
	ปานกลาง	3.475			-	-0.900*	-0.739*
	มาก	4.375				-	0.161
	มากที่สุด	4.214					-
การมีส่วนร่วม ร่วมใน ความเป็น เจ้าของ	ราคา	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.926	2.438	3.147	4.263	4.357
	น้อยที่สุด	1.926	-	-0.511*	-1.220*	-2.337*	-2.431*
	น้อย	2.438			-0.709*	-1.826*	-1.920*
	ปานกลาง	3.147				-1.116*	-1.210
	มาก	4.263				-	-0.094
	มากที่สุด	4.357					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 38 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ โดยรวม จำแนกตามราคาเป็นรายคู่ พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านราคาต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการสืบสานงานทอผ้า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 9 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อย, ปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือมากกว่ากลุ่มน้อยที่สุด กลุ่มปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือมากกว่ากลุ่มน้อย กลุ่มมากและมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือมากกว่ากลุ่มปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบหลักแต่ละด้าน พบว่า

การมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านราคา มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 8 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อย, ปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชน

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ตารางที่ 39 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ตัวแปรตาม	ช่องทางการจัดจำหน่าย	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	น้อยที่สุด	16	2.078	0.469	31.314	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	40	2.580	0.388			
	ปานกลาง	140	3.000	0.546			
	มาก	36	3.495	0.474			
	มากที่สุด	8	3.563	0.346			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมกระทำ	น้อยที่สุด	16	1.938	0.609	16.326	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	40	2.425	0.424			
	ปานกลาง	140	2.671	0.532			
	มาก	36	3.090	0.636			
	มากที่สุด	8	3.063	0.291			
	รวม	240	2.657	0.597			

ตารางที่ 39 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ช่องทางการจัดจำหน่าย	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมคิด	น้อยที่สุด	16	1.938	0.452	11.862	0.000	ไม่แตกต่าง
	น้อย	40	2.275	0.466			
	ปานกลาง	140	2.570	0.442			
	มาก	36	2.750	0.548			
	มากที่สุด	8	2.438	0.291			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วมรู้สึก	น้อยที่สุด	16	2.484	0.844	19.651	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	40	2.931	0.700			
	ปานกลาง	140	3.580	0.802			
	มาก	36	4.132	0.713			
	มากที่สุด	8	4.094	0.855			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	น้อยที่สุด	16	1.953	0.672	31.300	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	40	2.688	0.563			
	ปานกลาง	140	3.180	0.861			
	มาก	36	4.007	0.733			
	มากที่สุด	8	4.656	0.442			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 39 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการ

กำหนดส่วนประสมการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 40

ตารางที่ 40 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ช่องทางการจัดจำหน่าย	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			2.078	2.580	3.000	3.495	3.563
	น้อยที่สุด	2.078	-	-0.502*	-0.922*	-1.417*	-1.484*
	น้อย	2.580	-	-	-0.421*	-0.915*	-0.983*
	ปานกลาง	3.000	-	-	-	-0.494*	-0.562*
	มาก	3.495	-	-	-	-	-0.068
	มากที่สุด	3.563	-	-	-	-	-
การมีส่วนร่วมกระทำ	ช่องทางการจัดจำหน่าย	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.938	2.425	2.671	3.090	3.063
	น้อยที่สุด	1.938	-	-0.488*	-0.734*	-1.153*	-1.125*
	น้อย	2.425	-	-	-0.246*	-0.665*	-0.638*
	ปานกลาง	2.671	-	-	-	-0.419*	-0.391*
	มาก	3.090	-	-	-	-	0.028
	มากที่สุด	3.063	-	-	-	-	-
การมีส่วนร่วมคิด	ช่องทางการจัดจำหน่าย	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.938	2.275	2.570	2.750	2.438
	น้อยที่สุด	1.938	-	-0.338*	-0.632*	-0.813*	-0.500*
	น้อย	2.275	-	-	-0.295*	-0.475*	-0.163
	ปานกลาง	2.570	-	-	-	-0.180*	0.132
	มาก	2.750	-	-	-	-	0.313
	มากที่สุด	2.438	-	-	-	-	-

ตารางที่ 40 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	ช่องทางกร จัดจำหน่าย	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			2.484	2.931	3.580	4.132	4.094
	น้อยที่สุด	2.484	-	-0.447	-1.096*	-1.648*	-1.609*
	น้อย	2.931		-	-0.649*	-1.201*	-1.163*
	ปานกลาง	3.580			-	-0.552*	-0.513
	มาก	4.132				-	0.038
การมีส่วนร่วม ร่วมใน ความเป็น เจ้าของ	ช่องทางกร จัดจำหน่าย	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.953	2.688	3.180	4.007	4.656
	น้อยที่สุด	1.953	-	-0.734*	-1.227*	-2.054*	-2.703*
	น้อย	2.688			-0.493*	-1.319*	-1.969*
	ปานกลาง	3.180				-0.827*	-1.476*
	มาก	4.007				-	-0.649*
มากที่สุด	4.656					-	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 40 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม จำแนกตามช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นรายคู่ พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านช่องทางจัดจำหน่ายต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการสืบสานงานทอผ้า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 9 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อย, ปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือมากกว่ากลุ่มน้อยที่สุด กลุ่มปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือมากกว่ากลุ่มน้อย กลุ่มมากและมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือน้อยกว่ากลุ่มปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบหลักแต่ละด้าน พบว่า

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านช่องทางจัดจำหน่ายต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมกระทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 9 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อย, ปานกลาง, มาก

สมมติฐานที่ 16.4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันไปตามการปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด

สมมติฐานหลัก (H0) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด

สมมติฐานรอง (H1) : ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด

ตารางที่ 41 ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด

ตัวแปรตาม	การส่งเสริมการตลาด	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมของประชาชน	น้อยที่สุด	18	2.142	0.554	129.603	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	24	2.539	0.375			
	ปานกลาง	113	2.702	0.276			
	มาก	36	3.342	0.425			
	มากที่สุด	49	3.788	0.324			
	รวม	240	2.962	0.617			
การมีส่วนร่วมกระทำ	น้อยที่สุด	18	2.028	0.732	45.974	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	24	2.313	0.419			
	ปานกลาง	113	2.489	0.325			
	มาก	36	2.785	0.436			
	มากที่สุด	49	3.352	0.582			
	รวม	240	2.657	0.597			

ตารางที่ 41 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	การส่งเสริมการตลาด	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
การมีส่วนร่วมคิด	น้อยที่สุด	18	1.861	0.413	23.564	0.000	ไม่แตกต่าง
	น้อย	24	2.344	0.465			
	ปานกลาง	113	2.405	0.346			
	มาก	36	2.778	0.462			
	มากที่สุด	49	2.832	0.539			
	รวม	240	2.501	0.500			
การมีส่วนร่วมรู้สึก	น้อยที่สุด	18	2.639	1.012	58.972	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	24	2.948	0.625			
	ปานกลาง	113	3.150	0.494			
	มาก	36	3.986	0.781			
	มากที่สุด	49	4.531	0.639			
	รวม	240	3.499	0.891			
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ	น้อยที่สุด	18	2.042	0.714	115.407	0.000*	แตกต่าง
	น้อย	24	2.552	0.542			
	ปานกลาง	113	2.765	0.482			
	มาก	36	3.819	0.645			
	มากที่สุด	49	4.439	0.605			
	รวม	240	3.190	0.955			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 41 แสดงการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้าอูญทอมือ โดยรวม (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Sig = 0.000), ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Sig = 0.000) และด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Sig = 0.000) แตกต่างไปตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการ

กำหนดส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ปรากฏผลดังตารางที่ 42

ตารางที่ 42 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฟ้ามอญทอมือ จำแนกตามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วมของประชาชน	การส่งเสริมการตลาด	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			2.142	2.539	2.702	3.342	3.788
	น้อยที่สุด	2.142	-	-0.397*	-0.560*	-1.200*	-1.646*
	น้อย	2.539	-	-	-0.163*	-0.803*	-1.249*
	ปานกลาง	2.702	-	-	-	-0.640*	-1.086*
	มาก	3.342	-	-	-	-	-0.446*
การมีส่วนร่วมกระทำ	การส่งเสริมการตลาด	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			2.028	2.313	2.489	2.785	3.352
	น้อยที่สุด	2.028	-	-0.285*	-0.461*	-0.757*	-1.324*
	น้อย	2.313	-	-	-0.176	-0.472*	-1.040*
	ปานกลาง	2.489	-	-	-	-0.296*	-0.863*
	มาก	2.785	-	-	-	-	-0.567*
การมีส่วนร่วมคิด	การส่งเสริมการตลาด	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			1.861	2.344	2.405	2.778	2.832
	น้อยที่สุด	1.861	-	-0.483*	-0.544*	-0.917*	-0.971*
	น้อย	2.344	-	-	-0.061	-0.434*	-0.488*
	ปานกลาง	2.405	-	-	-	-0.373*	-0.427*
	มาก	2.778	-	-	-	-	-0.054
	มากที่สุด	2.832	-	-	-	-	-

ตารางที่ 42 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ร่วมรู้สึก	การส่งเสริม การตลาด	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			2.639	2.948	3.150	3.986	4.531
	น้อยที่สุด	2.639	-	-0.309	-0.512*	-1.347*	-1.892*
	น้อย	2.948		-	-0.203	-1.038*	-1.583*
	ปานกลาง	3.150			-	-0.836*	-1.380*
	มาก	3.986				-	-0.545*
	มากที่สุด	4.531					-
การมีส่วนร่วม ร่วมใน ความเป็น เจ้าของ	การส่งเสริม การตลาด	Mean	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
			2.042	2.552	2.765	3.819	4.439
	น้อยที่สุด	2.042	-	-0.510*	-0.724*	-1.778*	-2.397*
	น้อย	2.552		-	-0.213	-1.267*	-1.887*
	ปานกลาง	2.765				-1.054*	-1.673*
	มาก	3.819				-	-0.619*
	มากที่สุด	4.439					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 42 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ โดยรวม จำแนกตามการส่งเสริมการตลาดเป็นรายคู่ พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาดต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการสืบสานงานทอผ้า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 10 คู่ ได้แก่ กลุ่มน้อย, ปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือมากกว่ากลุ่มน้อยที่สุด กลุ่มปานกลาง, มาก และมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือมากกว่ากลุ่มน้อย กลุ่มมากและมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือมากกว่ากลุ่มปานกลาง กลุ่มมากที่สุดมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือมากกว่ากลุ่มมาก

เมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบหลักแต่ละด้าน พบว่า

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดต่าง ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 43 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายอัญทอมือโดยรวม

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	0.556	0.252		2.203	0.029
เพศ	0.107	0.045	0.087	2.384	0.018*
ระดับการศึกษา	0.029	0.021	0.067	1.422	0.156
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายอัญทอมือ	-0.035	0.036	-0.041	-0.995	0.321
ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	-0.044	0.022	-0.088	-2.036	0.043*
อาชีพหลักของครัวเรือน	0.056	0.020	0.108	2.832	0.005*
ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน	0.098	0.020	0.172	4.936	0.000*
การเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า	0.174	0.070	0.086	2.471	0.014*
เครือข่ายของสังคม	-0.065	0.037	-0.081	-1.751	0.081
ปทัสถานทางสังคม	-0.010	0.041	-0.011	-0.233	0.816
ผลิตภัณฑ์	0.052	0.042	0.058	1.260	0.209
ราคา	0.095	0.044	0.126	2.143	0.033*
ช่องทางการจัดจำหน่าย	0.035	0.037	0.048	0.957	0.339
การส่งเสริมการตลาด	0.510	0.033	0.567	9.442	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 43 พบว่า ตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ เพศ (Sig = 0.018), ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน (Sig = 0.043), อาชีพหลักของครัวเรือน (Sig = 0.005), ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน (Sig = 0.000), การเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า (Sig = 0.014), ราคา (Sig = 0.033) และการส่งเสริมการตลาด (Sig = 0.000) เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายอัญทอมือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสามารถสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

$$\hat{y} = \alpha + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n$$

$$\hat{Y} = 0.556 + 0.087X_1 - 0.088X_2 + 0.108X_3 + 0.172X_4 + 0.086X_5 + 0.126X_6 + 0.567X_7$$

เมื่อ

\hat{Y} = ค่าทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

X_1 = เพศ

X_2 = ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

X_3 = อาชีพหลักของครัวเรือน

X_4 = ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน

X_5 = การเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า

X_6 = ราคา

X_7 = การส่งเสริมการตลาด

ส่วนที่ 8 การวิเคราะห์ SWOT เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ มีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

จุดแข็ง

1. ด้านองค์ความรู้ในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ พบว่ามีการถ่ายทอดความรู้ในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมืออย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์ความรู้ที่มีอยู่ในอดีตได้รับการสอนและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันและทำให้ชาวบ้านที่สนใจการทอผ้าสามารถทำเป็นอาชีพของครอบครัวได้

2. ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของคนมอญ ซึ่งมีความเคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม การแต่งกาย พบว่าชุมชนบ้านม่วงมีการอนุรักษ์ผ้าทอไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน โดยเกิดจากความร่วมมือของชาวบ้านทั้งภายในชุมชนและระหว่างชุมชนด้วยกัน สามารถร่วมกันอนุรักษ์ผ้าทอให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น มีการพัฒนากระบวนการทอผ้าให้มีลวดลายมากขึ้น มีการเพิ่มปริมาณการผลิตผ้าทอให้สามารถจำหน่ายได้เพียงพอกับความต้องการของลูกค้า รวมถึงสร้างสินค้าผ้าทอให้มีจุดเด่น มีอัตลักษณ์ของความเป็นมอญ และพัฒนาลวดลายใหม่ ๆ เพื่อสามารถนำไปใช้ตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สวยงามได้หลากหลายรูปแบบเป็นการเพิ่มคุณค่าให้ผ้าทอ

3. ความพร้อมในด้านอุปกรณ์การทอ และสถานที่ตั้ง กลุ่มอาชีพฝ้ายมอญทอมือตั้งอยู่ในบริเวณวัดม่วงซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ผู้ประกอบอาชีพทอผ้าสามารถเดินทางมาประกอบอาชีพได้อย่างสะดวก

4. ฝ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีสีสัน สดใส และลวดลายที่สวยงามสะท้อนอัตลักษณ์ของความเป็นมอญ ทำให้ สินค้าฝ้ามอญทอมือ ได้รับรางวัล ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของตำบล เป็นสินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 2549 ประเภทผลิตภัณฑ์ ฝ้า เครื่องแต่งกาย ที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ของกลุ่มอาชีพ ฝ้ามอญทอมือ ตั้งอยู่เลขที่ 125 หมู่ 5 บ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

จุดอ่อน

1. ผู้ประกอบอาชีพทอผ้าของกลุ่มอาชีพฝ้ามอญทอมือ มีจำนวนน้อย ทำให้ผลผลิตที่ได้มี ไม่เพียงพอจำหน่าย

2. ผู้ประกอบอาชีพทอผ้าฝ้ามอญทอมือ มีอายุมาก ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีความรู้ในกระบวนการ ผลิตฝ้ามอญทอมือ แต่ความรู้กำลังค่อย ๆ สูญหายไป เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่อยู่กับตัวบุคคล ควร มีการสร้างคนรุ่นใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อสืบทอดความรู้ในการทอผ้าให้สูญหายไป

3. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ในด้านผ้าทอยังมีน้อย

โอกาส

1. รัฐบาลมีนโยบายและกระจายยุทธศาสตร์ลงสู่พื้นที่ ทำให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการลงทุนในระดับชาติมาก

2. หน่วยงานภาครัฐของท้องถิ่นให้ความสนใจ และให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการลงทุนทำให้ชาวบ้านได้มีโอกาสลงทุนในการทำธุรกิจส่งผลให้สภาพทางเศรษฐกิจ ของชุมชนมีแนวโน้มดีขึ้น

3. กระแสนิยม (Trend) ของการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม ได้รับความสนใจมากขึ้น เห็น ได้จากมีหลายหน่วยงานของภาครัฐบาลร่วมกันสวมใส่ผ้าไทยหรือผ้าพื้นเมืองสัปดาห์ละหนึ่งวัน ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ให้ผู้สนใจทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ผ้าทอมือ ของชุมชน

อุปสรรค

1. ขาดบุคลากรหรือแรงงานในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือเนื่องจากคนรุ่นใหม่ใน ปัจจุบันไม่นิยมทำงานด้านทอผ้าโดยส่วนใหญ่นิยมทำงานโรงงานในบริเวณใกล้เคียง

2. ขาดความรู้และความเข้าใจในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือเนื่องจากปัจจุบันการ ถ่ายทอดในเรื่องกระบวนการทอผ้ายังมีน้อย

3. ความเจริญทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีในทางที่ผิด ทำให้เดิมที่เคยแต่งกายด้วย ผ้าพื้นบ้านหรือใช้สินค้าภายในชุมชนเปลี่ยนมาเป็นแต่งตัวตามวัฒนธรรมตะวันตกไม่นิยมใช้ผ้า พื้นบ้านมาทำเครื่องแต่งกาย

4. ขาดงบประมาณในการพัฒนาและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ เนื่องจากได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจขาลงและวิกฤตการเมืองในประเทศจากการประท้วงของประชาชน

การวิเคราะห์ชุมชนแท้หรือชุมชนเทียม

ชุมชนมอญบ้านม่วงเป็นชุมชนที่เก่าแก่กว่า 354 ปี ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักที่ทำรายได้ให้กับประชาชนในตำบล โดยมีพืชที่ปลูกกันมากได้แก่ข้าว ไร่ อ้อย ไร่ข้าวโพด ไม้ดอกต่าง ๆ การกลไกกรรม ได้แก่ การเลี้ยงโค เป็ด ไก่ อาชีพรองลงมาคืออาชีพค้าขายและรับจ้าง ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของตำบล เป็นสินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 2549 ประเภทผลิตภัณฑ์ ผ้า เครื่องแต่งกาย ที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนคือ ผ้าทอมือ ของกลุ่มอาชีพผ้ามอญทอมือ ตั้งอยู่เลขที่ 125 หมู่ 5 บ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ของตำบลบ้านม่วงส่วนใหญ่เป็นโบราณสถานที่มีอายุเก่าแก่ของชุมชนมอญประกอบไปด้วย

พระเจดีย์มอญ เป็นเจดีย์ทรงกลมแบบเจดีย์มอญ เจดีย์ประธานมีขนาดใหญ่ตั้งอยู่ภายในเขตกำแพงแก้ว องค์ระฆังรูปทรงคล้ายจอมแห มีการตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นสังวาลและการทาสี ส่วนยอดเป็นปล้อง โฉนขนาดใหญ่ ปลียอดมีลวดลายปูนปั้นประดับ บนสุดมีฉัตรโลหะปักอยู่ เจดีย์บริเวณเป็นเจดีย์ขนาดเล็กจำนวน 3 องค์เรียงกันเป็นแถว ก่ออิฐถือปูนประดับกระเบื้อง ลักษณะรูปทรงคล้ายกับเจดีย์ประธาน แต่บริเวณองค์เจดีย์ไม่มีลวดลายปูนปั้นตกแต่ง

พิพิธภัณฑสถานบ้านวัดม่วง สร้างขึ้นเมื่อปี 2535 และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเสด็จเป็นประธานเปิดเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2536

วัดม่วง เป็นวัดประจำหมู่บ้าน มีพระอุโบสถ หน้าบันปูนปั้นลวดลายเรขาคณิตระบายสีคล้ายรูปมังกร กรอบประตูเขียนเป็นรูปชู้ม บานประตูเป็นไม้ มีภาพเขียนสีเป็นทวารบาลรูปยักษ์ยืนถืออาวุธเหยียบขบถบนสัตว์พาหนะบนผนังด้านหน้าพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรม พระอุโบสถวัดม่วงสร้างขึ้นในปี พ.ศ.2427 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ชุมชนมอญบ้านม่วงถือว่าเป็นชุมชนแท้จริง ที่มีชาวมอญอาศัยอยู่มากที่สุดในประเทศไทย มีการจัดตั้งให้เป็น ศูนย์มอญศึกษา และมีพิพิธภัณฑสถานมอญวัดม่วง จัดแสดงเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมประเพณีมอญกับผู้ที่สนใจเข้าชมและชุมชนมอญบ้านม่วงยังคงมีการสืบทอดเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง รวมทั้งมีความเชื่อ ความเคร่งครัดในพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่ยังคงรักษาไว้มาจวบจนถึงปัจจุบัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ กับปัจจัยด้านส่วนบุคคลและเสนอแนะในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 240 คน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.4 มีเชื้อสายมอญทุกคน มีสถานภาพแต่งงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 74.2 เชื้อสายกลุ่มสมรสส่วนใหญ่มีเชื้อสายมอญ คิดเป็นร้อยละ 82.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 31.7 มีระดับรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.1 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 32.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 4 - 6 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลา 26 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 52.5

1.2 ระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย (Mean = 2.38, S.D = 0.676) เมื่อพิจารณาระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือในแต่ละด้านพบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับน้อยทั้งหมดได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าด้วยกี่กระตุก (Mean = 2.43, S.D = 0.757), ความรู้เกี่ยวกับการย้อมสีผ้า (Mean = 2.43, S.D = 0.745) ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ทอผ้าทอมือ (Mean = 2.34, S.D = 0.843) และความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าทอมือ (Mean = 2.31, S.D = 0.811) ตามลำดับ

1.3 ระดับทุนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย (Mean = 2.44, S.D = 0.615) เมื่อพิจารณาระดับทุนทางสังคมในแต่ละด้านพบว่า ระดับทุนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าระหว่างหมู่บ้านด้วยกัน (Mean = 2.52, S.D = 0.749) และการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าในหมู่บ้านเดียวกัน (Mean = 2.51, S.D = 0.771) และข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกันในชุมชน (Mean = 2.51, S.D = 0.697) ตามลำดับ ระดับทุนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกันระหว่างชุมชน (Mean = 2.46, S.D = 0.742)

1.4 ระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.00, S.D = 0.725) เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในส่วนประสมการตลาดในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด (Mean = 3.36, S.D = 1.086), ด้านราคา (Mean = 2.99, S.D = 0.832), ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Mean = 2.94, S.D = 0.818) และด้านผลิตภัณฑ์ (Mean = 2.70, S.D = 0.593) โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.70, S.D = 0.593) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องมีผ้าจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ (Mean = 3.07, S.D = 0.665) มากที่สุด รองลงมาคือ เลือกใช้วัสดุที่ใช้ทำผ้าทอจากวัตถุดิบธรรมชาติ (Mean = 2.95, S.D = 0.724), การเพิ่มคุณค่า ด้วยบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบถุงที่ใส่สวยงาม (Mean = 2.84, S.D = 0.737) และน้อยที่สุดคือ ได้ออกแบบลวดลายของผ้าทอ (Mean = 1.95, S.D = 1.009) ตามลำดับ

ด้านราคา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.99, S.D = 0.832) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องมีผ้าราคาถูกกว่าที่อื่น (Mean = 3.03, S.D = 0.879) มากที่สุด รองลงมาคือ ได้ทำป้ายบอกราคาชัดเจน (Mean = 3.00, S.D = 0.899), ได้ทำราคามาตรฐานเทียบกับตลาดอื่น (Mean = 2.97, S.D = 0.905) และน้อยที่สุดคือ ได้กำหนดราคาผ้าทอ (Mean = 2.95, S.D = 0.879) ตามลำดับ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.94, S.D = 0.818) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องมีสถานที่จอดรถสะดวกสบาย (Mean = 2.98, S.D = 0.872) มากที่สุด รองลงมาคือ มีพื้นที่จอดรถที่กว้างขวาง

เพียงพอ (Mean = 2.96, S.D = 0.876), อยู่ในทำเลที่มีรถโดยสารประจำทาง (Mean = 2.95, S.D = 0.876) และน้อยที่สุดคือได้เลือกทำเลที่เหมาะสมในการขาย (Mean = 2.88, S.D = 0.855) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.36, S.D = 1.086) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ร้าน เช่น วันออกพรรษา วันสงกรานต์ (Mean = 3.41, S.D = 1.063) มากที่สุดรองลงมาคือ มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ/ใบปลิว เป็นต้น (Mean = 3.38, S.D = 1.128), มีการโฆษณาตัวอย่างสินค้าให้ชมหรือ ทดลองใส่ก่อนซื้อ (Mean = 3.35, S.D = 1.122) และน้อยที่สุดคือมีบริการให้ข้อมูลเพิ่มเติมและรับเรื่องร้องเรียนหลังการขาย (Mean = 3.28, S.D = 1.168) ตามลำดับ

1.5 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของชาวบ้าน หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.96, S.D = 0.617) เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก (Mean = 3.50, S.D = 0.891), ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ (Mean = 3.19, S.D = 0.955) และด้านการมีส่วนร่วมกระทำ (Mean = 2.66, S.D = 0.597) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมคิด (Mean = 2.50, S.D = 0.500) โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.66, S.D = 0.597) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องใส่เสื้อผ้าโดยเป็นผ้าทอจากชุมชน (Mean = 3.42, S.D = 0.854) มากที่สุด รองลงมาคือ ซื้อผ้าทอมือของชุมชน (Mean = 3.29, S.D = 0.923), มีส่วนร่วมในกระบวนการทอผ้า (Mean = 2.59, S.D = 0.977) และน้อยที่สุดคือ เคยทอผ้ามอญทอมือ (Mean = 1.33, S.D = 0.884) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมคิด โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย (Mean = 2.50, S.D = 0.500) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องช่วยปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิตผ้าทอมือให้ดีขึ้น (Mean = 3.20, S.D = 0.833) มากที่สุด รองลงมาคือ ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและราคาถูกที่มีขายทั่วไป (Mean = 3.05, S.D = 0.925), การพัฒนาผ้าทอมือที่ได้จากชุมชนไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าที่สวยงาม (Mean = 2.04, S.D = 0.722) และน้อยที่สุดคือช่วยออกแบบลวดลายผ้าทอมือ (Mean = 1.73, S.D = 0.781) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.50, S.D = 0.891) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องรู้สึกเต็มใจและ

ยินดีที่จะถ่ายทอด ความรู้ในเรื่องการทอผ้า (Mean = 3.69, S.D = 1.101) มากที่สุดรองลงมาคือ รู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจเมื่อคนในครอบครัวไม่สวมใส่ผ้าของชุมชน (Mean = 3.46, S.D = 0.985), รู้สึกไม่พอใจและคอยตักเตือน เมื่อเห็นคนในชุมชนไม่ช่วยกันอนุรักษ์ผ้าของชุมชน (Mean = 3.46, S.D = 0.945) และน้อยที่สุดคือรู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจที่ตนเองไม่มีโอกาสในการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน (Mean = 3.39, S.D = 0.981) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.19 S.D = 0.955) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องสนับสนุนให้ชุมชนมีการทอผ้าเพิ่มมากขึ้น (Mean = 3.44, S.D = 0.980) และแนะนำสั่งสอนสมาชิกในครัวเรือนให้ใช้ผ้าของชุมชน (Mean = 3.44 S.D = 0.944) มากที่สุดรองลงมาคือ เสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน (Mean = 3.42, S.D = 1.098) และน้อยที่สุดคือเข้าร่วมเพื่อวางแผน ค้นคิดปัญหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการทอผ้า (Mean = 2.46 S.D = 1.359) ตามลำดับ

1.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปได้ดังนี้

1.6.1 สมมติฐานที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามเพศ จำแนกตามการมีส่วนร่วม ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดและการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันตามเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม, ด้านการมีส่วนร่วมกระทำและด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างกันตามเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าเพศหญิงมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกมากกว่าเพศชาย

1.6.2 สมมติฐานที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามอายุ จำแนกตามการมีส่วนร่วม ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม, ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ, ด้านการมีส่วนร่วมคิด, ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกและด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างกันตามอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.6.3 สมมติฐานที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามระดับการศึกษา จำแนกตามการมีส่วนร่วม ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ โดยรวม, ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ, ด้านการมีส่วนร่วมคิด, ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกและด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างกันตามระดับการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.6.4 สมมติฐานที่ 4 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ จำแนกตามการมีส่วนร่วม ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ โดยภาพรวม , ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ, ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกและด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ แตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมคิดไม่แตกต่างไปตามความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.6.5 สมมติฐานที่ 5 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามการมีส่วนร่วม ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ โดยภาพรวม , ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ, ด้านการมีส่วนร่วมคิด, ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกและด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของแตกต่างไปตามระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.6.6 สมมติฐานที่ 6 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามสถานภาพสมรส จำแนกตามการมีส่วนร่วม ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ โดยภาพรวม , ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ, ด้านการมีส่วนร่วมคิด, ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกและด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามสถานภาพสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.6.7 สมมติฐานที่ 7 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือโดยรวม แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า จำแนกตามการมีส่วนร่วม ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ โดยภาพรวม , ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ, ด้านการมีส่วนร่วมคิดและด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกแตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของไม่แตกต่างไปตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มทอผ้า (Mean = 3.542) มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตฝ้ามอญทอมือ ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึกมากกว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มทอผ้า (Mean = 3.130)

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วงสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยรัตน์ เดชฤทธิ์ภักดี (2548) ได้ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าที่ประสบความสำเร็จ ตำบลเวียงของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้า สมาชิกกลุ่มทอผ้ามีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาดต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในระดับปัจจัยส่วนประสมการตลาดในแต่ละด้านพบว่า

ด้านผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่าชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในเรื่องผ้าจำนวนเพียงพอต่อความต้องการมากที่สุดรองลงมาคือ เลือกใช้วัสดุที่ใช้ทำผ้าทอจากวัตถุดิบธรรมชาติ, การเพิ่มคุณค่า ด้วยบรรจุภัณฑ์ ในรูปแบบถุงที่ใส่สวยงามและน้อยที่สุดคือ ได้ออกแบบสวคลายของผ้าทอ

ด้านราคา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่าชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในเรื่องผ้าที่ราคาถูกกว่าที่อื่น มากที่สุดรองลงมาคือ ได้ทำป้ายบอกราคาชัดเจน, ได้ทำราคามาตรฐานเทียบกับตลาดอื่นและน้อยที่สุดคือ ได้กำหนดราคาผ้าทอ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่าชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในเรื่องสถานที่จอดรถสะดวกสบาย มากที่สุดรองลงมาคือ มีพื้นที่จอดรถที่กว้างขวาง เพียงพอ, อยู่ในทำเลที่มีรถโดยสารประจำทางและน้อยที่สุดคือ ได้เลือกทำเลที่เหมาะสมในการขาย

ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่าชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ร้าน เช่น วันออกพรรษา วันสงกรานต์ มากที่สุดรองลงมาคือ มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ/ใบปลิว เป็นต้น, มีการโฆษณาตัวอย่างสินค้าให้ชมหรือ ทดลองใส่ก่อนซื้อและน้อยที่สุดคือมีบริการให้ข้อมูลเพิ่มเติมและรับเรื่องร้องเรียนหลังการขาย (Mean = 3.28, S.D = 1.168)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านพบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่า ชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในเรื่องใส่เสื้อผ้าโดยเป็นผ้าทอจากชุมชนมากที่สุดรองลงมาคือ ซื้อผ้าทอมือของชุมชน, มีส่วนร่วมในกระบวนการทอผ้า และน้อยที่สุดคือเคยทอผ้ามอญทอมือ

ด้านการมีส่วนร่วมคิด โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย สามารถอธิบายได้ว่าชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในเรื่องช่วยปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิตผ้าทอมือให้ดีขึ้นมากที่สุดรองลงมาคือ ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและราคาถูกที่มีขายทั่วไป, การพัฒนาผ้าทอมือที่ได้จากชุมชนไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าที่สวยงามและน้อยที่สุดคือช่วยออกแบบสวดลายผ้าทอมือ

ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่า ชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในเรื่องรู้สึกเต็มใจและยินดีที่จะถ่ายทอด ความรู้ในเรื่องการทอผ้ามากที่สุดรองลงมาคือ รู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจเมื่อคนในครอบครัวไม่สวมใส่ผ้าของชุมชน, รู้สึกไม่พอใจและคอยดักเตือน เมื่อเห็นคนในชุมชนไม่ช่วยกันอนุรักษ์ผ้าของชุมชนและน้อยที่สุดคือรู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจที่ตนเองไม่มีโอกาสในการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่าชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในเรื่องสนับสนุนให้ชุมชนมีการทอผ้าเพิ่มมากขึ้นและแนะนำสั่งสอนสมาชิกในครัวเรือนให้ใช้ผ้าของชุมชน มากที่สุดรองลงมาคือ เสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์ผ้าของชุมชนและน้อยที่สุดคือเข้าร่วมเพื่อวางแผน คำนึงปัญหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการทอผ้า

3. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงด้านต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาระดับความรู้เกี่ยวกับ

กระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อยทั้งหมดได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าด้วยกี่กระตุก, ความรู้เกี่ยวกับการย้อมสีผ้า, ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องที่ใช้ทอผ้าทอมือและความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอผ้าทอมือ ดังนั้นควรปรับปรุงในเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผ้าผืนทอมือ ควรมีการเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นสำหรับผู้สนใจได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้มีการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง

ทุนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา ระดับทุนทางสังคมในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อยได้แก่ ข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกันระหว่างชุมชน, การช่วยเหลือกันระหว่างชุมชนและการช่วยเหลือกันภายในชุมชน ดังนั้นควรปรับปรุงในเรื่องการช่วยเหลือกันภายในชุมชนและระหว่างชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในเรื่องกระบวนการผลิตผ้าผืนทอมือ

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา ระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด ในแต่ละด้านพบว่า

ด้านผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่า การเพิ่มคุณค่า ด้วยบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบถุงที่ใส่สวยงามและได้ออกแบบลวดลายของผ้าทออยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นควรปรับปรุงในเรื่องบรรจุภัณฑ์ที่ใส่ผ้าทอควรออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ใส่ให้มีลักษณะที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ของตำบลบ้านม่วงและในการออกแบบลวดลายของผ้าทอควรให้โอกาสชาวบ้านได้แสดงความสามารถในการออกแบบลวดลายของผ้าและในการออกแบบให้มีมีความสวยงามและเป็นที่ต้องการของตลาด โดยอาจจะสำรวจความต้องการลวดลายของลูกค้าก่อนที่จะผลิตและวางจำหน่ายสู่ตลาด

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

ด้านราคา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่า ราคามาตรฐานเทียบกับตลาดอื่นและได้กำหนดราคาผ้าทออยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นควรปรับปรุงในเรื่องการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการกำหนดราคาโดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดราคาขายและราคาที่ขายจะต้องเป็นราคามาตรฐานสามารถแข่งขันในตลาดของผ้าทอได้

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในทำเลที่มีรถโดยสารประจำทางและได้เลือกทำเลที่เหมาะสมในการขายน้อยที่สุด ดังนั้นควรปรับปรุงในเรื่องร้านที่จำหน่ายผ้าทอจะต้องอยู่ในสถานที่ที่มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่าน

ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ พบว่า มีการโฆษณาตัวอย่างสินค้าให้ชมหรือทดลองใส่ก่อนซื้อและน้อยที่สุดคือมีบริการให้

ข้อมูลเพิ่มเติมและรับเรื่องร้องเรียนหลังการขาย ดังนั้นควรปรับปรุงหาช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้สินค้าผ้าทอเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางซึ่งจะมีผลดีต่อยอดขายสินค้า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละด้านพบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมกระทำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการทอผ้าและเคยทอผ้ามอญทอมืออยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นควรหาแนวทางการสร้างความร่วมมือในกลุ่มอาชีพและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก รวมถึงการสร้างความร่วมมือกันภายในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นกลุ่มที่เข้มแข็งและมีศักยภาพสามารถขยายงานออกไปให้มีความทันสมัยตรงกับความต้องการของตลาด

ด้านการมีส่วนร่วมคิด โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า การพัฒนาผ้าทอมือที่ได้จากชุมชนไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าที่สวยงามและช่วยออกแบบลวดลายผ้าทอมืออยู่ในระดับน้อยน้อยที่สุด ดังนั้นควรคนในชุมชนควรร่วมมือกันสนับสนุนส่งเสริมอาชีพการผลิตผ้าทอเพื่อให้กลุ่มผ้ามอญมีศักยภาพในด้านกำลังการผลิตเพื่อให้สามารถนำผ้าทอที่ได้พัฒนาไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สวยงาม เช่น ตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป หรือ ตัดเย็บเป็นปลอกหมอน หมอนอิง ม่านหน้าต่างกล่องใส่กระดาษทิชชู ตักตจากผ้า อื่น ๆ เป็นการเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง

ด้านการมีส่วนร่วมรู้สึก โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า รู้สึกไม่พอใจและคอยดักเตือน เมื่อเห็นคนในชุมชนไม่ช่วยกันอนุรักษ์ผ้าของชุมชน และรู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจที่ตนเองไม่มีโอกาสในการอนุรักษ์ผ้าของชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นควรสนับสนุนให้คนในชุมชนสวมใส่ผ้าทอที่ทอขึ้นจากภายในชุมชนเพื่อเป็นการสนับสนุนและอนุรักษ์ผ้าทอของชุมชน

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ด้านการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า เสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์ผ้าทอและการเข้าร่วมเพื่อวางแผน คำนึงปัญหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการทอผ้าน้อยที่สุด ดังนั้นควรให้รัฐบาลและคนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลวดลายการทอผ้าแบบเดิมให้คงอยู่กับชุมชนและร่วมกันคิดค้นลวดลายผ้าใหม่ ๆ เพื่อเป็นการสร้างจุดเด่นให้สินค้า เพิ่มทางเลือกในการใช้งานเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า

4. ข้อเสนอแนะ ในการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรศึกษาในการสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับการสอนกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของตำบลบ้านม่วง เพื่อให้ชาวบ้านและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้และเป็นการพัฒนาความรู้ในเรื่องการผลิตผ้ามอญทอมือให้สามารถแข่งขันกับตลาดได้

4.2 ควรศึกษาความต้องการตลาดของผ้าทอมือจากลูกค้า เพื่อนำเพื่อนำผลงานวิจัยไปปรับปรุงในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

4.3 ควรศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์และสืบสานงานผ้าทอมือของตำบลบ้านม่วง เพื่อทราบแนวทางในการอนุรักษ์และสืบสานงานผ้าทอของตำบลบ้านม่วง ให้สืบทอดดำรงอยู่ในชุมชนต่อไปอย่างยั่งยืน

4.4 ควรศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาการผลิตผ้ามอญทอมือให้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้อย่างยั่งยืน

4.5 ควรศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการผลิตผ้าทอที่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

4.6 ควรศึกษาถึงแนวทางการขยายตลาดของผ้ามอญทอมือให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

บรรณานุกรม

จิระพัชร คุเลิศตระกูล. “ความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เทศบาลตำบล
ลูกแก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2550.

ชัยรัตน์ เดชฤทัยภักดี. “การดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าที่ประสบความสำเร็จตำบลเวียงของ อำเภอ
เมือง จังหวัดลำพูน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา ส่งเสริมการเกษตร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

ไทยตำบล คอท.คอม. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2553. เข้าถึงได้จาก
<http://www.thaitambon.com/tambon/tprdsdesc.asp?Prod=9474132840&ID=700510&SME=947413272>

นพพร พวงสมบัติ. “กระบวนการเรียนรู้ของผู้ผลิตผ้าทอขึ้นต้นจาก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
เพื่อรักษาและสืบทอดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ท่ามกลางบริบทสังคมบริโภคนิยม.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

นัยรัตน์ เหลี่ยมวานิช. “กระบวนการเรียนรู้ การรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีผู้
ประกอบอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

บัวพันธ์ พรหมพักพิง และสุวิทย์ ชีรสาดศรี, บรรณาธิการ. “ทุนทางสังคม : มรดกเก่าจะนำเราไป
รอดจริงหรือ.” เอกสารสรุปผลการสัมมนา ขอนแก่น : ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.(อัครานา)

ปานิ เดชวิทย์ยาพร. ผ้าไทยกับวิถีชีวิตของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : เอส เอ็ม เอ ธุรกิจและการ
พิมพ์ จำกัด, (2548).

ประเวศ วะสี. ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคมและศีลธรรม. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2541.

พรพรรณ คำมัน. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกรนำไสได้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2550.

พระวี สีเหลืองสวัสดิ์. “การศึกษาทุนทางสังคมจากมุมมองแบบไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545.

พิบูล ทีปะปาน. หลักการตลาด. กรุงเทพฯ:เชลโล่การพิมพ์, 2534.

_____. หลักการตลาดยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิก, 2545.

พิสมัย เกิดผล. “การบริหารการพัฒนาหลักสูตรทอผ้าขึ้นต้นจกบ้านหาดเลี้ยว โดยใช้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรดิตถ์, 2547.

ภัทริน กุสุพลนนท์. “การทอผ้าไทลื้อกลุ่มแม่บ้าน บ้านธาตุสบแวน อําเภอเชียงคํา จังหวัดพะเยา.”
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ภาณุพงศ์ ข้างจะงาม. “การอนุรักษ์ผ้าทอต้นจกของชาวพวน ตำบลหาดเลี้ยว อําเภอศรีสะเกษ
จังหวัดสุโขทัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. ลุ่มน้ำแม่กลอง พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์แชน พริ้นท์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, 2536.

มัทนา ไชยจิตต์. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอผ้า อําเภอ
ชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.

วรุณี โรมรัตน์พันธ์. ทุนทางสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2548.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: วิสิทธิ์พัฒนา, 2538.

_____. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, 2539.

_____. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซท์เคส, 2541.

_____. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสาร, 2546.

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี. “หลักสูตร ผู้นำระดับพื้นฐาน (ผู้นำการพัฒนา) ตามโครงการ
พัฒนาศักยภาพนักจัดการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2552.”

สมจิตร ล้วนจำเริญ. “การตลาดอุตสาหกรรม.” กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราม
คำแหง, 2527.

สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง. ลักษณะทั่วไป [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม
2553. เข้าถึงได้จาก [http://www.nongkhlaicity.go.th/center/website/management/
website_dragdrop/index_menu.php?site=509&page_id=9261&control=](http://www.nongkhlaicity.go.th/center/website/management/website_dragdrop/index_menu.php?site=509&page_id=9261&control=)

สุดาดวง เรืองรุจิระ. หลักการตลาด.พิมพ์ครั้งที่ 9.กรุงเทพฯ:สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

วิทยาเขต เทคนิคกรุงเทพมหานคร , 2543.

สุธรรม รัตนโชติ. การวิจัยเชิงพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์ท็อป จำกัด, 2551.

_____. “การสร้างพลังพนักงาน (Employee empowerment).” เอกสารประกอบวิชา761506 การจัดการทุนทางสังคม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต สารสนเทศเพชรบุรี, 2550.(อัดสำเนา)

_____. “ทุนทางสังคม.” เอกสารประกอบวิชา 761506 การจัดการทุนทางสังคม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2550.(อัดสำเนา)

_____. “การวิเคราะห์กระบวนการ.” คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2550.(อัดสำเนา)

สุธีญา สุวรรณมงคล. “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการทอผ้ายกดอ จังหวัดลำพูน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

เสรี พงศ์พิศ. กองทุนหมู่บ้าน สวัสดิการชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไทย, 2544.

อเนก นาคะบุตร. ทุนทางสังคมและประชาสังคมในเมืองไทย. กรุงเทพฯ : สำนักกองทุนเพื่อสังคม, 2545.

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ภาคผนวก

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

ภาคผนวก ก

ประวัติความเป็นมาและวิธีการถ่ายทอดการผลิตผ่านอณูทอมือ

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประวัติความเป็นมาและวิธีการถ่ายทอดการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญตำบลบ้านม่วง
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 17 แสดงผ้ามอญทอมือของชุมชนบ้านม่วง

การถ่ายทอดวิธีการผลิตผ้ามอญทอมือในอดีต

จากการสอบถามชาวบ้าน ตำบลบ้านม่วง ถึงประวัติความเป็นมาของการทอผ้า ทำให้ทราบว่าในอดีต การทอผ้ามอญทอมือ จะทอกันตามบ้าน ซึ่งเกือบทุกบ้านจะมีกี่ซัดหรือ หูกสำหรับทอผ้าวางไว้ได้ดูบ้านผู้ที่ทอผ้าส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ใช้เวลาว่างจากการทำมาทอผ้า ซึ่งงานทอผ้าเป็นงานเฉพาะของผู้หญิง การทอผ้าทอเพื่อใช้สอยในครัวเรือน หรือใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา การทอผ้ามอญทอมือ เริ่มมีมาตั้งแต่เมื่อไร ไม่มีใคร ทราบ แต่จากการสอบถามชาวบ้านตอบตรงกันว่าเกิดมาก็เห็นแล้ว กระบวนการถ่ายทอดการทอผ้าไม่มีการเขียนไว้เป็นตำรา อาศัยการถ่ายทอดด้วยความจำ และความชำนาญเป็นหลัก โดยมารดาเป็นผู้สอนให้กับบุตร หรือ เรียนรู้การทอผ้าโดยเฝ้าสังเกตการทำงานของ ยาย น้ำ หรือพี่สาว การทอผ้าใช้กี่ซัด เป็นเครื่องมือในการทอ การเตรียมเส้นด้ายที่นำมาทอ ได้มาจากคั้นฝ้ายที่ปลูกกันเอง การย้อมสีใช้สีที่ได้จากธรรมชาติ เช่น สีจากเปลือกไม้ หรือส่วนประกอบของไม้จากธรรมชาติ ในปัจจุบันไม่มีการปลูกฝ้ายเพื่อทอผ้าแล้ว ในการทอต้องอาศัยความชำนาญและความประณีต รูปแบบการทอได้พยายามรักษารูปแบบการวิธีการที่ได้รับการสอนสืบต่อ ๆ กันมา เอาไว้อย่างเคร่งครัด รวมถึงมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองอย่างเด่นชัด ดังจะเห็นได้จากสีสันสดใส และลวดลายของผ้ามอญทอมือ ที่ยังคงทอในรูปแบบ

ลวดลายเดิม ๆ ที่ได้รับสืบทอดมาจากบรรพชน สะท้อนอัตลักษณ์ของความเป็นมอญ และความยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างเคร่งครัด

ภาพที่ 18 แสดงคันท่อฟ้าที่ทอกันตามบ้าน

การถ่ายทอดการผลิตผ้ามอญทอมือในปัจจุบัน

การทอผ้ามอญทอมือ ได้มีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มผ้ามอญทอมือ โดยประธานกลุ่ม ซึ่งเป็นข้าราชการในขณะนั้น เล็งเห็นความสำคัญของผ้ามอญทอมือ จึงได้จัดตั้งกลุ่มผ้ามอญทอมือ ขึ้นในรูปแบบของสหกรณ์ แต่มีปัญหาในการดำเนินงาน จึงได้หยุดดำเนินการในรูปของสหกรณ์ ลงไป ปัจจุบันกลุ่มผ้ามอญทอมือ ได้มีการรวมตัวกันใหม่ ในนามกลุ่มอาชีพผ้ามอญทอมือ ดำเนินการ โดยคุณ จำเนียร แยม่อม ประธานกลุ่ม จัดตั้งโดยมีสมาชิกจำนวน 25 คน ปัจจุบัน เหลือสมาชิกจำนวน 12 คน เป็นผู้หญิงทั้งหมด เป็นการรวมกลุ่มกันของผู้ที่มีความต้องการจะอนุรักษ์ผ้ามอญทอมือให้คงอยู่สืบไป รวมถึงการสร้างงาน สร้างอาชีพให้คนในชุมชน ในช่วงแรก คุณจำเนียรฯ ได้ไปเรียนวิธีการทอผ้าด้วยกี่กระตุก และกลับมาสอนสมาชิกภายในกลุ่ม ปัจจุบัน คุณจำเนียรฯ ยังได้ทำหน้าที่เป็นวิทยากร สอนการทอผ้าให้กับเด็กนักเรียนของ โรงเรียนวัดม่วง โดยสอนในทุกวันจันทร์ของสัปดาห์ สำหรับสถานที่ใช้เป็นที่ทำการของกลุ่มอาชีพผ้ามอญทอมือ ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดม่วง เป็นอาคารเรียนและโรงอาหารของนักเรียนอนุบาลโรงเรียนวัดม่วงที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว นำมาพัฒนาเป็นสถานที่ตั้งของกลุ่มผ้ามอญทอมือ ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่โดยไม่คิดค่าเช่า ผ้ามอญทอมือที่ทอได้นำมาจำหน่าย ให้กับชาวมอญตำบลบ้านม่วง และชาวมอญในตำบลใกล้เคียง หากมีสินค้ามากพอก็จะส่งไปจำหน่ายยังชาวมอญในจังหวัดใกล้เคียง

เช่น จังหวัดปทุมธานี และสมุทรปราการ หรือเป็นการทอตามคำสั่งซื้อ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการจำหน่ายภายในพื้นที่ ตำบลบ้านม่วงและตำบลใกล้เคียงเท่านั้น เนื่องจากผลิตได้ไม่เพียงพอกับความ ต้องการ เนื่องจากผู้ทอผ้ามีจำนวนน้อย รูปแบบในการทอได้พัฒนาจากการใช้กี่ซัด มาเป็นใช้กี่ กระตุก ซึ่งสามารถทอได้เร็วกว่าที่ซัดแบบเดิม

ภาพที่ 19 แสดงการทอผ้าด้วยกี่กระตุก ของกลุ่มฟ้ามอญทอมือในปัจจุบัน

วัตถุดิบที่ใช้ในการทอ

ในอดีตปลูกฝ้ายเองเพื่อใช้ในการทอ ปัจจุบันไม่มีการปลูกฝ้ายแล้ว จึงหันมาใช้วัตถุดิบที่เรียกว่า ไหมประดิษฐ์ ที่หาได้ง่ายกว่าใยฝ้าย อีกทั้งมีลักษณะพิเศษกว่าคือ มีสีสดใสได้ มีความมันวาวคล้ายผ้าไหม สีไม่ตก เมื่อทอเป็นผืนผ้าแล้ว การดูแลรักษาจะง่ายกว่า ผ้าที่ทอจากฝ้าย แต่มีข้อด้อย คือ ไม่ซับเหงื่อ ไหมประดิษฐ์ที่นำมาเป็นวัตถุดิบในการทอผ้า ซื่อจากตำบลหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี โดยคุณจำเนียร แยม่อม ประธานกลุ่มฟ้ามอญทอมือ จะเป็นผู้เดินทางไปเลือกซื้อด้วยตนเองพร้อมกับสมาชิกของกลุ่มทอผ้า เพื่อเลือกสีไหมประดิษฐ์ที่จะนำมาใช้ในการทอ อีกทั้งได้มีการนำผ้าที่ทอได้ไปฝากจำหน่าย ณ กลุ่มทอผ้าตำบลหนองขาว รวมถึงรับสินค้าของตำบลหนองขาว เช่น ผ้าขาวม้า ผ้าไหม มาจำหน่ายในตำบลบ้านม่วงเพื่อเพิ่มทางเลือกในการใช้งาน และเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันอีกด้วย

ภาพที่ 20 แสดงไหมประดิษฐ์ที่ปั่นหลอดเสร็จเรียบร้อยแล้วพร้อมที่จะนำไปทอ

อุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า

จากเดิมที่ใช้กี่ซัดทอผ้า ปัจจุบัน กลุ่มฝ้ายมอญทอมือได้พัฒนาการทอผ้ามาใช้ก๊อกระตุก ซึ่งสามารถทอได้เร็วกว่าที่ซัดแบบเดิม โดยมีก๊อกระตุกจำนวน 10 หลัง ในการทอผ้า 1 ผืน ใช้เวลาประมาณ 1 วัน หากเป็นผ้าขาวม้าทอได้ประมาณ 2 ผืนต่อวัน หากสมาชิกกลุ่มทอผ้าทอผ้าพร้อมกัน จำนวน 10 คนต่อวัน กลุ่มทอผ้าจะสามารถผลิตฝ้ายมอญทอมือ ได้ประมาณ 10 – 12 ผืนต่อวัน

แรงงาน

ผู้ทำหน้าที่ทอผ้า คือ สมาชิกกลุ่มฝ้ายมอญทอมือตำบลบ้านม่วงซึ่งเป็นผู้หญิงทั้งหมด ใช้เวลาว่างจากการทำนามาทอผ้า โดยใครว่างเมื่อไหร่ก็จะมาทอผ้าเป็นอาชีพเสริม เพื่อหารายได้อีกทางหนึ่ง

เงินทุน

เงินลงทุนในการทอผ้าเป็นการรวบรวมเงินลงทุนของสมาชิกภายในกลุ่ม แล้วแต่ใครจะลงทุนเท่าไรก็ได้ โดยสิ้นปีรายได้ที่ได้จากการทอและจำหน่ายผ้า จำนวน 12% จะนำมาเป็นเงินปันผลสมาชิกจำนวน 10% อีก 2% นำไปพัฒนากลุ่มอาชีพฝ้ายมอญทอมือ รวมถึงสมาชิกสามารถขอกู้เงินจากกลุ่ม คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 12%

กรรมวิธีในการทอผ้าฝ้ายมอญทอมือ

คือ นำวัตถุดิบที่เป็นเส้นใยสังเคราะห์หรือที่เรียกว่า ไหมประดิษฐ์ เลือกโทนสีที่จะใช้ทอเป็นผ้า ซึ่งจะเน้นสีสันสดใส(แม่สี) ตามรูปแบบของฝ้ายมอญ ผ่านกระบวนการ การกรอผ้า การ

ผลิตหลอด การคั่นด้าย การร้อยพินหวี การหวีด้าน การเก็บตะกอ และนำไปทอด้วยกี่ซัดหรือ กี่กระตุก ซึ่งฝ้ายมอญทอมือของชาวมอญตำบลบ้านม่วง แบ่งเป็น ชนิดใหญ่ ๆ ได้ 5 ชนิด คือ ฝ้ายโสร่ง ฝ้ายชัน ฝ้ายกดอก ฝ้ายฝ้ายสำหรับตัดเสื้อ และฝ้ายขาม้า

1. การกรอด้ย คือ การนำด้ายจากขดที่เป็นใจใหญ่ ๆ มากรอใส่หลอด อุปกรณ์ที่ใช้ในการกรอด้ย คือ ไนกับกระวัง โดยจะนำใจด้ายใส่กระวัง ดึงปลายด้ายไปพันหลอดใหญ่ที่อยู่ปลายของไน เมื่อหมุนไนหลอดด้ายจะหมุนตาม ดึงด้ายจากขดที่พันอยู่ในกระวังเข้าม้วนจนเต็มหลอด

ภาพที่ 21 แสดงกระวังที่ใช้กรอด้ย

2. การคั่นด้าย เป็นการนำเอาเส้นด้ายจัดเรียงให้มีความกว้างเท่ากับหน้าฝ้าย และมีความยาวตามที่ต้องการ การคั่นด้ายเป็นขั้นตอนที่สามารถกำหนดขนาดฝ้ายตามต้องการ โดยนำหลอดด้ายไปใส่ไม้คั่น ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญในการคั่นด้าย ส่วนแรกใช้เป็นตัวยึดหลอดแต่ละหลอดให้จัดเรียงด้ายตามลวดลายที่ต้องการ จากนั้นสาวเส้นด้ายจากแต่ละหลอดมารวมกัน โยงไปที่เสาของไม้คั่น ส่วนที่สอง เพื่อทำเป็นม้วนใหญ่

3. การร้อยพินหวี คือ การนำปลายเส้นด้ายที่คั่นเสร็จแล้วมาร้อยใส่ช่องของพิม วิธีร้อยพินหวีทำโดยนำด้ายร้อยที่ริมสุดของพิม 1 เส้น ต่อจากนั้นร้อยช่องถัดมาโดยใส่ 2 เส้น และร้อยช่องต่อ ๆ ไป ใส่ช่องละ 2 เส้น จนกระทั่งถึงริมสุดอีกด้านหนึ่งของพิม โดยช่องสุดท้ายให้ใส่ด้าย 1 เส้น เช่นเดียวกับช่องเริ่มต้น รวมจำนวนด้ายที่ร้อยในช่องพิม ประมาณ 1,008 เส้น

ภาพที่ 22 แสดงภาพการร้อยพันหวี

4. การหวีด้าย การหวีด้ายเริ่มที่ นำด้ายที่ผ่านการด้นเส้นและร้อยพันหวีแล้ว มาจึงตามความยาวของม้าหวี จึงด้ายให้ตั้ง โดยมีไม้เบรกดึงไว้ไม่ให้เคลื่อน การหวีด้ายจะใช้หวีซึ่งทำจากเส้นตาล หวีตามเส้นด้ายเพื่อให้เส้นด้ายไม่ม้วนพันกัน ทำให้เส้นด้ายตั้งเรียบ การหวีด้ายบนม้าหวีจะนำไปพร้อมกับการม้วนด้ายเป็นม้วนใหญ่

ภาพที่ 23 แสดงการหวีด้าย

5. การเก็บตะกอ การเก็บตะกอ เป็นขั้นตอนต่อจากการหวีด้าย ซึ่งจะยกม้วนด้ายขนาดใหญ่มาไว้ที่ที่ เรียกว่า การขึ้นกี่ เมื่อนำด้ายขึ้นกี่เสร็จเรียบร้อยแล้วก็เก็บตะกอเส้นด้ายเตรียมทอ ตะกอเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการทอผ้า มีลักษณะเป็นเชือกที่พันโยงกันเหมือน เลข 8 ตรงกลางสำหรับร้อยด้ายยืน หรือสับด้ายยืน ที่ใช้สับด้ายยืนจะต้องมีอย่างน้อย 2 ชุด หรือ 2 ดับ การเก็บตะกอ ก็เพื่อเป็นการแยกเส้นด้ายยืนสลัดกันไป เมื่อสับตะกอหนึ่งครั้งก็จะเกิดช่องว่างเพื่อให้สอดด้าย ซึ่งเป็นลวดลายที่ต้องการ

ภาพที่ 24 แสดงตะกอเขาที่เก็บเรียบร้อยแล้วพร้อมจะยกขึ้นกี่

ชนิดและรูปแบบของผ้ามอญทอมือ ผ้ามอญทอมือตำบลบ้านม่วง แบ่งเป็น 5 ชนิด คือ ผ้าโสร่ง ผ้าจีน ผ้ายกดอก ผ้าขาวม้า ผ้าตัดเสื้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผ้าโสร่ง เป็นผ้าหนึ่งของผู้ชายชาวมอญ รูปแบบการทอจะมีลักษณะเป็นตาหมากรุก มีสีสันสดใส ทอได้หลายสี ที่นิยมจะมีโทนสีแดง โทนสีเขียว โทนสีม่วง และโทนสีอื่น ๆ ซึ่งเปลี่ยนสีไปตามสีด้ายที่นำมาทอ ส่วนรูปแบบของลายยังคงเป็นตาหมากรุกเสมอ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของผ้าโสร่งมอญ ผ้าโสร่งมอญ มีลักษณะเป็นผ้าหน้ากว้าง ผ้าทอ 1 ฟืนความยาว 2.20 เมตร ใช้เวลาในการทอ 1 ฟืน ระยะเวลา 1 วัน ราคาจำหน่ายฟืนละ 300.-บาท

ภาพที่ 25 แสดงผ้าไตร่มมอญ

2 ฟাঁซัน เป็นผ้าถุงของผู้หญิงชาวมอญ ลักษณะของผ้าซัน 1 ฟัน จะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ หัวซัน ตัวซัน และตีนซัน

หัวซัน คือ ส่วนบนของผ้าซัน ส่วนมากมักจะเป็นผ้าทอสีดำ

ตัวซัน คือ ส่วนกลางของผ้าซัน จะทอด้วยผ้าลาย สี สัน สดใส เช่น สีฟ้า น้ำทะเล สีม่วง

ตีนซัน คือ ส่วนปลายของผ้าซัน ใช้ผ้าทอสีดำ

ผ้าซันมอญ มีลักษณะเป็นผ้าหน้ากว้าง ผ้าทอ 1 ฟัน ความยาว 2.20 เมตร ใช้เวลาในการทอ 1 ฟัน ระยะเวลา 1 วัน ราคาจำหน่ายผืนละ 270.- บาท

ภาพที่ 26 แสดงผ้าซันมอญ

3. ผ้ายกดอก ผ้าลายปักนก ผ้าลายसान ใช้เป็นผ้าสำหรับตัดเสื้อ ใส่ได้ทั้งหญิง ชาย
หน้ากว้างขนาด 40 นิ้ว จำหน่ายราคาเมตรละ 250.-บาท ขนาดหน้ากว้าง 29 นิ้ว จำหน่ายราคา
เมตรละ 125.-บาท

ภาพที่ 27 แสดงผ้ายกดอก

ภาพที่ 28 แสดงผ้าลายปักนก

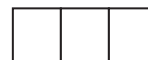
ภาพที่ 29 แสดงการแต่งกายของชาวมอญตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 30 แสดงการแต่งกายของชาวมอญ

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง:

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีซึ่งจะนำมาประมวลรวบรวมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมการตลาดต่อการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วม

ผู้ศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณ ในความกรุณาอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง

นางพิมลพร วจินเทพินทร์

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาการประกอบการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ศึกษาวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ท่านเลือก

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. น้อยกว่า 20 ปี 2. 21-35 ปี
 3. 36-50 ปี 4. 50 ปีขึ้นไป

3. ท่านมีเชื้อสาย

1. ไทย 2. จีน
 3. ลาว 4. ขวน (โยนก)
 5. เขมร 6. กะเหรี่ยง
 7. มอญ 8. อื่น ๆ (ระบุ)

4. สถานภาพ

1. โสด 2. แต่งงานแล้ว
 3. หย่าร้าง 4. แยกกันอยู่
 5. ท้าย 6. อื่น ๆ (ระบุ)

5. คู่สมรสของท่านมีเชื้อสาย (หากโสดให้ข้ามไปทำข้อ 6)

1. ไทย 2. จีน
 3. ลาว 4. ขวน (โยนก)
 5. เขมร 6. กะเหรี่ยง
 7. มอญ 8. อื่น ๆ (ระบุ)

สำหรับนักศึกษา

1

2

3

4

5

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

สำหรับผู้ศึกษา

6. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช 4. อนุปริญญา/ปวส.
 5. ปริญญาตรี 6. สูงกว่าปริญญาตรี
 7. อื่น ๆ (ระบุ)

 6

7. รายได้ต่อเดือน

1. น้อยกว่า 20,000 บาท 2. 20,001 - 30,000 บาท
 3. 30,001 - 40,000 บาท 4. 40,001 - 50,000 บาท
 5. 50,000 บาทขึ้นไป

 7

8. อาชีพ

1. เกษตรกรรม 2. รับจ้างทั่วไป
 3. รับราชการ 4. พนักงานบริษัทเอกชน
 5. อื่น ๆ (ระบุ)

 8

9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

1. 1-3 คน 2. 4-6 คน
 3. 7-9 คน 4. 10 คนขึ้นไป

 9

10. ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันท่านอาศัยมาเป็นระยะเวลากี่ปี

1. 1-5 ปี 2. 6-10 ปี
 3. 11-15 ปี 4. 16-20 ปี
 5. 21-25 ปี 6. 26 ปีขึ้นไป

 10

11. การเป็นสมาชิกของกลุ่มทอผ้า

1. เป็น 2. ไม่เป็น

 11

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้ศึกษา
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต ผ้าทอมือ						
12. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ใน การทอผ้าทอมือ	5	4	3	2	1	☐ 12
13. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการ ทอผ้าทอมือ	5	4	3	2	1	☐ 13
14. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทอ ผ้าในกี่กระตุก	5	4	3	2	1	☐ 14
15. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการย้อมสีผ้าใน การทอผ้า	5	4	3	2	1	☐ 15
ทุนทางสังคม						
16. ท่านมีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับ การทอผ้าในหมู่บ้านเดียวกัน	5	4	3	2	1	☐ 16
17. ท่านมีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับ การทอผ้าระหว่างหมู่บ้านด้วยกัน	5	4	3	2	1	☐ 17
18. ท่านมีข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกัน ในชุมชน	5	4	3	2	1	☐ 18
19. ท่านมีข้อตกลงหรือกฎระเบียบที่ทำกัน กันระหว่างชุมชน	5	4	3	2	1	☐ 19

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้ศึกษา
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
ด้านผลิตภัณฑ์						
20. ท่านได้ออกแบบลวดลายของผ้าทอ	5	4	3	2	1	☐ 20
21. ท่านมีการเพิ่มคุณค่า ด้วยบรรจุภัณฑ์ ในรูปแบบถุงที่ใส่สวยงาม	5	4	3	2	1	☐ 21
22. ท่านเลือกใช้วัสดุที่ใช้ทำผ้าทอจาก วัตถุดิบธรรมชาติ	5	4	3	2	1	☐ 22
23. มีผ้าจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	5	4	3	2	1	☐ 23
ด้านราคา						
24. ท่านได้กำหนดราคาผ้าทอ	5	4	3	2	1	☐ 24
25. ท่านได้ทำป้ายบอกราคาชัดเจน	5	4	3	2	1	☐ 25
26. ได้ทำราคามาตรฐานเทียบกับที่อื่น	5	4	3	2	1	☐ 26
27. ท่านมีผ้าที่ราคาถูกลงกว่าที่อื่น	5	4	3	2	1	☐ 27
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย						
28. ท่านได้เลือกทำเลที่เหมาะสมใน	5	4	3	2	1	☐ 28
29. ท่านมีสถานที่จอดรถสะดวกสบาย	5	4	3	2	1	☐ 29
30. อยู่ในทำเลที่มีรถโดยสารประจำ	5	4	3	2	1	☐ 30
31. ท่านมีพื้นที่จอดรถที่กว้างขวาง เพียงพอ	5	4	3	2	1	☐ 31

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้ศึกษา
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
ด้านการส่งเสริมการตลาด						
32. ได้มีการโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์ ทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ/ ใบปลิว ฯลฯ	5	4	3	2	1	☐ 20
33. มีบริการให้ข้อมูลเพิ่มเติมและรับ เรื่องร้องเรียนหลังการขาย	5	4	3	2	1	☐ 21
34. มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ ประชาสัมพันธ์ร้าน เช่น วันออก พรรษา วันสงกรานต์	5	4	3	2	1	☐ 22
35. มีการโฆษณาตัวอย่างสินค้าให้ชม หรือทดลองใส่ก่อนซื้อ	5	4	3	2	1	☐ 23

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือของ
ชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้ศึกษา
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
การมีส่วนร่วมกระทำ						
36. ท่านใส่เสื้อผ้าโดยเป็นผ้าทอจาก ชุมชน	5	4	3	2	1	☐ 36

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้ศึกษา
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
37. มีส่วนร่วมในกระบวนการทอผ้า	5	4	3	2	1	☐ 37
38. ท่านซื้อผ้าทอมือของชุมชน	5	4	3	2	1	☐ 38
39. ท่านเคยทอผ้ามอญทอมือ	5	4	3	2	1	☐ 39
การมีส่วนร่วมคิด						
40. ท่านช่วยออกแบบลวดลายผ้าทอมือ	5	4	3	2	1	☐ 40
41. ท่านมีส่วนช่วยปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิตผ้าทอมือให้ดีขึ้น	5	4	3	2	1	☐ 41
42. ท่านลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและราคาถูกที่มีขายทั่วไป	5	4	3	2	1	☐ 42
43. ท่านช่วยในการพัฒนาผ้าทอมือที่ได้จากชุมชนไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าที่	5	4	3	2	1	☐ 43
การมีส่วนร่วมรู้สึก						
44. ท่านรู้สึกเต็มใจและยินดีที่จะ	5	4	3	2	1	☐ 44
45. ท่านรู้สึกไม่พอใจที่ตนเองไม่มีโอกาสในการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน	5	4	3	2	1	☐ 45
46. ท่านรู้สึกไม่พอใจและคอยตักเตือนเมื่อเห็นคนในชุมชนไม่ช่วยกัน	5	4	3	2	1	☐ 46
47. รู้สึกไม่พอใจหรือไม่สบายใจเมื่อคนในครอบครัวไม่สวมใส่ผ้าของ	5	4	3	2	1	☐ 47
การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ						
48. ท่านสนับสนุนให้ชุมชนมีการทอผ้าเพิ่มมากขึ้น	5	4	3	2	1	☐ 48

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้ศึกษา
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
49. ท่านเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์ผ้าของชุมชน	5	4	3	2	1	☐ 49
50. ท่านแนะนำ สิ่งสอนสมาชิกในครัวเรือนให้ใช้ผ้าของชุมชน	5	4	3	2	1	☐ 50
51. ท่านเข้าร่วมเพื่อวางแผน ค้นคิดปัญหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการทอผ้า	5	4	3	2	1	☐ 51

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของตำบลบ้านม่วง

คำชี้แจง กรุณาระบุปัญหา อุปสรรค พร้อมเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ ของตำบลบ้านม่วง

1. ท่านประสบปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ หรือไม่ว่าอย่างใด อธิบาย

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

2. ท่านเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ อย่างไร อธิบาย

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตฝ้ายมอญทอมือ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q12	7.4333	3.4954	.8666	.8583
Q13	7.7000	3.2517	.6912	.9290
Q14	7.5333	3.4299	.7914	.8807
Q15	7.4333	3.4954	.8666	.8583

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 4

Alpha = .9078

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านทุนทางสังคม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q16	12.7667	7.2195	.5173	.9007
Q17	12.7000	6.7000	.7682	.8599
Q18	12.8333	6.2816	.6963	.8751
Q19	12.6667	6.9885	.7642	.8627

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 6

Alpha = .8891

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนประสมการตลาด

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q20	44.2000	50.4414	.1281	.9563
Q21	44.5000	47.6379	.3790	.9529
Q22	43.9667	44.6540	.7712	.9431
Q23	43.9000	45.6793	.7882	.9430
Q24	43.9000	46.4379	.6816	.9451
Q25	43.9000	47.4724	.5391	.9478
Q26	43.9000	45.8172	.7687	.9433
Q27	43.8333	45.2471	.8497	.9417
Q28	43.8000	44.2345	.8543	.9412
Q29	43.9333	45.3747	.8931	.9412
Q30	43.9333	46.2713	.7579	.9437
Q31	43.9667	45.5506	.8199	.9424
Q32	44.0000	46.1379	.8004	.9430
Q33	43.7667	43.9092	.8626	.9409
Q34	43.7667	43.9092	.8626	.9409
Q35	43.7333	43.7885	.7854	.9429

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 16

Alpha = .9478

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผลิตผ้ามอญทอมือ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q36	41.4333	25.0126	.5312	.7797
Q37	41.4667	25.8437	.6858	.7766
Q38	42.5667	29.4264	.0000	.8040
Q39	41.5000	25.5690	.6809	.7751
Q40	42.9667	22.9299	.3476	.8172
Q41	43.5667	29.4264	.0000	.8040
Q42	41.4333	24.3920	.6790	.7693
Q43	41.3333	24.9885	.5859	.7763
Q44	43.3333	29.9540	-.1513	.8154
Q45	40.4000	29.5586	-.1002	.8379
Q46	41.5333	25.1540	.6313	.7747
Q47	41.4667	25.2920	.6960	.7730
Q48	41.4667	25.0161	.6651	.7727
Q49	41.2333	24.7368	.6469	.7723
Q50	41.4000	25.4207	.4234	.7883
Q51	41.4000	26.5931	.4662	.7869

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 16

Alpha = .8005

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q12	114.1333	131.9126	.2106	.8921
Q13	114.4000	133.8345	.0446	.8959
Q14	114.2333	133.0126	.1161	.8938
Q15	114.1333	131.9126	.2106	.8921
Q16	114.2333	130.1161	.3035	.8909
Q17	114.1667	130.6264	.2996	.8908
Q18	114.3000	135.0448	-.0188	.8968
Q19	114.1333	134.2575	.0560	.8939
Q20	114.0667	132.1333	.2011	.8921
Q21	114.3667	126.7920	.4943	.8877
Q22	113.8333	125.4540	.6350	.8856
Q23	113.7667	125.7023	.7454	.8849
Q24	113.7667	126.1851	.7053	.8854
Q25	113.7667	128.9437	.4793	.8884
Q26	113.7667	126.3920	.6882	.8856
Q27	113.7000	125.1828	.7887	.8843
Q28	113.6667	123.4023	.8088	.8831
Q29	113.8000	126.8552	.6972	.8858
Q30	113.8000	128.9241	.5166	.8881
Q31	113.8333	127.3161	.6221	.8866

ผลงานวิจัยนันทศึกษา ระดับปริญญาตรี

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (ต่อ)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q32	113.8667	128.2575	.5909	.8872
Q33	113.6333	123.6885	.7595	.8837
Q34	113.6333	123.6885	.7595	.8837
Q35	113.6000	123.6276	.6863	.8844
Q36	113.6000	123.6276	.6863	.8844
Q37	113.6333	128.6540	.5888	.8875
Q38	114.7333	135.3057	.0000	.8925
Q39	113.6667	127.1954	.6673	.8862
Q40	115.1333	133.5678	-.0052	.9054
Q41	115.7333	135.3057	.0000	.8925
Q42	113.6000	125.0759	.6407	.8854
Q43	113.5000	126.3966	.5534	.8869
Q44	115.5000	137.2931	-.2155	.8958
Q45	112.5667	140.7368	-.2810	.9042
Q46	113.7000	127.1828	.5584	.8871
Q47	113.6333	127.6195	.5969	.8869
Q48	113.6333	126.7230	.6006	.8865
Q49	113.4000	126.5241	.5613	.8868
Q50	113.5667	127.7713	.3861	.8897
Q51	113.5667	131.9782	.2498	.8913

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (ต่อ)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 42

Alpha = .8919

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางพิมลพร วจนเทพินทร์
 ที่อยู่ 108 หมู่ที่ 3 ตำบลปากแรต อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
 70110
 ที่ทำงาน บริษัททีโอที จำกัด (มหาชน) สาขานครปฐม
 141/101 ถ.ราชวิถี ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000
 โทรศัพท์ 0 3425 8423

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536 สำเร็จการศึกษาปริญญา ศิลปศาสตรบัณฑิต(สาขาการจัดการ
 ทั่วไป) คณะวิทยาการจัดการ วิทยาลัยครุนครปฐม
 พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาปริญญา บริหารธุรกิจบัณฑิต(การบัญชี)
 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
 พ.ศ. 2551 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการประกอบการ
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2531 ข้าราชการพลเรือน ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี
 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2535 – ปัจจุบัน นักบริหารงานทั่วไป ระดับ 6 สังกัดส่วนบริการลูกค้าจังหวัด
 นครปฐม บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี